

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЦЕНА 2 НОВА ДИНАРА

БЕОГРАД, МАЈ 1994.
БРОЈ 17 ГОДИНА V

**ЕКСКЛУЗИВНИ
ИНТЕРВЈУ**

др Војислав Шешељ у чељустима
Мирјане Бобић Мојсиловић

**ВЕЋИ САМ
НЕГО ИКАДА**

- Сусрети са Милошевићем
- Државна пљачка народа под покровитељством Слободана Милошевића
- Сукоб са Радоманом Божовићем

**СПЕЦИЈАЛНО
ИЗДАЊЕ**

OKRUŽNO JAVNO TUŽILAŠTVO
U BEOGRADU
UT-0/84
19.05.1994.g.
B e o g r a d

PH/DA.

MINISTARSTVU UNUTRAŠNJIH POSLOVA SRBIJE
- Sekretarijat u Beogradu -
- Odeljenje za upravno-pravne poslove -

B E O G R A D
Ljermontova 12a

Rešenjem Okružnog suda u Beogradu KR.br.74/84 od 05.07.1984. godine, koje je potvrđeno rešenjem Vrhovnog suda Srbije FR.br.II-492/84 od 04.09.1984. godine, u celosti je zabranjeno rasturanje knjige "TAJANSTVENI SVET MASONA" autora Ilije J. Popovskog.

Pomenuta knjiga je zabranjena i zbog toga što sadrži kompletan antisemicki pamflet "Protokoli sijomskih mudraca" o kojim se Adolf Hitler poslužio u progonu Jevreja za vreme Drugog svetskog rata.

Ovom Tužilaštvu dana 19.05.1994. godine dostavljen je na pregled primerak lista "Velika Srbija" br. 16 za maj 1994. godine u kome je objavljen kompletan tekst "Protokola sijomskih mudraca".

Pošto je rasturanje ovog pamfleta u celosti zabranjeno nared navedenom sudskom odlukom, potrebno je da od izdavača, štampara NIGP "ABC-GLAS DD" - Vlajkovićeva br. 8 kao i distributivne mreže oduzmete sve primerke ovog lista do koga možete doći.

U izvršenom i preduzetim merama molimo da nas obavestite sa pozivom na naš gornji broj.

OKRUŽNO JAVNO TUŽILAŠTVO,
Beograd Ukropina

ВЕЛИКА СРБИЈА

Београд
Француска 31

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач:
др Војислав Шешељ

Главни и одговорни уредник:
Синиша Аксентијевић

Заменик главног и одговорног уредника:
Петар Димовић

Редакција:
Александар Стефановић, Дарко Ћирић,
Драган Тодоровић, Јадранка Шешељ, Рајко
Горановић, Радмила Војновић, Момир
Марковић, Мирослав Васиљевић, Наташа
Јовановић, Александар Вучић

Председник Издавачког савета:
др Ђорђе Николић

Секретар редакције:
Љиљана Мијковић

Техничко уређење:
"АБЦ-ГЛАС"
Штампа НИГП "АБЦ-ГЛАС" д.д.
Влајковићева 8
11000 Београд
Редакција прима пошту на адресу:
"Велика Србија", Француска 31,
11000 Београд

Рукописи се не враћају

Карикатуре:
Синиша Аксентијевић

Новине "Велика Србија" уписане су у Регистар
средстава јавног информисања Министарства
за информисање под бројем 1104 од 5. јуна
1991. године

Министарство за информације Републике
Србије 19. августа 1991. године дало је
мишљење број 413-01-551/91-01 да се "Велика
Србија" сматра производом из Тарифног броја
8. став 1. тачка 1. алинеја 10. за чији промет се
плаћа основни порез по стопи од 3%.

ЦЕНОВНИК ОГЛАСНОГ ПРОСТОРА

Цела задња страна корица у боји	2000	нових динара
Цела унутрашња страна корица	500	нових динара
Половина унутрашње стране корица	250	нових динара
Цела унутрашња страна	400	нових динара
Половина унутрашње стране	200	нових динара
Четвртина унутрашње стране	100	нових динара

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ У ЧЕЉУСТИМА МИРЈАНЕ БОБИЋ – МОЈСИЛОВИЋ

У ексклузивном интервјуу Мирјани Бобић Мојсиловић, др Војислав Шешељ говори о својим односима и сусретима са председником Милошевићем, о сукобу са Социјалистичком партијом Србије, о значају, улози и умешаности Савеза комуниста – покрета за Југославију у актуелне политичке скандале, о државној пљачки народа под покровитељством Слободана Милошевића, о томе како је Милошевић инструментализовао Вука Драшковића, Добрицу Ћосића и многе друге, о својој сарадњи са српском полицијом, о почетку рата, о распаду Југославије, о америчкој политици према Балкану, о својим демократским убеђењима и нормално, и о Радману Божовићу.

– Разговор вођен 27. и 29. априла и
4. маја 1994.

ВЕЋИ САМ НЕГО ИКАДА

• Како то господине Шешел да сте звали баш мене да направим овај интервју са вама? У више наврата сте ме оптуживали да сам непријатељ и да сам "новинар Алије Изетбеговића"?

Др Шешел: Ја бих прво одговорио о вама, па бих онда образложио остало.

Ја никада нисам рекао да сте непријатељ. А да сте били новинар Алије Изетбеговића то је чињеница.

• Није чињеница. То је смешно!

Др Шешел: Отишли сте из Београда да радите за сарајевску телевизију у време Алије Изетбеговића. У време док је он имао пуну власт у Босни и Херцеговини, док је то била његова телевизија. То вам је било као када би Хајрудин Сомун или неко други од сарајевских муслиманских новинара у исто време дошао да ради у Београд, на београдској телевизији сличну емисију.

Е сада, поставља се питање зашто су вас позвали? Ви сте лепа и паметна. И то је можда и мој разлог да вас позовем да разговарамо о свим политичким темама.

• Не бих рекла, него, вероватно што ја нисам ничија, ни Алијина, ни ваша, ни ничија.

Др Шешел: Ја нисам рекао да сте Алијина. Отишли сте да радите за њих. Радили сте и за себе. Радили сте пре свега за њих и било је то у њиховом интересу. Јер вас иначе не би позвали. Било је и много других лепих новинарки, млађих и паметних новинарки. Али вас су одабрали зато што су сматрали да ће им те емисије које ви водите бити корисне са аспекта њихових политичких интереса. Видите, београдска државна телевизија је инструментализована. Она је у великој мери инструментализована, али је увек Сарајевска телевизија била много више инструментализована, па и у то време. Ево вам доказа:

Ви сте доводили људе који су били интересантни за ширу јавност,

свакако ја то не осуђујем, међутим оно што би ти људи рекли на сарајевској телевизији пре свега је било значајно, важно и интересантно за режим у Босни и Херцеговини. Ви нисте имали никаквих проблема, ви сте тамо били омиљени и сва су вам врата била отворена. Сви су вас са симпатијама примали итд. Али, чим сте хтели да позовете...

• Шта хоћете, па Радован Караџић је био гост у првој емисији.

Др Шешел: Морао је да буде Радован Караџић, наравно, они то суптилније раде. Те се ствари раде неупоредиво суптилније. Они су то урадили суптилније него ови у Београду, чак бих се и ту сложио са вама. Међутим, чим сте хтели да направите једну емисију која им је апсолутно била супротстављена у погледу интереса, а то је била емисија са мном, ви сте доживели једно веома непријатно искуство, које никада у Београду нисте имали, ја сам убеђен.

• Тако, хвала Богу, нисам.

Др Шешел: То ваше искуство говори какав је био карактер сарајевске телевизије, какву су улогу вама наменили као сараднику Сарајевске телевизије и водитељу једне врло гледане емисије. И то говори да је режим тамо неупоредиво мрачнији од овога у Београду. Такве су чињенице.

• Није тачно. Тек после се испоставило колико је мрачно.

Др Шешел: Не, и тада се то знало и испоставило се касније. Ја сам искусио тај режим много раније и знао сам какав је. А вама је изгледало да није тако као што изгледа.

• Али, ипак сте хтели да дођете у ту емисију!

Др Шешел: Хтео сам да дођем. Наравно. Не бих ја пропустио емисију са Вама ни за шта на свету.

• Мислим да у датом тренутку нисте хтели, пре свега да пропустите емисију у Сарајеву, а ја и даље сматрам да је

врло оправдано што сам Вас звала да учествујете.

Др Шешел: Наравно. Била су два разлога да ја дођем у ту емисију. Сада, који је био значајнији у том погледу, тешко је закључити са ове временске дистанце, али можда је мени овај први разлог био примарнији.

• Када сте сада поменули манипулацију, ја се слажем да то постоји, али зар се то не би могло рећи и за Вас и за време сада, овде? За све нас? Да смо, на овај или на онај начин, стално манипулисани?

Др Шешел: За мене се не би могло рећи да сам стално манипулисан. Јер, ја сам увек разумевао то унапред. И ако сам ушао у неку игру, имао сам унапред неке разлоге и неке конкретне политичке интересе да уђем у ту игру. А онда се може извучити закључак ко је више користи у политичком смислу из нечега извукао. Сетите се, када је оборен Аљенде у Чилеу, онда је много чилеанских новинара и политичара, своје уточиште нашло у Београду. Они су овде јавно наступали. И могло је неупућеном посматрачу са стране да изгледа као да овде има више слободе него у Чилеу. Ни када се пореди најцрњи период чилеанске фашистичке диктатуре, овде није било више слободе него тамо. У најцрњем периоду Чилеа. Разумете?

• Како?

Др Шешел: Тако, што је Пиноче тамо, једну по једну слободу гушио уз велики отпор јавности. И унутрашње у светске. Кроз велики отпор неких финансијских кругова итд. А овде су те слободе све крваво угушене у једном периоду који је трајао неколико месеци одмах после рата. И више није било шанси ни да се обнове. Тако да су људи овде живели са привидима слободе.

Слобода и њени привиди

• Ви сте такође имали илузије о постојању слобода, док сте као млад човек, интелектуалац, живели и покушава-

ли да нешто промените. Мислим на ваш живот у Сарајеву. Према томе, не можете рећи да сте увек схватили, да сте увек потпуно свесно улазили у политичке пројекте, да би сте из тога извукли корист.

Др Шешел: Питање је погрешно постављено. Ево, мој млађи син врло мало схвата сада. Он понешто схвата, али врло мало. И оно што схвати, он не уме да изрази. И, ако пођете од пелена – какав закључак можете да изведете. Никакав! Ја сам рођен у таквом систему. Тај систем је за мене затечено стање. Ја деценијама нисам имао шансу да чујем други поглед на свет. Мој отац је имао четири разреда основне школе, моја мајка је домаћица. Мој отац је имао отпор и аверзију према том режиму, али није знао да ми објасни на адекватан начин тај отпор и ту аверзију. Он је свој отпор изражавао тако што никада није хтео никако политички да се ангажује, и није никада био члан Партије. И када је демобилисан 1947. године, понудили су му да ради у милицији, али он није хтео. Радије је био железничар него милиционер. Јер је знао шта је тада радила полиција, како је ломила, сламала и убијала људе. Када сам ја први пут почео да гледам ствари другачије?

Онда када сам почео да се дружим са интелектуалцима, који су то били у правом смислу речи. Моје прво интелектуално друштво у Сарајеву су били Здравко Гребо, Боро Гојковић, Ненад Кеџмановић и тако, један круг професора Правног факултета и Факултета политичких наука. Један врло узак круг људи који је понекад могао да изрази нешто што је било противно званичној идеологији.

• Али је ипак било у оквиру те идеологије?

Др Шешел: Али је ипак било у оквиру те идеологије. Тачно. Ја буквално нисам срео човека који је био интелектуалац, а који би нешто рекао што је било супротно тој идеологији. Такве људе дуго нисам могао да сретнем ни у Београду. И први интелектуалци из Београда, са којима сам ступио у контакт 1981. године били су људи из праксисовског клуба и Добрица Ђосић. И они су увек били унутар те идеологије! Ја ни једног нисам срео, за дуго, који је ван те идеологије и који је против те идеологије. И данас када погледате, од тих старијих, нема ни једног који је против.

• Ништа Вас то не питам да би сте добили минус у мојим очима, него само хоћу да релативизујем вашу почетну тезу о манипулацији. Значи, све док нисмо дошли до неке тачке у којој је било могуће бити збиља на другој страни, и изван система, сви смо, на овај или онај начин били изманипулисани (свесни тога или несвесни) али

смо у томе учествовали. Па и ви! Према томе, не можете имати никакав excuse за себе.

Др Шешел: Не, ја и немам за себе никакво извињење. Нешто ми се не свиђа та француска реч...

• Добро.

Др Шешел: Али, ја нисам имао шансу да упознам и другу страну дуго времена. Када сам је упознао? Када сам завршио школу. Када сам све школске обавезе завршио, одслужио војску. И одмах после тога сам се побунио. Значи, прошао сам кроз читав васпитни систем, образовни систем. Са 25 година сам завршио све школске обавезе и дипломирао. Отишао сам да служим војску и са 26 пуних година сам изашао из војске, и одмах се отворено побунио, на спектакуларан начин, против комунистичког режима. У време када још нико није могао ни сањати да ће комунизам тако брзо пропасти. Мене су у Београду прогонили као првог који је јавно за себе рекао да је антикомуниста. Међу онима који су ме прогонили био је и Аца "Баклава", чувени идеолог Српске либералне странке Николе Милошевића. Од мене су бежали.

• Како вас је Аца Илић прогонио, молим Вас?!

Др Шешел: Тако што ме је напао на трибини у Француској бр. 7., и доби огроман публицитет у штампи поводом тог напада. А ја нисам имао шансу да одговорим на тај напад. Јер сам рекао да ће комунизам пре пасти у источно-европским земљама него у Југославији. Он је напао ту моју тезу. И, рекао да је овде много боље него тамо. А ја сам, већ 1988. године доказивао да ће тамо пре пући, него овде.

И да се тамо већ слободније дише него овде. Значи, разумео сам већ ту ситуацију.

Што се Вас тиче, Ви сте имали много више шанси да се информисете какво је тамо стање. Уосталом, увек су интелектуалци бежали из Сарајева у Београд, а никада из Београда у Сарајево, са изузетком Оскара Давича. А сви знају ко је и какав био Оскар Давичо! Ако има интелектуалца у српској култури са више негативних карактерних особина, са више моралних падова, са више неких етичких баријера од Оскара Давича, онда ми кажите то име!

• Можда не знам да вам кажем то име, али могу да вам кажем да нема лепше песме о Србији него оне коју је написао Давичо.

Др Шешел: Ја не говорим о песмама, ја говорим о моралу. Езра Паунд је био изванредно добар песник, велики песник али је био фашиста.

• Добро, али када говоримо о његовој поезији, не тиче ме се његова идеологија и његова биографија!

Др Шешел: Ми не говоримо о поезији, ми говоримо о политици. Хајдегер је био велики филозоф, али је био фашиста. Сада говоримо о политичкој димензији. Ја не могу да уђем сада у Хајдегерову филозофију јер јој нисам дорастао, ја не могу да уђем у Давичову поезију јер јој нисам дорастао. Ја не спорим Давича као релативно доброг писца, има он чак и неке романе које сам у младости радо читао. Ја сам у младости, знате, песме радо читао. Са данашњег аспекта могу да кажем да то није нека велика књижевност, није по мом мишљењу врхунска књижевност. Јер, са да-

Шешел: "Само провокативни разговор ме интересује"

нашњег аспекта имам искуство кроз прочитане томова и томова књига, других аутора који су врхунски. Ја рецимо, ако сам читао све што је Хесе написао, онда ми је смешна психолошка анализа којој приступа Давичо. Међутим, ја не улазим уопште у ту расправу, нисам компетентан да расправљам о књижевности јер нисам ни по образовању ни по вокацији књижевник. Немам адекватно књижевно образовање, али могу да проценим је ли нешто лепо или није као књижевно дело, и да ли се мени допада или не. Али где смо стигли?

Е, да, почели смо од тога зашто сам баш Вас изабрао, Ви сте заборавили то прво питање?

Зато што сам очекивао да ћете ми најпровокативнија питања постављати. Да ће разговор са Вама бити најинтересантнији. То је основни разлог. И даље, зато што сам очекивао интелегентна питања и мислим да се у томе нећу разочарати.

• Добро, сада да наставимо разговор.

Др Шешел: Највише волим да разговарам са онима који другачије мисле. Замарају ме разговори са онима који мисле исто.

• Ви збиља нисте тражили никакве услове за овај разговор, што ја сматрам врло часном понудом. И зато сам је и прихватила. Значи, нисте као већина других политичара или лидера тражили питања унапред...

Др Шешел: То само значи да и ја Вас безусловно пријемам.

• Нисте имали никакве ограде. Једини услов је био да разговор буде што провокативнији. Да ли то значи да сте Ви "пустили" или напротив, да сте се наопштрили? И чију наклоност и разумевање тражите овим разговором, осим моје?

Др Шешел: Ја уопште не тражим Вашу наклоност и разумевање. Ја тражим да Ви истрајте у једном критичком односу?

• Којој публици се обраћате? Ја вас то питам?

Др Шешел: Неодређеној публици. Публици којој ће изазвати интересовање наш разговор, без обзира која је то публика. Ја волим да кажем оно што мислим кад се то многим не свиђа, убеђен да ће једног дана и они доћи на то. Што се тиче публике, никада јој нисам повлађивао. У најранијој младости сам заволео критички однос према свету. Као човек који се бавио правном науком, социологијом по мало филозофијом. Пре свега политичком теоријом. И волим критички однос и онда када му неко приступа са апсолутно другом крајношћу, са супротних позиција.

Шта воли српски народ?

• Не бих се сложила да никада нисте повлађивали укусу публике. Једном,

када смо радили једини наш интервју за "Дугу" прошле године, рекли сте када сам Вас питала зашто сте у више наврата показивали прекомерну и, по мом мишљењу, непотребну дозу агресивности у Вашим наступима у Скупштини, на улици, испред Скупштине, Ви сте ми тада рекли "српски народ то воли".

Др Шешел: То је нешто друго. То смо разговарали о ставовима. Ја овакав какав сам, својим политичким ставовима никада не повлађујем укусу публике. Моји политички ставови су независни од укуса публике. И онда када је огромна маса људи одбацивала моје политичке ставове, ја сам на њима инсистирао. И када сам ударио на Тита и на комунизам, и по националном питању, и када сам обнављао четништво у Србији, увек! Огромна већина је била против. А ја сам у томе истрајавао. Међутим, постоји нешто друго што се зове политичка тактика. Што се зове политички ефекат. За исте ове моје ставове, да бих их боље у јавности презентовао, да бих изазвао бољи ефекат, ја користим читав низ одређених тактичких трикова, можемо их и тако назвати, користим глупост својих опонената, својих противника. И постигнем онај ефекат на који нико није рачунао. Рецимо, када сам Беби Баковић препоручио да потражи жиголо клубове по Београду, када је рекла да се осећа угроженом у Савезној скупштини, други интелектуалци су ме због тога напали. Али постигао сам страхан ефекат у народу, међу обичним људима.

• Тиме сте, ја мислим, веома много допринели не само тим вашим наступом у скупштини који је за мене био страхан...

Др Шешел: За вас то може и даље да буде страшно, али тај ефекат је постигнут!

• Али сте постигли да се ниво у тој Скупштини ја мислим, у приличној мери сруза!

Др Шешел: Не, ниво уопште није срузан!

• Онда се десило да сте, мислим, доживљавали и сами врло сличне и врло вулгарне нападе на све теме?

Др Шешел: Не, ја мислим да сте Ви у једној заблуди. Ви Скупштину још увек посматрате са оног старог комунистичког аспекта. Мислите да је то...

• Не, ја је док је била комунистичка никада нисам посматрала, да извинете.

Др Шешел: Не као комунистичку, него са једног комунистичког аспекта у погледу нивоа, у погледу културе, у погледу интелектуалности итд.

• Да ли хоћете овим да кажете да је интелектуални ниво у политици био далеко виши у комунизму?

Др Шешел: Ја кажем "интелектуалност", а то није увек интелектуално. Пре бих га назвао интелектуализмом. То је ствар позе. Ми смо имали скупштину позера. Скупштину људи који су читали бескрајно досадне говоре. И који су се један другом обраћали са врхунским културним манирима онога времена. Међутим, та Скупштина није била културна. Културни ниво наше данашње Скупштине још увек је изнад нивоа енглеске, италијанске или јапанске скупштине! Ми још нисмо имали масовне туче посланика. Нисмо још увек имали туче посланика у Скупштини, јесмо у кулоарима – додуше један нокаут, али то није нешто страшно када је у кулоарима. Какви смо ми који смо у Скупштини?

Ми смо онакви какав је наш народ. Све док ми, који говоримо у Скупштини, имамо довољан број гласача да се и даље тамо, појављујемо, значи да смо у праву. Значи да заступамо један део народа. То некада може бити већински, некада мањински, али у сваком случају, некога заступамо. Неко стоји иза нас. Неко ко подржава оно што тамо говоримо. Неко ко подржава наше гестове, наше наступе, наш начин понашања. Наше емоције, наш темперамент итд. И, немојте да критикујете Скупштину на тај начин, јер онда човек може извући закључак да критикујете свој народ, или један део свог народа. Нападајте наше политичке ставове. А на који ћемо ми начин заступати те ставове, пита се народ. У нашим скупштинама се дешавају неки хумористички скечеви. А зашто да не? Кроз сваки тај скеч избија политика, избија политички став. Никада се није десило нешто што је бесмислено са аспекта извесних политичких ставова. А ја мислим да је успешан онај политичар који унесе неку духовиту ноту у свој политички став, засмеје публику и тако јој уреже у сећање свој политички став.

• Да ли је, рецимо, чињеница да се народни посланик Бица Будимировић уредио у гаће, је ли то политички став?

Др Шешел: Па, није се уредио. То је једна интрига која је на лицу места лансирана. Он је почео грохотом да се смеје и неко је онда од посланика изјавио "Упиша се Бица од смећа". И после су неки извлачили закључак као да се он заиста уредио. Није. То није истина. Па су неки онда, после, говорили да је мењао панталоне, и слично. То је све једна монтажа која се у кулоарима, после, дешавала. Јер, да се заиста то десило Бици, па бар би пет посланика изашло за говорницу да то потенцира! Али то се није десило. Значи, то је једна ситна игра која се у тренутку лансира, постиже се њоме неки пропагандни ефекат, али у сваком случају, то је само интрига.

• Добро. Где се ви сада налазите? Да ли сте у опозицији према председнику Милошевићу и његовој политици? Како би сте дефинисали, данас, своју позицију, позицију своје странке у политичкој изменаности идеологија, партија и циљева у Србији?

Др Шешељ: Ја сам до сада увек био у опозицији, и лично, а и наша странка. Увек смо били опозициона странка! Још ни једном нисмо постали владајућа. На тренутак је изгледало да ћемо постати владајућа странка у републици Српској Крајини, међутим Милан Бабић је једноставно раскинуо наш коалициони споразум, попустио притисцима режима из Београда и ушао у Владу Борислава Микељића, који је наметнут из Београда.

Та опозициона позиција много је повољнија за политичара него владајућа позиција. Јер човек може комотније да се понаша и увек је лакше критиковати него нешто водити. Увек је лакше критиковати власт због неефикасности и због грешака, због глупости, због промашаја, због било чега, него остваривати ту власт. Међутим, свака критичка позиција је спремање за будућу владајућу позицију, на извесан начин. И доказивање да би смо ми радили боље од постојећих.

Што се тиче Милошевића, ја немам никаквих разлога и никада нисам имао личних да га подржавам, да му будем савезник, да му будем политички пријатељ у извесном смислу речи. Седам мојих књига је забрањено у Београду, свих седам под режимом Слободана Милошевића! Прво, он је био председник Градског комитета партије, и Градски комитет је увек одлучивао о таквим стварима, о забранама књига. Па је после био председник ЦК. Затим, под његовим режимом и ја у Београду нисам могао да нађем посао, режим није дао. Један једини пут када сам конкурисао у Институту за упоредно право, а био сам једини кандидат, конкурисао сам на радно место Косте Чавошког, када је Коста Чавошки прешао у Центар за филозофију и друштвену теорију. Био сам једини кандидат! Испуњавао сам све услове. Испуњавао сам услове за научног саветника, а конкурисао сам за научног сарадника. И, нису ме примили!

Затим, 1990. године два пута ме је Милошевић држао у затвору. Само наша странка је била забрањена. Више пута ме је полиција приводила, саслушавала, малтретирао, имао сам десетак прекршајних пресуда итд. Дакле, апсолутно никаквог личног разлога да га било када подржим, ја у животу нисам имао.

Када сам га подржао?

Само онда када је то било у интересу српског народа. Када је избио рат, зато што се он поставио патриотски. Имао је неких патриотских заслуга и

одраније. Заслужан је за повратак Косова и Метохије и Војводине у Србију. То се не може оспорити. Можда би неко други то још боље урадио од њега, то је сада друго питање. Али, тај се други није појавио у датом моменту, и није успео у датом моменту. Милошевић је једини који је бар делимично успео у томе. Супроставио се српским непријатељима, помагао српске крајине. То су чињенице. Ја сведочим о тим чињеницама. Најважнији разлог да га подржим 1991. и 1992. године је тај што су Американци свим силама покушали да га оборе, и Американци и Немци. Организовали су му 9. март на београдским улицама, рушење Београда, крвопролиће итд.

Антисрпски амерички Србин

• Американци су организовали 9. март?

Др Шешељ: Да, сигурно.

• Имате ли ви неки доказ за то?

Др Шешељ: Наравно да имам.

Затим, организовали су му Видовданско саборовање у центру Београда. Организовали су му оне тзв. студентске демонстрације. Те три ствари су организовале западне обавештајне службе. И због тога сам му помогао, јер не дам да Американци смењују и постављају председника Србије. И не дам да се српска политика креира у Вашингтону, Њујорку, Лондону, Паризу или Бону. Инсистирам на томе да се српска политика увек креира искључиво у Београду.

Међутим, сада су се ствари промениле. Сада су Американци почели да га подржавају. Наша штампа је пре месец дана објавила извештај ЦИА-е, објављен претходно у Њујорк Тајмсу, у Вашингтон-посту, дакле Американцима Милошевић тренутно највише одговара.

Е сада, када је добар Американцима – мени не ваља. Сада ћу све учинити да падне са власти. Наша подршка њему увек је била искључиво патриотским разлозима мотивисана. Ништа више. У тренутку када смо подржали Милошевића то је један једини пут, као председничког кандидата, његов најозбиљнији противкандидат је био Милан Панић. Не дај Боже да је Милан Панић победио на изборима! Србије већ не би било. Он би све то...

• А реците, је ли Милан Панић збиља био његов противкандидат или је то била игра виших сфера политике?

Др Шешељ: Да. Игара увек има у политици. Игре су увек присутне у политици. И Милошевић је више...

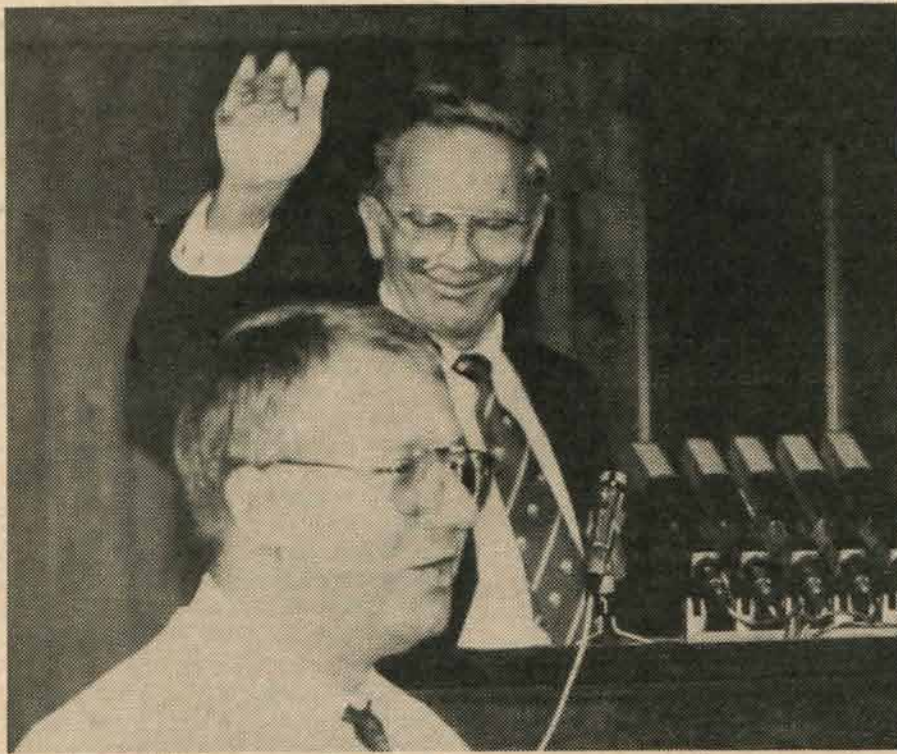
• Хоћу да Вас питам, да ли је, данас када посматрамо, да ли је то са Панићем, у ствари, требало да буде само привид?

Др Шешељ: Није, немојте толико да прецењујете Милошевића! Ја сам га гледао у ситуацији када очајава

шта све ради Панић, искрено када очајава. Панић је доведен у Србију због процене Милошевића да би му то било корисно да се на неки начин амерички фактор умеша и да има објективнији приступ нашој кризи. На Панићу је посебно инсистирао Добрица Ћосић, и то је био услов да се прихвати функције председника Савезне Републике Југославије. Милошевић је процењивао да му Добрица највише одговара, да ће преко тог Добрице на неки начин да неутралише антисрпски став Американаца. Да ће показати Американцима да је нама стало до пријатељства са њима. Да је нама стало да своје интересе ускладимо са америчким интересима. Да је нама стало да поправимо до краја односе са Американцима. Да је нама на крају стало, да заиграмо можда, и на америчку карту. То је требало да значи избор Милана Панића и Добрице Ћосића. У старту ми смо то тако разумели, и подржали. Ми смо оберучке прихватили његову идеју да се Добрица Ћосић кандидује за председника Републике.

Мене је Милошевић звао у неку државну вилу горе на Дедињу, на консултације о томе. Ми смо то одмах подржали. Ја сам лично организовао ону игру у Савезној скупштини са кандидатуром Светозара Маровића, да би се довео Ћосић, да би се створили услови за његов избор. Ми смо протурили у јавности да излазимо са кандидатуром Бранка Костића, на конференцији за штампу, да би смо парирали кандидатури Светозара Маровића. То је уплашило Демократску партију социјалиста Црне Горе, и они су повукли кандидатуру Маровића. Створило се неколико дана времена да се припреми кандидатура Добрице Ћосића. То је била једна игра коју није схватио ДПС. Ми нисмо чак ни имали сагласност Бранка Костића, никад је нисмо добили, да он буде кандидат. Ни Бранко Костић, можда ни до данас, није разумео каква је то игра била! Он се онако, осетио почаствован и да сада хоће неко њега да исфорсира за председника Републике. Није нам пало на памет, добили смо три четири дана времена, онда је Ћосић инсистирао да се ни једна странка не појављује као његов предлагач, него као, Удружење Срба из Хрватске. И они су ишли са кандидатуром и то је онда после глат прошло у Савезној скупштини. Ми смо заједно са социјалистима имали комотну већину. Јер, после избора, имали смо три посланика из Црне Горе у Већу грађана, а у Већу република се такође то могло глат спровести. Били су они стари скупштински ставови, тачније и србијански социјалисти могли су да добију неколико гласова из Црне Горе.

Мене су у 11 часова ноћу звали у Председништво Србије, у суботу, ја

Одмах сам видео да је Милан Панић један вашарски лакрдијаш и комедијант

сам се био затекао у страни. У 11 часова ноћу су ме звали у Председништво Србије на консултације око кандидатуре Милана Панића. И начин на који су ми то образложили, мени је био уверљив. Прво, то је човек који се истицао неким прогреским ставом у јавности. Бранио српске националне интересе. Затим, човек који је дошао да обави приватизацију Галснике. Одједном је та Галеника почела својим радницима веома високе плате да исплаћује. Радници су могли да уновче своје акције, 500 долара да добију из тих својих акција итд. Све су то били аргументи који су ишли у прилог његовој кандидатури. Затим, то је човек који је капиталиста. Ми смо странка која се бори за што скорију обнову капитализма у Србији. Из идеолошких разлога нам се тај предлог свидео. Затим, то је човек који би ублажио оштрицу у нашим односима са Американцима. Преко кога се рачунало, да би се Американци могли приволети да објективније наступе на Балкану. Сва та аргументација била је беспрекорна. Због тога сам је прихватио. Због тога сам потписао ону кандидатуру заједно са Бором Јовићем, потпредседником Социјалистичке партије Србије, и са Влајком Стојиљковићем као председником Привредне коморе.

Међутим, када је дошао Милан Панић у Београд, позвао ме је на разговор. Тада је већ моје разочарење било огромно, у првим нашим сусретима. Видео сам да то није озбиљан човек, видео сам да је то неки шалабајзер, неки вашарски комедијант, као

личност. Затим, када се појавио са програмом у Савезној скупштини, то је био очај. Ми смо то одмах жестоко напали. А посебно када се појавио са саставом кабинета. У свој кабинет је убацио људе који су се највише истицали својим антисрпским ставовима, извукао је још тог Ивана Ивића из нафталина. Ко се сећа Ивана Ивића? Било је својевремено, много расправа о његовој књизи "Дела". Као о помодном педагогу су се интелектуалци о њему изјашњавали. Панић је убацио многе друге људе за које се знало да протежирају стране интересе. Затим,

заузео је изразити антисрпски став. Убацио је многе политичке хошпаплере у своје редове...

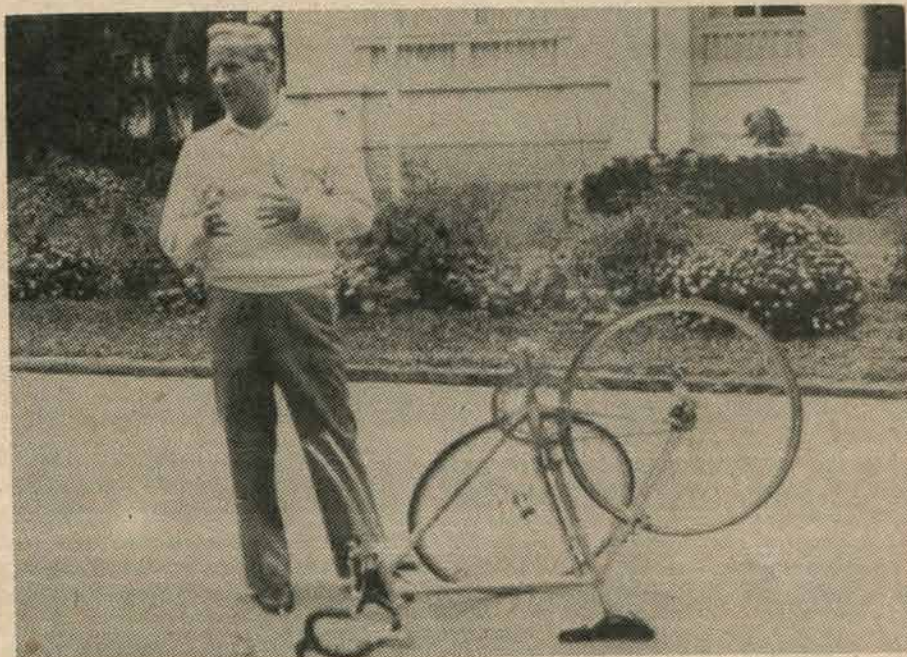
● То није антисрпски него амерички став.

Др Шешељ: Не. Идеја је била да се доведе неко ко би америчку антисрпску оштрицу ублажио а не неко ко би је још више заоштравао, у унутрашњој политици. Ми смо одмах гласали против те владе, напали смо му програм и гласали на лицу места. 33 посланика Српске ардикалне странке је тада било у Савезној скупштини, свих 33 су гласали против.

● Мислите да је Панић био инструктиран од Американца да тако наступа овде?

Др Шешељ: Да. Био је инструктиран, и то у оних месец дана колико смо ми чекали да он стигне и да добије сагласност америчке владе да прихвати ту функцију. Јер било је прво оклевања, па је дао изјаву да не прихвата, па је дао изјаву да прихвата условно, па је онда ишао на консултације у Вашингтон. Тих месец дана је било фатално у његовом ставу. Тада је добио потпуно инструкције. Тада су му дали бившег амбасадора Скенлона, да му увек овде буде при руци, као главног саветника. Затим, убацио је Светозара Стојановића за којег смо ми у Праксисовским круговима знали да је од стране Американца својевремено врбован. Ту сам ја причу први пут чуо од Љубомира Тадића, да са Светом Стојановићем треба бити мало опрезнији у односима, јер он протежира страни интерес, а није чист у том погледу.

Шта се даље дешавало? Панићева влада је изабрана гласовима свих со-

Гуми дефект на српској деоници пута

цијалиста у Скупштини, свих ДПС-оваца, и којих је још странака било заступљено, али само су српски радикали били против. Ми смо кренули офанзивно против њега. Свим средствима у јавности, разуме се, свим политичким, демократским средствима. Па смо први пут тражили да му се изгласа неповерење у септембру месецу. И остали усамљени у том захтеву. Била је велика скупштинска дебата, и социјалисти су га критиковали али су ипак гласали да остане.

● Добро, какав је став председник Милошевић тада имао, о вашој офанзиви на Панића?

Др Шешељ: Милошевић је тада схватио да је погрешно, али није смео да призна грешку. И то је оно што је његова лична карактеристика. И када погрешно, и када схвати да је погрешно, неће никада то да призна, него истрајава у тој грешци. То је његов проблем. Ја сам имао више сусрета са њим у то време. Сваки пут сам инсистирао на томе, да је направљена грешка са Панићем, и да Панића што пре треба оборити. А, он је оклевао. Он је сматрао да не треба. Он је истрајавао у својој грешци. Ја мислим да он ни својим најближим сарадницима не признаје да је погрешно. Ја, рецимо, својима признам: када направим неку грешку, има бар пет људи у странци којима ја кажем да сам погрешно и тражимо начина да исправимо грешку. Нико није безгрешан. Е, он нема ту позицију, ја мислим да је то његов главни хендикеп. И то су била мучна убеђивања док он полако није почео да попушта. Први пут није попустио. Па је други пут он попустио, али нису попустила црногорска Демократска партија социјалиста. Па опет нисмо успели да оборимо владу. Тек у трећем покушају смо успели да му оборимо владу, када су избори већ прошли.

Све црногорске калкулације

● Па, зашто црногорска Демократска партија социјалиста? Како то сада тумачите?

Др Шешељ: Они увек имају неку своју рачуницу.

● Која је, по вашем мишљењу, била њихова рачуница у датом моменту?

Др Шешељ: Они се тада нису искрено опредељивали за Југославију. И међу њима су биле калкулације да би им више одговарала независна Црна Гора.

● Па јесу ли имали озбиљне шансе да је добију?

Др Шешељ: Нису имали озбиљне шансе да добију независност, али су их са Запада подстицали у том правцу. Обећавајући им одмах укидање

санкција, обећавајући чуда невиђена – од економске помоћи до свега осталог. Многи међу њима су се колебали у том погледу. Неки јесу, неки нису. Многи су рачунали да би им то била најбоља солуција. Уосталом, сви су себе видели као велике светске државнике. Због тога су се чврсто везали за Панића, рачунајући да ће Панићево деловање лакше разбити Југославију. И да ће они лакше доћи до независности. Пред њима се испречавао само један тежак проблем: није им у том тренутку био проблем ни Милошевић знали су да Србија не би смела на силу да спречава отцепљење Црне Горе. Није њима био проблем ни Армија. Знали су да ће они обезбедити страну помоћ да се то изведе безболно. Њима је био проблем српски народ у Црној Гори, коме то није падало на памет, огромној већини то није падало на памет. То црногорско руководство је протежирало Либерални савез. Либерални савез, знате, нема никаквог упоришта у народу. Сетите се колико су ми претили да не смем да дођем у Никшић, да ћу бити ликвидирани итд. а онда када сам дошао у Никшић, имали смо изванредну промоцију, огромна маса света је тамо била. Сви су са одушевљењем прихватили наш програм и наш наступ. А тих бучних либерала није било нигде, били су у мишијим рупама.

Шта је уосталом Либерални савез? То је једна шачица, буквално шачица, људи-издајника који добијају огромну финансијску помоћ са стране. И бучни су у медијима, могу да штампају своје новине и да их буквално деле бесплатно.

● Зашто стално називате неке људе издајницима?

Др Шешељ: Издајници су, јер кажу да нису Срби, а Срби су, генетски су Срби. По националном пореклу су Срби, по свему су Срби, а кажу да нису и то је довољно да би били издајници. Као када би сад неко измислио овде београдску нацију, или нацију општине Врачар? И доказивао да постоји та нација. Шта је то него издаја?

● Добро, али зар не мислите да је тај њихов став проузрокован врло честим тезама из Београда, да Црногорци нису никаква нација?

Др Шешељ: Нису нација.

● А шта ако се они осећају тако?

Др Шешељ: Ни један озбиљан не може да се осећа. Осећају се само карријеристи, који мисле да ће се тако лакше дочепати неких полуга моћи, утицаја и политичких функција. А у маси народа нико озбиљно не говори да постоји црногорска нација, нико! То је све једна велика манипулација. Обишао сам све делове Црне Горе и

могу поуздано о томе да сведочим. Ја свуда наступам са великосрпских позиција, и свуда говорим да је наш циљ Велика Србија, једна влада, један председник, један парламент. И свуда су френетични аплаузи! Јер народу је доста ових деоба, народу је доста тих локалних владајућих булументи, народ зна да је то само огромно расипање пара. Федерална јединица Црна Гора! Шта то значи са 500.000 људи, федерална јединица?

● Знам, али они су имали своју државност стотинама година и имају право да се осећају као нација!

Др Шешељ: Своју државност су имали од Берлинског конгреса до Првог светског рата. А стотинама година имала је и Захумска кнежевина своју државност, и Рашка, и Зета, и Неретвљанска кнежевина, и Босанска српска држава, све су оне имале своју државност.

● Како онда тумачите, ако је тачна ваша теза да се тамо нико нормалан не осећа Црногорцем...

Др Шешељ: Црногорцем у националном смислу!

● Добро, у националном погледу. Како тумачите чињеницу да се дигла огромна прашина око скорашње изјаве др Михајла Марковића?

Др Шешељ: Где се дигла прашина?

● У Црној Гори!

Др Шешељ: Није истина! Дигла се у званичном режимском гласилу "Побједи" иначе, никаква се прашина није дигла. И дигла се у гласилу Либерала и листу "Либерал", и у гласилу "Монитор". Нема огромне прашине. Где је та прашина у народу? Нека скупе скуп од 500 људи који ће да се супротстави томе. Немогуће!

● Рекли сте да сте националиста, да наступате са великосрпских позиција, да увек говорите да сте за Велику Србију. По чему сте онда опозиција Милошевићу?

Др Шешељ: Какве то везе има са нашим опозиционим ставом?

● То је апсолутно исти програм!

Др Шешељ: Они, СПС, нису никад јавно рекли да су за такав програм. То никада није рекао. Они сви истичу, свуда и јавно да се они и због тога сукобљавају са Српским Радикалима. Што су они за Југославију, што су они за федерацију, што су они само за то да српски народ буде господар своје судбине и у српским крајинама, и ништа више.

Уосталом, Милошевић сада прелази потпуно на концент обнове Југославије. То његова жена пропагира, већ отворено, у јавности.

● Да. У посебном сегмент у ћемо се бавити тиме. Кажите ми сада у чему се данас не слажете са политиком председника Милошевића?

Др Шешел: У многим стварима. У спољно политичком и унутрашњем домену. Прво, у спољној политици мислим да је Милошевић највећу грешку у својој каријери направио онда када је пристао да даље води преговоре са западним силама након што су нам завели санкције и блокаду.

● А шта је требало да уради, по вашем мишљењу?

Др Шешел: Требало је да престане да преговара са њима. Да каже, "господо, сада сте нам завели санкције, наше су руке везане. Мине можемо да будемо равноправни преговарачи, и због тога и немамо о чему да разговарамо". Требало је да престане да путује када га год позову у Женеву, у Хаг и било где. Да каже: "Господо ја не могу да путујем зато што наши авиони не могу да полете на међународним линијама са београдског аеродрома". Они кажу: "Ево дозволићемо ваш авион да полети". "Е, господо, ја не могу да путујем док грађани моје земље под истим условима не могу да путују." То је требало да каже и тако да се понаша.

А он, сваки пут, подноси молбу Комитету за санкције Уједињених нација да његов председнички авион полети са београдског аеродрома! То је понижавајуће! То један шеф државе не сме себи да дозволи. Он је требало одмах да повуче све наше дипломатско особље из амбасада земаља које су подржале санкције. И да затвори њихове амбасаре у Београду. Да престане да прима стране емисаре, да престане да путује било где на Запад у земље које подржавају санкције.

Да је тако радио санкције би нам већ укинули.

● Откуд сте тако сигурни у то?

Др Шешел: Веома сам сигуран, јер Запад не може без преговарачког процеса. Ни сада нису велике шансе за неку озбиљну војну интервенцију на Балканским просторима. А поготово то није било 1992. године. Ја сам 1992. године био у то сигуран и увек сам, свуда и на сваком месту, можда се сећате, говорио: "сада, када су санкције, треба да прекинемо све преговоре". И у Народној скупштини, и у јавним наступима, било где сам говорио. А социјалисти се показали као странка која нема неког великог знања. То је странка незналица. Соција-

листи су сматрали да ће санкције кратко трајати.

Да ли је Милошевић издајник?

● Мислите да је и председник Милошевић веровао у то?

Др Шешел: И он је сматрао.

● Значи, хоћете да кажете да је и он незналица?

Др Шешел: Радоман Божовић је тада, као председник Владе Србије, у Народној скупштини изјавио да санкције не могу трајати дуже од три месеца. Он је у то чврсто веровао. Он то не би смео да изјави без сагласности Слободана Милошевића. Уосталом, таква је увек позиција Владе социјалистичке партије, у односу на председника Републике. Сећате се, Милошевић је да непрекидно наговештавао укидање санкција? И сваки пут су га изненађивали обманом са Запада. Они су њему обећали, пред ове изборе, укидање санкција. Па су га преварили. Основни став Социјалистичке партије у предизборној кампањи био је да предстоји укидање санкција. Санкције нису укинуте. Запад га сваки пут искористи за своје циљеве и превари. И он сваки пут испочетка мисли, "ево, сада када им то урадим, они ће ми укинути санкције", и они му не укину! И каква је сада позиција Милошевићева у преговорима и каква је његова улога? Милошевића зову у преговарачки процес не да би он заступао српске ставове и српске интересе, интересе српског народа, него само да би притискао на лицу места Радована Караџића да што више попусти. Да што веће уступке направи! То је једина Милошевићева улога данас у преговарачком процесу. И због тога му се ми толико супротстављамо.

● Тиме тврдите да председник Милошевић сада ради против интереса српског народа?

Др Шешел: Да. И то је почело.

● Значи да је он издајник?

Др Шешел: Ја још не могу да кажем да је он издајник.

● Хоћете да кажете да је он колаборант?!

Др Шешел: Не. Ја хоћу да кажем да Милошевић није у стању да изнађе адекватну позицију која је сагласна интересима српског народа. Ја још мислим да оно што он овде ради – ради мислећи да ће тиме нешто учинити у српском интересу. Не могу да превалим још преко уста реч "издајник" за њега. Издајници су они који свесно раде против свога народа због неких личних интереса. То су они који су унапред прихватили осу-ду да је српски народ крив за избија-

ње овога рата, који су унапред тражили да Српска Крајина остане у саставу Хрватске, да босански Срби остану у саставу босанске џамахирије итд. За које је граница Србије на Дрини и готово. Милошевић није такав. Али, Милошевић је сувише попуствљив. Он је између осталог фобична личност. То су Американци савршено проценили. Они нас имају све у компјутерима, све податке из нашег живота, наша реаговања.

● И за вас?

Др Шешел: Мислим на нас који учествујемо на одређен начин у политици. И нас, рецимо, десетак или двадесет из српске политике. И мислим, убеђен сам да сам и ја међу тих десетак или двадесет.

● Волели бисте да сте на том списку?

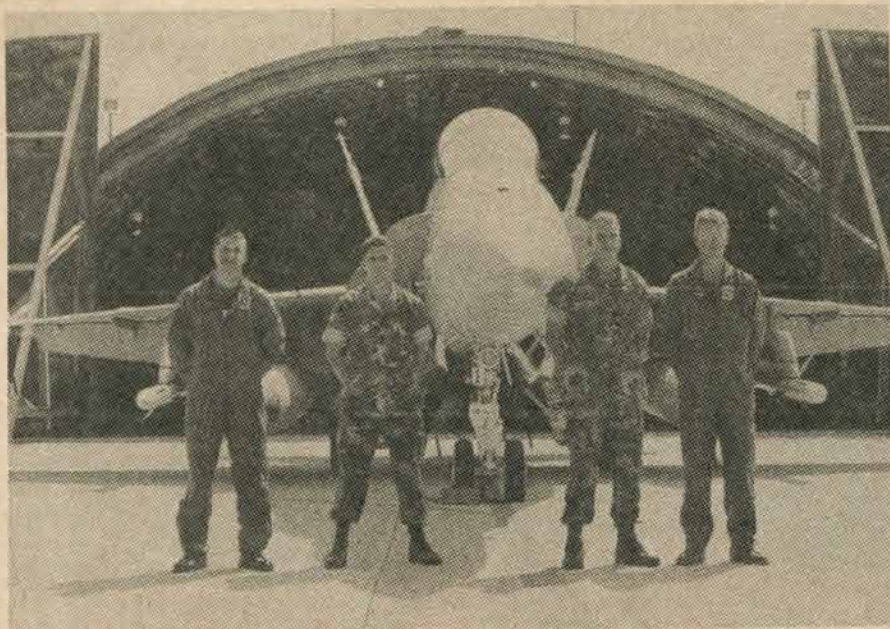
Др Шешел: Не, него сам убеђен. Ту није ствар воље, није ствар жеље, то је једна реална процена. Уосталом, ми смо друга по снази партија у Србији и у Савезној Републици Југославији. И то једноставно не може да омане, таква процена. Код Американаца то раде институти стручњака најразличитијих профила.

● И, шта хоћете да кажете са тим компјутерима?

Др Шешел: Они су њега проценили као фобичну личност, као човека који се супротставља, супротставља, одлучно, одлучно и онда, на крају, увек попусти, и увек попусти више него што је у почетку и тражено.

● Хоћете да кажете да сада он, или не он, него било ко ко би сада био председник Србије, или на његовом месту, не би био у прилици да поставља услов?

Др Шешел: Шта би се десило рецимо да је он 1992. године рекао: "Нећу више да преговарам"? Исто би биле санкције. Исто као данас. Не би било бомбардовања, не би било интервенције, не можете ви бомбардовати некога зато што неће са вама да разговара! Он је тада могао да каже: "Рат је ван територије Савезне Републике Југославије, и ван територије Републике Србије. Ви нама заводите санкције, а ми нисмо директни учесници у том рату. Ми помажемо једној од зарађених страна а ви помажете другу зарађену страну или трећу зарађену страну. Према томе, ми ћемо помагати и даље као што смо до сада помагали. А нема правног основа за било какву интервенцију и одмазду међународне заједнице". То што су завели санкције то било све.

Нато база у Авијану, Италија. Посада једног ловца Ф-16

- Да се тако рекло, мислите, да би то НАТО спречило да бомбардује у Босни?

Др Шешел: Па гледајте, да ли би бомбардовали Србе у Босни или не, то не зависи од Милошевића.

- То хоћу да кажем.

Др Шешел: Нити од његовог става. Не би бомбардовали Србе у Србији, то је сигурно, 100% је то сигурно.

- Па нису нас ни сада бомбардовали!

Др Шешел: Нису до сада.

- Мислите да хоће да бомбардују Србе у Србији?

Др Шешел: Мислим да неће. Мислим да неће осим да се баш ствари на неки начин развијају и даље, што сада не можемо ни да претпоставимо. Али, сада, реално процњујући, мислим да неће...

- Зар не мислите да је баш чињеницом да је покушавао да преговара, да Милошевић показује добру вољу и према...

Др Шешел: То је његова заблуда!

- И према међународној заједници и према захтевима опозиције, значи и не само опозиције, него и захтевима унутар Србије.

Др Шешел: То је његова кључна заблуда. Он мисли да ће показивањем добре воље и својом попустљивошћу умилостивити Запад. Да ће преокренути став Запада делимично и у српску корист. Да ће се Запад сажалити над нашим тешким положајем. Па да ће ићи у правцу олакшања нашег тешког положаја. То је његова кључна заблуда.

- А шта би постигао да не разговара, ја вас то питам?

Др Шешел: Ево шта би постигао. прво, шта неће постићи оваквим ставом.

Он мисли да се Запад руководи неким демократским хуманистичким принципима, да Запад пати када неко страда. Да је Западу жао када неко умире од глади или у недостатку лека итд. То је кључна заблуда. Запад је немилосрдан. Запад се не руководи емоцијама. Запад се руководи искључиво интересима. Сваку попустљивост Милошевићу, Запад тумачи као нашу слабост. И свака попустљивост јача апетите Запада. Запад просто испитује границе наше попустљивости. И све док попуштамо, он иде даље у захтевима. Да смо се...

- Наведите ми неки пример! Неки, да је непопустљивост према великој сили, донела резултате?

Др Шешел: Има читав низ примера.

- Дајте ми један. Може ли се против такве силе каква је међународна заједница, Сједињене Америчке Државе, НАТО, инагом?

Др Шешел: Може.

- Како?

Др Шешел: Читава наша борба за ослобађање српског простора било је супротстављање великим силама. Велике силе су непрекидно тежиле да нас задрже у турском ропству, да би спречиле да Русија преко Србије изађе на Јадранско море. То је био став и Енглеске, и Француске, и Немачке, у читавом XIX веку. Ми смо упркос вољи великих сила ослободили Србију. Упркос њиховој вољи! Чак и онда када је Русија саветовала да се попусти великим силама, ми нисмо попуштали и тако смо се изборили. Уосталом, Грчка се, упркос противљењу великих сила, ослободила од турског ропства. Велике силе

су донекле омеле тај процес ослобађања Грка, рецимо тако што нису дозволиле да се Кипар уједини са Грчком, па су задржали Кипар у једном очајном политичком статусу, који је после омогућио и Турску инвазију итд. Међутим, Грци су се ослободили, највећим делом. Нису успели да ослободе све, остала је малоазијска грчка обала у Турској. Турци су протерали неколико милиона Грка, Турци су побили неколико милиона Грка итд. Све су то чињенице.

- Слушајте, то што говорите, недвосмислено значи да сте Ви ипак за опцију рата?

Др Шешел: Не.

- Па, Ви сте за играње на све или ништа! Мислим, у којој мери би жртве које би српски народ, да је ваша опција на делу, биле веће од ових које данас плаћамо?

Др Шешел: Рат се није могао избећи. Срби се нису могли помирити да живе у саставу Туђманове Хрватске. И Срби се нису могли помирити да живе у саставу Изетбеговићеве Цамахирије. До рата је морало доћи. Запад је подржавао Туђмана, Запад је подржавао Изетбеговића, Запад је подржавао тежњу Хрватске да се отцепи и да задржи сву територију која је била у саставу федералне Хрватске. Ми смо се томе морали супротставити. Уосталом, ово је био рат западних Срба у коме смо делимично, ми из Србије, учествовали и коме смо их помагали и подржавали. А то смо морали да радимо. Милошевићу је било неупоредиво паметније да се понаша као трећа страна, а не као учесник и сукобу. Кључна грешка Милошевића је та што је дозволио да га позивају на преговоре као учесника у сукобу. Као заступника општинских српских интереса. Он је то морао да избегне. А то му није дозвољавала његова сујета. И ту му је била погрешна процена. Он је требало да каже, да је трећа страна. И када ови замале, са Запада, да учествује у преговорима, он је требало да каже; "хоћу, али платите ми то". Чиме? "Дајте ми кредит од милијарду долара за Србију. Дајте ми ту и ту међународну олакшицу, па ћу за вас покушати да издејствујем то и то". Тако би се један озбиљан државник поставио. У међународним односима нема танте за кукурику. Увек има танте за танте! А он је увек за његово танте добијао кукурику на крају.

- Како онда тумачите чињеницу да, када је почео рат, да су западни медији и западни политичари говорили најцрње ствари о председнику Милошевићу. Па се одједном десио преокрет, када је лодр Овен рекао да је Милошевић један од најозбиљнијих политичара Европе и једини прави озбиљни преговарач, да је он личност са многим политичарским, дипломатским итд. квалитетима?

Др Шешељ: Светски медији су једна велика манипулација, манипулација људи. Светски медији су безброј пута на налог извесних светских моћника лажирали јавно мишљење, лансирали најгоре лажи клевете, најгоре неистине. Светски медији раде то и онима који плате. Хрвати су ту били неупоредиво лукавији. Хрвати су десенијама припремали медијски, финансијски своје отцепљење. То муслимани нису десенијама припремали, али у оном тренутку када им је затребало, улетеле су неке светске силе са огромним финансијским средствима. Рецимо, Саудијска Арабија, донекле Иран, и неке друге. CNN у потпуности контролишу арапски кругови својим новцем! И нема шта не можете лансирати преко CNN-а под условом да платите. Срби на то нису били спремни. Значи, нису претходне припреме направили. Срби су живели у заблуди да ће Југославија опстати и да је Југославија њихов коначни начин решавања српског националног питања. Да је Југославија њихова коначна опција. Срби су једини на Балкану искрено веровали у Југославију.

Случај Анте Марковића

● Зар Ви не мислите да је Југославија била ипак једина држава у којој су сви Срби живели заједно?

Др Шешељ: До сада једина.

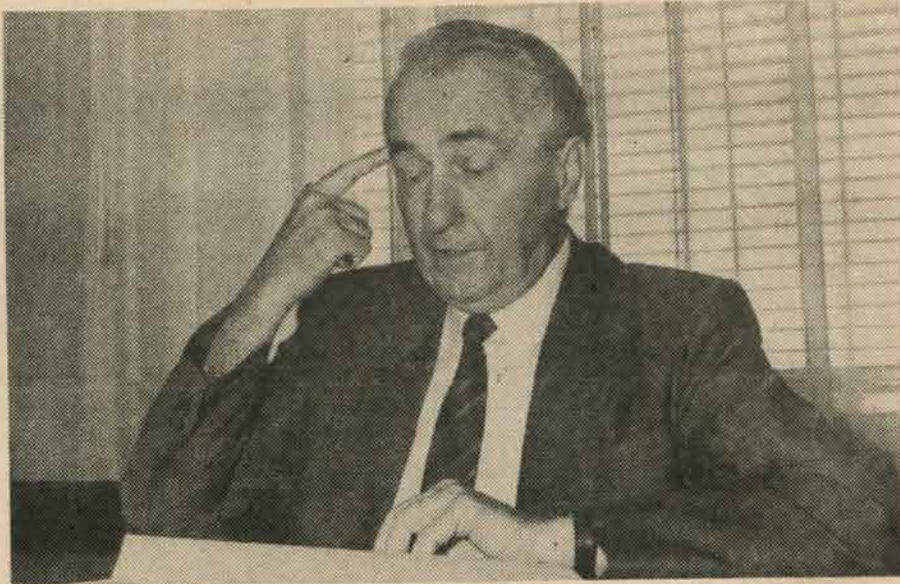
● Значи да је у датом моменту то била најлогичнија опција за Србе? Како је онда могуће све ово што се десило?

Др Шешељ: Било је још логичних опција за Србе, али су на жалост погрешили српски државници. Била је логична опција да се 1929. године изведе ампутација Хрватске. У оним границама које су нама Србима највише одговарале.

● Добро, али то је 1929., вратимо се, односно кренимо напред у 1990. годину, када се видело да постоје силе које желе да се одвоје од Југославије, и да је расцепију. Зар Србима није најбоља опција у датом моменту био покушај да се та Југославија очува, само зато да српски народ не би плаћао страшне жртве, да не би било рата?

Др Шешељ: Срби су играли на ту опцију очувања Југославије, званична српска политика тог времена тако је играла.

● Зашто онда, ако је то тачно, а решимо да је тачно, односно да је то било прокламовано као таква опција, као најважнији циљ тадашње актуелне власти у Србији, зашто је онда отпор према Анти Марковићу који се такође експлицитно залагао за очување Југославије, био тако велики? Да ли је повод био у томе ко ће доминирати том Југославијом на плану личности, или је био сукоб различитих политика?

Анте Марковић је хтео Југославију као антисрпску државу

Др Шешељ: Ја мислим да није битно био изражен отпор према личној доминацији Анте Марковића. Био је сукоб различитих политика. Политика Анте Марковића била је политика задржавања Југославије као антисрпске творевине. Југославију у којој ће Србија и српски интереси бити подређени.

● Хоћете ли ми дати и један доказ за то, зашто би Анте Марковић хтео Југославију као антисрпску творевину?

Др Шешељ: Зато што је Анте Марковић инсистирао на таквом континуитету Југославије. Прво, хтео је да Србија буде у потлаченом економском положају, да доминирају Хрвати и Словенци у економском погледу. Због тога је и увео онај свој динар кроз који је почео баснослован откуп девиза из државних резерви. Тада је Југославија имала девизне резерве од 10 милијарди долара, је ли тако? То је било јавно обелодањено. Ко је могао да покупује те девизе? Пре свега Хрвати и Словенци јер су тамо биле огромне количине динара. Затим, Југославија је у економском погледу увек ишла на руку Словенцима и Хрватима. Јер је Савезна влада диктирала сувише ниске цене пољопривредних производа, и сировина на југословенском тржишту, сувише ниске цене енергије а инсистирала на постепеном увођењу европских цена финалних индустријских производа. То је систем који је био директно смишљен да се Србија пљачка, и на пљачки Србије да економски просперирају Хрватска и Словенија. Имале су баснословно јефтину енергију. Енергију од које није било јефтине у Европи. Пре свега електричну енергију, али и угљан итд. Имали су крајње јефтине сировине, а Србија се појављивала као главни произвођач сировина, и извозник сировина. Имали су крајње јефтине пољопривредне

производе. Све је то вештачки Србији наметано, да би просперитет Хрватске и Словеније био што већи.

● Опростите, морам да вас прекинем; ако је тако, узмимо да је то тачно што говорите, испада да су ипак Срби растргали ту Југославију, незадовољни својим економским, политичким итд знам ни ја којим положајем!

Др Шешељ: Не испала!

● Односно, зашто би ако је тачно то све, Словенија и Хрватска, ако су на плану економије тако добро стајале, ако су заправо имале огромно тржиште за своје финалне производе и добијале јефтине сировине, јефтину храну, јефтину енергију, зато су желеле да се отцпе од Југославије?

Др Шешељ: Србија је потом почела да инсистира на увођењу европских цена за све производе. Ако имамо европске цене за индустријску робу, онда да имамо европске цене и за електричну енергију. Схвата се колико је било полемика у јавности, да се утврди просечна цена електричне енергије у Западној Европи, и да се инсистира да се постепено и та цена уведе за домаћу струју. И то су биле прве озбиљне чарке на југословенском плану. Србија је само тражила да се уведе исти економски принцип свуда. Да се увде и за пољопривреду, за пољопривредне производе. Или да се дају адекватне субвенције пољопривредним произвођачима. Ако се инсистира на ниској цени хлеба и основних прехранбених производа.

Међутим, нешто друго је било кључно: Србија је од рата на овамо била под принудном управом непрекидно. Србија је била сасечена, сведена малтене на Београдски пашалук. И кључни отпор враћању улоге коју је Србија по природи ствари требала да има, Словенци и Хрвати су пружали на питању Косова и Метохије и Војводине. То је била линија њихове

судбоносне одбране. Када су изгубили борбу за Косово и Војводину они су тада, већ, дефинитивно одлучили да се отцепе. Јер Србија би повратила ону улогу у Југославији по природи ствари, коју је раније имала.

● **Зашто су се они борили за Војводину и Косово по вашем мишљењу?**

Др Шешел: Доминација над Војводином и Косовом задржавала је Србију под принудном управом, чији је глас политички...

● **Говорите у време комунизма?**

Др Шешел: О времену комунизма, наравно! Чим је пао комунизам, они су схватили да више не могу задржати доминацију над Србијом. Јер демократија значи увођење принципа "један човек један глас". И они на то никада нису хтели пристати. Они никада нису хтели пристати на солучију да се прво држе савезни избори за југословенску Скупштину, по природи ствари на демократском вишестраначком принципу, а да се тада донесе нови Устав, па да се тек онда иде евентуално на изборе у федералним јединицама. Ако се новим Уставом уопште предвиди постојање федералних јединица! Основни демократски принцип је да се залажемо за државу грађана. Ја сам лично тада био за ту идеју. И када смо имали прво заседање предпарламента Југославије, ја сам ту идеју образлагао. То је било у Студентском културном центру. Одмах су Словенци и Хрвати били категорички против. Словенци и Хрвати су тражили пре парламентарних избора да ми потпишемо нешто слично декларацији КЕБС-а овде за Југославију, па да гарантујемо непроменљивост унутрашњих граница. Није се могло сачувати нешто што је комунизам наметнуо. А то су те унутрашње границе. Могли смо ићи на унитарну државу грађана или на ревизију југословенског федерализма. Ја сам о ревизији југословенског федерализма писао и у свом тексту "Шта да се ради" 1984. године. Тада сам доказивао неминовност ревизије унутрашњих граница. Те границе је комунизам наметнуо и оне нису могле опстати. Или ћемо имати федерацију на националном принципу, или ћемо имати на регионалном принципу. Али смо морали неки принцип доследно провести. Не можемо ми, када је то у словеначком интересу, имати словеначку федералну јединицу на етничком принципу, у етничким границама. А у другим неким случајевима имати регионалне и историјске, и административне, и какве год хоћете границе. Ако идемо на границе по етничком принципу, и ако идемо на етничке федералне јединице, онда то треба доследно провести у пракси. Тамо где је већина Срба да буде српска федерална јединица, тамо где је већина Хрва-

та хрватска, тамо где је већина Словенца словеначка.

Да ли су Срби разбили Југославију?

● Сада да се вратимо на генезу распада Југославије. Зар није тачна теза да су Срби, односно српско руководство које је тада било комунистичко, покушавало да задржи ту Југославију али као комунистичку Југославију? Заправо, да ли је распен Југославије пре свега био на том идеолошком плану? Због идеолошких разлога, па су тек онда долазили на ред ови други разлози? Односно, да ли је тачна теза да је Слободан Милошевић, како су га оптуживали у Хрватској и Словенији, покушавао да буде председник, односно шеф, целе те, комунистичке Југославије?

Др Шешел: Милошевић је покушавао да задржи комунизам. То је тачно. Али Југославија се није распала због његовог покушаја да задржи комунизам. Југославија се распала из других разлога. Он је комунизам покушао да обнови, да ревитализује у јануару 1990. године, и то је онај последњи пропали Конгрес Савеза комуниста Југославије. Милошевић је тада кренуо са елементима вишепартијског система и посебно протежирао Српску народну обнову. Као последњи покушај да се обнови јединство југословенских комуниста. У Словенији се већ афирмисао Рупел као кључни словеначки националиста. У Хрватској се већ афирмисао Туђман као кључни хрватски националиста. Е сада је Милошевићу било у интересу да се створи србијански пандан.

● **Он је био тај?**

Др Шешел: И националистима! И Милошевић је створио Српску народну обнову. И Милошевићев режим је послао Мирка Јовића Вуку Драшковићу да га убеди, да га приволи да се прикључи Српској народној обнову, јер је требало неко јако име. Па да се онда заједнички удари по сваким национализму, да се извуку Рупел, Туђман и Драшковић! Тако је кренула официјелна српска пропаганда тог времена. Вук Драшковић то није схватао у почетку. И он је кренуо искрено у то све, као националиста.

● **И ви сте били заједно са њим у то време?**

Др Шешел: Не. Нисам, није истина! Ми смо били заједно као пријатељи, као кумови. Али ја сам га упозоравао да се са Мирком Јовићем не иде, да је то удурма режима и да Мирко Јовић ради за полицију. Јер, ја сам био очевитац стварања и лансирања Мирка Јовића. Још 1988. године, Ранка Чичак је, као полицијски агент, створила Мирка Јовића и лансирала га. А ја сам био у то, на изванредан

начин, укључен и као посматрач. Јер сам био учесник војвођанских демонстрација из 1988. године. И један од оних који је испод жита учествовао у организовању тих демонстрација. Чак у припремању пропагандног материјала.

● **Ви сте учествовали у томе?!**

Др Шешел: Да. И био посматрач активности Ранке Чичак. Ранка Чичак је имала као свог главног инструктора високог полицијског функционера, Славковића, који је био, ваљда, заменик или помоћник министра, задужен за државну безбедност. У то време, а сада је у пензији. Чак су били и у љубавничким односима, толико је то...

● **Молим Вас, то није важно!**

Др Шешел: У политици то може бити значајно! Знате када се пишу мемоари, то се помиње, а када се врши нека историјска ретроспектива и анализа и тај се моменат узима као битан. Уосталом, син Ранке Чичак је био идеолог Градског комитета дуго времена, и то један од оних који су били најистакнутији.

У сваком случају, улога Ранке Чичак је у лансирању Мирка Јовића била пресудна. Мирко Јовић је требало да служи за застрашивање, у то време, тако су то комунисти схватили.

● **Тачно, националисти су служили за застрашивање.**

Др Шешел: Онда су Мирка Јовића послали Вуку Драшковићу, са неким нацртом националног програма, молећи га да он уради коначну верзију програма и да се на одређен начин постави на чело те партије, као идеолог. Нису му дали да буде председник. Увек су имали контролу над Драшковићем, и над Јовићевим људима. Седиште странке је било заправо у Новој Пазови. Увек је у странци била једна група будала којима је лако манипулисати и који су могли да прегласају Вука Драшковића. Кренули су офанзивно. Када је формирана странка у Новој Пазови, намерно су ишли са оном фолклорном орнаментиком, слама на поду, па оне свеће и тд. што никако не иде уз формирање једне политичке партије! Ја сам, то можете да проверавате код Вука Драшковића, ја сам га на то благовремено упозорио. Био сам код њега у стану, тврдио му да је Мирко Јовић полицајац, да ради за полицију, де сиће се то и то, манипулисашете и тд. Ја сам покушао са Драшковићем да се договорим да идемо сами са формирањем политичке партије. Чак смо са Српским слободарским покретом чекали два месеца да се Драшковић преломи. Он није хтео уопште да се упушта у страначки рад. Томе може да буде сведок Александар Чотрић. Чотрић је тада био много ближи са мном него са Вуком. После се он преломно на другу страну, и био крјајње некоректан и слично. Али, Вука

Драшковића, два месеца смо чекали. И онда, у Драшковићу се одједном нешто преломило, и онда је тражио да апсолутно прихватимо његову варијанту. И онај програм који је он мени дао у рукопису да прочитам. Није ми дао ни једну реч да променим! Програм на који сам ја имао огромне примедбе: На пример, у политичком програму ми не можемо да наводимо какви ће бити називи казарни. То је првобитни Драшковићев програм! Ја сам био против монархије, он је то постављао као алтернативу, а ја сам био против. Па још неких ствари неких ситуација, неких крупнијих је било. Али сам тражио да се то темељитије уради. Одустао сам дефинитивно када Драшковић није дао да се интервенише у самом тексту. Драшковић је отишао у Пазову, ја нисам. Ми смо истог дана формирали Српски слободарски покрет. Драшковићу су послали бројне новинарске екипе тамо, и телевизијске и све што је требало. И огромну помпу су око тога створили.

Та помпа је требало да послужи као средство уједињења југословенских комуниста, да се удари по свим национализмима и по Рупелу, и по Туђману и по Драшковићу, и да на томе изграде ново комунистичко јединство. Е када је пропао тај Конгрес, Милошевић се упуштао да је пустио духа из боце, и сада је то требало са сећи. И тада је Мирко Јовић добио налог да искључи Вука Драшковића из странке. Ја сам то све посматрао са стране, и када се то десило, одлазим код Драшковића и кажем: Ево, јесам ли ти све предвидео? И тада смо се договорили да спасемо Драшковићу образ и част, и да одглумимо у јавности као да је он избацио Мирка Јовића. Мирко Јовић никог озбиљног око себе није имао, само једну групу будала који нису ни свесни у шта су се свели и увалили. Одглумили смо у јавности као да је Драшковић избацио Мирка Јовића, одглумили смо уједињење Српског слободарског покрета, ми смо имали око 540-550 чланова тада, а Вук је једва скупиио 16 људи, па се испоставило да неке није ни консултовао да ли прихватају да буду у том заједничком руководству које смо тада на брзину сконструисали. Рецимо, оног Миодрага Азањца: он је после иступио и рекао да никада није дао пристанак. Па Љубица Шуница, магистар неки из Канаде, која је у то време била овде на неком студијском боравку, и још неке. Тада смо одглумили уједињење у странку са компромисним називом Српски покрет обнове. Па смо му дали председничку функцију. Уз само један услов и једно обећање Вука Драшковића, да неће дозволити да се његова жена меша у рад странке. То обећање није могао ни три дана да испоштује. Е, то је онда већ после позната ствар, како смо се са њиме разишли и све остало, сав тај сукоб. Али, у почетку је било тако.

Када је Милошевић схватио да нема ништа од уједињења комуниста,

да нема ништа од опстанка Југославије под тим условима, онда је променио политику и кренуо другим путем. Али, ако се сећате, Милошевић је још дуго инсистирао на спречавању вишестраначког организовања.

● Сећам се.

Др Шешељ: Била је протежирана једна партија, Демократска странка, протежирана у медијима. Он је мислио да ће преко својих људи и у договору са Добрицом Ћосићем, непрекидно ту странку држати под контролом.

● А ко су његови људи у тој странци?

Др Шешељ: Добрица Ћосић је био *spiritus movens*, затим Матија Бећковић је био веома утицајан, био је на оснивачком скупу, а био је и Милошевићев човек. Из Милошевићевих руку је добио 1989. године Седмојулску награду Дана устанка Србије! Син четничког официра, који је читавог живота страдао, као син из четничке породице. Он му је био веома близак. До сукоба међу њима долази касније. Претходио је томе покушај Матије Бећковића и још једног круга академика да се отарасе Вука Драшковића када је нагло ојачао Српски покрет обнове, и да на то место доведу Матију Бећковића. И лично је Михиз са том идејом приступио Вуку Драшковићу, на његовом првом светском сабору у Сава Центру. То су већ неке друге игре.

Милошевић и његов мит

● Добро, о томе ћемо касније. Али сада да се вратимо на...

Др Шешељ: На Милошевића?

● На Милошевића и на генезу национализма. То што сте рекли о партији, то је тачна хронологија догађаја. Међутим, мислим да сте једну ствар заборавили, 1990. године Милошевић је већ три године био на власти у Србији, од чега је све три године увелико био оптуживан у словеначким, хрватским, босанским медијима да је националиста. Како ви видите Милошевићев први наступ на Косову, који га је катапултирао и од њега направио мит о новом српском војду, новом Карађорђу и највећем сину свих Срба?

Др Шешељ: Да, могу да говоримо о том миту, и могу да говорим онда о Милошевићевим грешкама из тог времена, кључним грешкама из тога времена.

● Изволите, прво о миту.

Др Шешељ: Прво, сви ми српски интелектуалци тог времена, сви ми српски дисиденти, интелектуалци дисиденти, са одушевљењем смо поздравили наступ Милошевића у Косову Пољу. Сви, ту изузетка није било. Даница Драшковић и ја смо били иницијатори распуштања фонда солидарности Душана Богавца, зато што је Душан Богавца у сарајевским

"Нашим данима", напао Милошевића као националисту. И наше образложење је објављено у београдској Политици, али делимично, неки делови о Милошевићу су избачени. Ми смо распустили фонд. Можда се сећате тога?

● Сећам се фонда и фрке око Богавца.

Др Шешељ: Ја сам био први потписник, потписала је Даница Драшковић, потписао је Милан Комненић, Слободан Ракетић, академик Мирослав Пантић и многи други, преко 40 потписа је било. Толико смо ми били одушевљени Милошевићем и веровали Милошевићу. Ја се не кајем ни данас.

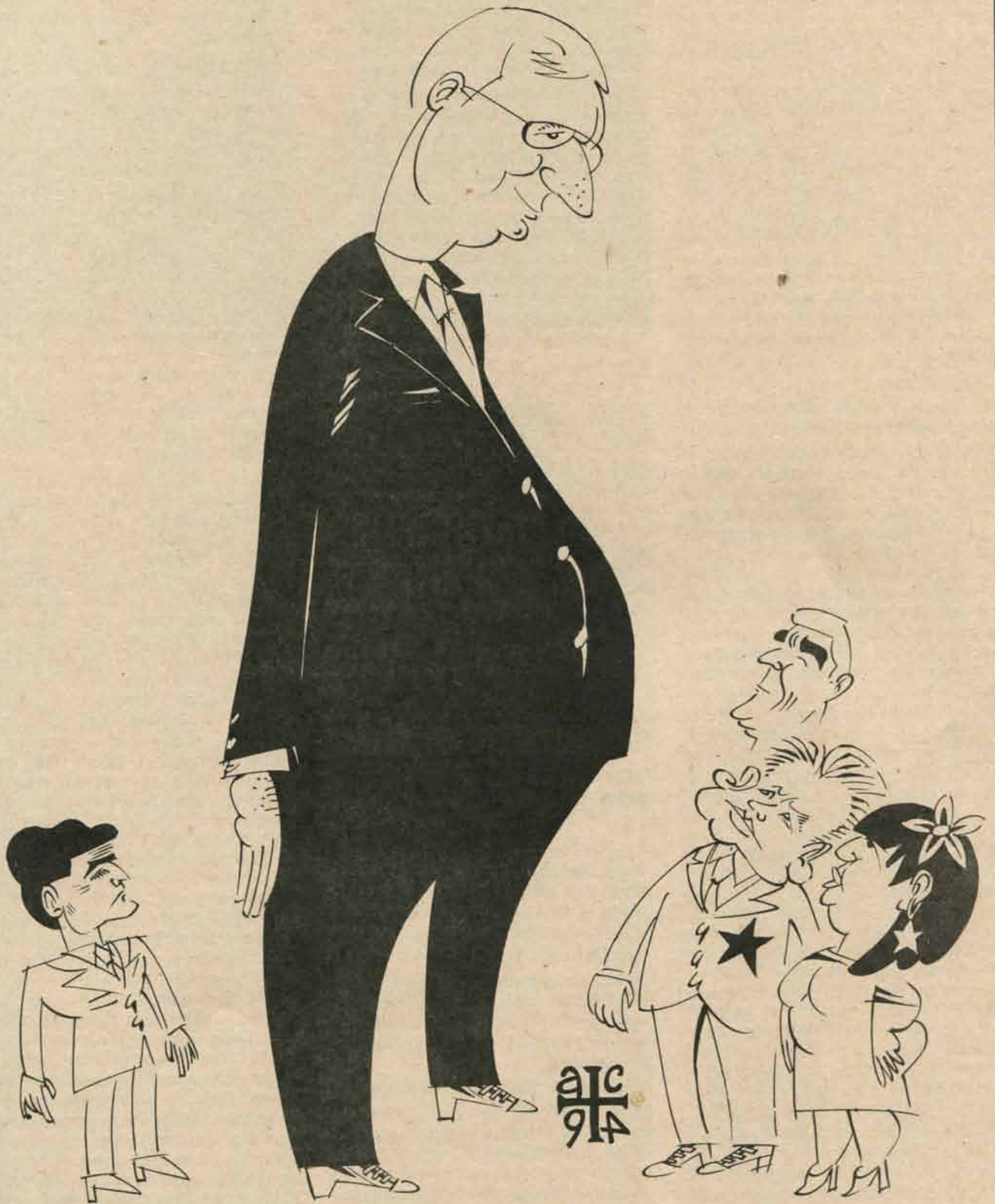
То одушевљење касније прераста у разочарење. Прво, неки од нас који смо били отворени антикомунисти, разочарани смо Милошевићем 1989. године, што тада није ишао на прве вишестраначке изборе када смо ми у Србији могли да прелјачимо у демократском отварању и прве поене, у свету, постигнемо. Милошевић би, глат, сигурно, добио те изборе! А био би тај који је најзаслужнији за обнављање демократије.

● Чекајте само једну ствар. Како тумачите чињеницу да је Милошевић као човек из Градског комитета, који је водио чувену 8. седницу на којој је све почело због насловне стране у Студенту, (Тито са вампирским зубима), Душан Митевић напада то, и цела мрежа се петља око тога, повод је био, у ствари, одбрана Тита. Како човек, који је из Градског комитета, комуниста, прави такав салто и држи један говор, због кога га проглашавају националистом?

Др Шешељ: Да. То није било ништа чудно. Јер сви ми тадашњи дисиденти и отворени антикомунисти, попут мене, некада смо били комунисти. И ја сам лично полазио од тога: ако сам се ја могао излечити од комунистичке болести, зашто не би могао и Милошевић, зашто не би могао било ко други ко мисли својом главом, и ко разумева историјске процесе, и последице које је комунизам направио у Србији и српском народу. И Драшковић је био комуниста. И Добрица Ћосић је био, и Љуба Тадић, и Мићуновић, сви смо били некада комунисти. У време када смо били комунисти били смо то искрено. Ту нема никакве сумње. Нико од нас није глумио да је комуниста.

● Оно што хоћу да вас питам, јесте, у којој мери су комунисти Словеније и Хрватске, односно тадашњег Централног комитета, односно актуелне власти у Југославији, били осетљиви на Слободана Милошевића, политичара који је тим својим првим говором у Косову Пољу, обзнанио да жели да реши српски проблем? Да ли је то, по Вашем мишљењу, била та иницијална каписла која ће пробудити националистичке страсти у Словенији и Хрватској, или не?

ГУЛИВЕР И ЛИЛИПУТАНЦИ

Др Шешел: Не.

- Желим да чујем Ваше мишљење о томе, јер се много манипулише причом о 8. седници. Мислим да паметни људи данас, чак и они који су највише против Милошевића не могу више, само због обиља сазнања о догађајима, да прихвате ту помодну истину да је све почело од 8. седнице.

Др Шешел: Није почело од 8. седнице.

- Када је почело и зашто је почело? То Вас ја питам.

Др Шешел: Почело је много раније. Осма седница је била унутрашњи обрачун међу србијанским комунистима у борби за власт и ништа више. Повод је био Глогов лист са вампирским уједом, а могао је бити и било шта друго. Они су морали да се обрачунају зато што више оба нису могла царовати.

- Да ли мислите и да је Иван Стамболић који је одржао први говор на Косову, неколико месеци пре Милошевића, имао један националистички говор?

Др Шешел: Јесте.

- И како су га Срби тамо дочекали и скандирали му "Иване, Иване".

Др Шешел: Они су о Косову имали исте ставове, Милошевић и Стамболић. Ту међу њима разлике није било. Они су се разликовали по нечем другом. По својој личној природи и у сујети. Оба нису могла царовати. Један је другог морао да склони, у једном моменту. Били су лична конкуренција и ништа више. У том сукобу Милошевић је био лукавији, успешнији, успео је да овлада партијским апаратом који је Стамболић потценио. Стамболић је имао своју полицију и телевизију. А Милошевић је имао партијски апарат и Политикину кућу. Истрајним радом у партијском апарату Милошевић је урадио оно што је урадио Стаљин у Русији, гоњећи остало руководство болшевичке партије. Милошевића су потценили и Стамболић и његови људи. Исти је то начин на који су Трошки, Бухарин, Зиновјев, Каменев и остали потценили Стаљина. Сматрали су, "он је онако тамо мало упоран, ради оне послове у страначком апарату које нико не жели да ради, који су страшно напорни, страшно досадни, страшно испрпљујући", а не виде се неки опипљиви резултати и не доносе јавну афирмацију. Међутим, Милошевић је распоредио своје људе на кључна места. И то му је омогућило победу. Тако је исто Стаљин урадио у Русији. Био је потцењиван, дали су му да ради оне послове који су му најдосаднији, међутим он је своју моћ изградио управо кроз те најдосадније послове.

Е, како смо ми српски дисиденти то дочекали? Ми смо то дочекали као

једно велико олакшање да се напакон сруши та династија Стамболића у Србији. Петар Стамболић је био пример издајника српског народа, човека који је све радио против свог народа служећи Титу. Човек који је ојудио Србију.

- Али, Иван Стамболић није радио против?

Др Шешел: А Иван Стамболић је био оличје продужетка те династије.

- Али није радио против српског народа!

Др Шешел: Ја не кажем да је радио, док није срушен с власти, није. А за после можемо да разговарамо. Али до тада није, то је чињеница. Уосталом, сама чињеница да га Хрвати и Словенци нису хтели за председника Савезне Владе, када је дошао ред на Србију о томе сведочи. У очима Хрвата и Словенаца првобитно је Стамболић био пример српског националисте.

- Тачно, чак су и Дражу Марковића оптуживали да је националиста?

Др Шешел: Да. Наравно, нису хтели да га изабере на функцију у Централном комитету, нису га хтели изабрати за члана Председништва Централног комитета на тајном гласању. Па је била велика гужва, па су понављали гласање, чуда је било око тога. Свако од Срба који би било шта хтео да уради у тој комунистичкој врхушки у корист Србије, у њиховим очима је био крајњи српски националиста.

- То је важно, и тачно.

Др Шешел: Да, јер комунистичка Југославија је на изразито анти-српским основама заснована. И сви српски комунисти су морали своју комунистичку правоверност да докажу активношћу против свог народа.

Иван Стамболић и Дража Марковић, први српски националисти

- Станите сада! То значи да је Дража Марковић, са којим сам ја имала интервју пре две године у Борби, када је рекао за себе да је био проглашаван српским националистом...

Др Шешел: То је истина!

- Значи, да на изванредан начин и Дража Марковић потврђује Вашу тезу или тезу српских националиста, да је комунистичка Југославија заправо била антисрпска?

Др Шешел: Да. То је чињеница.

- Е сада, дошли смо до врло важне тачке: Хоћете ли да ми објасните, како ви видите чињеницу, да ли се, прво, слажете да је први дозвољени национализам у комунистичкој Југославији, био шиптарски?

Др Шешел: Не, први дозвољени национализам је био хрватски, па

словеначки, па тек онда шиптарски. Ако се сећате, Шиптарима одмах после рата није дато на вољу да националистичке испаде праве? Њима је дата једна аутономија, али под чврстом државном контролом. И није им дато баш много да на Косову лудују. Тек обарањем.

- Да ли су они по Вашем мишљењу били угрожени?

Др Шешел: Не, никада нису били угрожени.

- Ни у време Ранковића?!

Др Шешел: Не, никада нису били угрожени. Њима је и тада доста тога омогућавано, али им није дозвољавано наоружавање. Њима су само оружје купили по Косову.

- Како је онда могуће да 1981. године, значи после Титове смрти, иако је тада још увек веома комунистичка Југославија и веома комунистичко руководство, постојало и поред увођења ванредног стања, итд. и полицијске диктатуре, да је ипак дозвољавано шиптарском национализму, односно сепаратизму, да егзистира малтене са прећутним одобравањем Централног комитета Југославије, и са релативним ћутањем у Србији? Зашто су комунисти заташкавали оно што се догађа на Косову?

Др Шешел: Комунисти су то заташкавали јер су планирали да у будућности Косово одвоје од Србије. Само им шиптарски националисти нису одговарали јер су превише журили у томе. И заиста су шиптарски сепаратисти својом превеликом журбом своје шансе покопали 1981. године. Тито је планирао да од Косова и Метохије створи посебну федералну јединицу и да их потпуно извуче из Србије. И то исто је хтео да уради и са Војводином. Тито није планирао, након што се разишао са Енвером Хоџом, да Косово и Метохију било када више ставља у састав Албаније. Али у току рата је и то планирао. Хтео је да Косово и Метохија уђе у састав Албаније, па Албанија као федерална јединица у Југославији. То је био Титов план. Међутим, тај план је напустио 1948. године. И све тенденције ка реализацији тог плана је после гушио. То је радио Ранковић али са Титовим одобрењем, и по Титовом налогу. Ранковић никада ништа самостално није радио. 1966. године, када је пао Ранковић, Тито иде у процес реализације своје старе идеје. Тито се непрекидно боји српског фантома, Тито је имао анти-српску фобију! И он иде ка протежирању шиптарског национализма. И када приступа уставним променама то је било 1967. године амандмани, од 1968., па 1971. па тек онда Устав 1974. године. Сваки његов корак је корак у правцу већег осамостаљења Косова. Још 1963. године Косовско Метохијска аутономна област добија

Шиптари су својом нестрпљивошћу 1981. године покварили своје шансе
– Ругова са суфлером

статус аутономне покрајине. Одмах после рата Војводина и Косово формално нису били у истом статусу, Војводина је била покрајина, а Косово је било аутономна област. Па га изједначају у саставу по Уставу из 1963. године. Обе добијају статус аутономне покрајине. Па онда уставним амандманима постепено Косово добија статус Републике. Па посебно Уставом из 1974. године. Уставом из 1974. године само још по називу Косово није било Република. Само још чисто формално остало је у саставу Србије. А статус му је заправо био повољнији од статуса Србије. Јер Косово је учествовало у владању Србијом, а Србија није учествовала у владању Косовом.

Косово је, Шиптари су имали своје посланике у Скупштини Србије, улазили у Владу Србије, а Србија није имала никакве ингеренције над Косовом. И Косово је било директно везано за савезне структуре власти. И није имало у првом Председништву Југославије 1971. године, није имало три члана, него два. Све су републике имале по три члана Председништва, а Косово два. А по Уставу из 1974. године све републике и покрајине су имале по једног члана Председништва Југославије. И Тито је био девети као председник СКЈ. То је значи била варијанта. Постепено да се Косово потпуно одвоји од Србије. Нису то смели да ураде много брже. Шиптари су својом нестрпљивошћу 1981. године покварили своје шансе. Да су имали стрпљења, да су дочекали слом комунизма, са овим статусом Косова нико више Косово не би могао да поврати у Србију, нико.

● Да ли су журили, по Вашем мишљењу, под наговором неких сила са стране?

Др Шешел: Мислим да није било "савета са стране".

● Да ли се ико тада мешао, са стране, по питању Косова?

Др Шешел: Не верујем да се мешао. Ја мислим да су биле две линије међу самим Шиптарима. Била је то комунистичка владајућа линија, и била је она екстремна ортодоксно комунистичка која није била задовољна брзином којом се њихов кључни циљ постигао.

● Када, по Вашим сазнањима Американци почињу да се мешају у питање Косова? Да ли то почиње баш са доласком Слободана Милошевића?

Др Шешел: Американци су

● И можете ли да објасните зашто тада?

Др Шешел: Американци су раније почели да се мешају по питању Косова. Американци су прогнозирали много раније да ће доћи до великих немира, проблема и рата на Косову. Ја сам 1978. године био у Америци, у једној групи од 10 асистената Сарајевског универзитета, били смо на студијском боравку два и по месеца. Били смо у асоцијацији државног колеџа у Грен Велију, у Мичигену. Они су нам тада приказивали један филм од сат, можда и два сата, шпекулишући шта ће се десити на Косову. И ми смо тада могли некако да схватимо како то Американци прогнозирају, како припремају догађаје...

● Неко би могао сада да Вам извади те податке и да каже да сте и ви плаћеник Америке?

Др Шешел: Не, не може никако

● Јер сте били њихов "стипендиста" и то је сада овде модерно!

Др Шешел: Не, то што је неко био у Америци није довољно као доказ против њега. Али, моје колеге које су биле тамо, био је Бранко Ђерић, после је, рецимо, био председник Владе Републике Српске, био је професор Економског факултета у Сарајеву. Било је још неколико људи који су сада на српској страни, било је и неколико муслимана и неколико Хрвата. Приказивали су нам тај филм тамо. Што значи да су они очекивали да дође до проблема тамо. Могуће је да је шиптарска врхушка тог времена била у дослуху са неким са Запада и да је од њега тражила помоћ, али немири 1981. године су по мом убеђењу били спонтани. Ишли су на шиптарску штету. Ми Срби треба да подигнемо споменик Шиптарима који су изашли на демонстрације 1981. године. Јер су нам они највише помогли да спасемо Косово.

● Мислите ли да смо га спасли?

Др Шешел: Да ли смо га дефинитивно спасли то ћемо видети, али ћемо се борити за Косово. Има сада много више шанси да га спасемо, него што би смо имали да није било немира 1981. године, да Шиптари нису изашли на демонстрације и да њихов отпор није тада сломљен још док је била комунистичка диктатура. Јер њихов ондашњи отпор, на релативно миран начин могла је сломити само комунистичка диктатура. На релативно миран начин! Било је десетак, двадесет мртвих. То није страшно за тако велики проблем. Да је Косово без немира из 1981. године дочекао у овом статусу слом комунизма, ми га више никада не би смо повратили.

● Данас многи тврде да је баш због ових догађаја, због рата у Хрватској и рата у Крајини, Косово највероватније изгубљено.

Др Шешел: Не. Ја мислим да је рат на подручју бивше Хрватске, бивше Босне и Херцеговине и стварање Српске Крајине и Републике Српске одвратио Шиптаре од оружаног устанка. Мислим да се без тешке муке, Шиптари неће дизати на устанак. Много је вероватнији рат између Шиптара и хришћана у Македонији, него на Косову. Једноставно... трчимо са теме на тему, имам доста ствари да кажем о Милошевићевим грешкама и из периода пре слома комунизма

● Па реците већ једном!

Др Шешел: А онда, нисам уопште његове грешке у унутрашњој политици елаборирао.

Добрица би дао Косово

Ево шта се дешава на Косову: Шиптари подижу куће на свим странама. Онај ко сада зида, тај се не спрема за рат. Друго, Шиптари никада боље нису живели него сада на Косову. Држава им се уопште не меша у њихове економске процесе. Шиптари су потпуно аутономни у том погледу. Држава им се не меша у образовне процесе, у културне процесе, држава им се ни у шта не меша. Држава само од њих тражи да не праве грађанске немире. Они су потпуно самостални у свему другоме. А колико пара толико музике. Ако им требају школе, нека их сами отварају. Ако им треба култура нека они сами финансирају. Шиптари виде шта се десило у Босни, шта се десило у Крајини. Виде порушене куће, спаљена села. И они имају шта да изгубе у том рату. Због тога се они на устанак, по мом мишљењу, у наредном периоду неће дизати. Јер имају много да изгубе, а неизвесно је да ли ће нешто добити.

• Сада, да се вратимо на главну тему, на Милошевића. Да ли данас, када посматрате "историјски" ток за последњих 7 година у Југославији и Србији, сматрате да је Милошевић морао да се појави на политичкој сцени? Да ли је добро што се појавио?

Др Шешел: Да, неко је морао да се појави: историја ствара историјске личности онда када затребају те историјске личности. Ја сам убеђен да је могао да се појави неко много бољи од њега. Да он није најсрећније решење, али појавио се он. Историја је таква, у историји се десило, појавио се он, да се није он појавио појавио би се неко други. Да он није победио Стамболића, појавио би се Стамболић у тој улози. Или да се није он појавио у тој улози, да је оклевао, појавио би се неко трећи. Није била довољно моћна опозиција да то буде неки опозициони лидер, па појавио се Милошевић. Да је имао већу потпору Добрица Ђосић, можда је он имао шансу. Он је у једном моменту могао да буде главни.

• Да, али чује се прича да је Добрица Ђосић био спреман да да Косово?

Др Шешел: Он је био спреман да да један део Косова и то је он отворено рекао у интервјуу Славољубу Ђукићу, ја сам поводом тога писао једно писмо. Он је био спреман да да део Косова. А Милошевић није. Према томе Милошевић је повољнији за српску опцију од Добрице Ђосића. Не можемо да идеализујемо ни једну личност. Али шта су Милошевићеве грешке?

Милошевић је погрешно што није предвидео слом комунизма. Не можемо му то много замерати, јер то ни многи нису предвидели. Ја могу за себе да кажем да сам једини то предвидео, још 1988. године имао сам тај чувени сукоб, када су ме многи дисидентски кругови у Београду одбацили. Када ме је Добрица про-

Добрица Ђосић – Великодушни бивши председник Републике

глашавао за лудака. Срели смо се пред Српском академијом када ме је жестоко нападао, више нисам хтео у кућу да му одем, због тога што сам антикомунистички наступио у Удружењу књижевника. И што сам то прогнозирао слом комунизма пре у Источној Европи него код нас. А Аца Илић је био главни опонент на том скупу...

• Позадина Бањалучке? Шта је, заправо, било у тој позадини, да ли је тачно да се Караџић одвојио од Милошевића и да је зато морао да буде, "кажњен"?

Др Шешел: У позадини је Социјалистичка партија Србије и Савез комуниста покрет за Југославију.

• Шта су хтели са тим "пучем"?

Др Шешел: Хтели су да сруше Караџића и евентуално да га убију.

• Зашто?

Др Шешел: Зато што им је он сметња, зато што врх социјалиста из Београда жели што пре и по сваку цену да постигне мир, по цену губљења српских територија, само да се додворе Западу и евентуално да им Запад укине санкције. А санкције неће бити укинуте. То је њихова заблуда. Због онога због чега су хтели Вен-Овенов план да прихвате.

• Да ли се слажете са тезом, која се чује овде, међу коментаторима, да ће први председник сједињених српских земаља бити не Милошевић, него Караџић?

Др Шешел: Не могу да се слажем са тим тезама јер те тезе су заостатак старог начина мишљења из комунистичког периода, када се планирају председници. Сматрам да ће први председник бити онај ко буде изабран на изборима. А избори су у принципу препуни изненађења. И сада, ко ће бити – онај ко прикупи највише гласова. Али, у сваком случају, социјалисти губе тло под ногама.

Они су покушали да формирају своју странку на територији Републике Српске, и странка је доживела фијаско. Покушали су у Српској Крајини и тамо фијаско. Е сада, тамо имају једног полтрона и криминалца као што је Горан Хаџић и преко њега могу све да ураде. Могу Горана Хаџића да натерају да потпише капитулацију Српске Крајине у Женеви, и он не мора ни да се врати у Крајину, а његов потпис остаде и одмах иде у Уједињене нације, после потписа.

• Хаџић је небитан.

Др Шешел: Са Караџићем то не могу да ураде. Јер је Караџић самосталан политичар и показао је своју самосталност. И Караџић је мој политички противник, наше су странке конкурентске у Републици Српској. Али ја не могу да дозволим да неко из Београда вуче конце и да жртвује интересе српског народа, због својих страначких интереса. Ми смо у првом тренутку мислили да је пуч у Бањалуци спонтан. А онда смо дигли информације ко је све умешан. И још једну ствар, оно што ми није успело, сада могу да саопштим за штампу, јер сваки интервју који сам радио, све су некако избацивали и цензуришали. Избацили су из Експреса иако сам то рекао, избацили су из Пина иако сам то рекао: Када сам први пут рекао да су стране обавештајне службе организовале напад на француски контингент УНПРОФОР-а, на њихова возила, ја сам био потпуно у праву. Радован Караџић је после признао да су пуцали српски војници. Јесу пуцали, непосредни извршиоци били су српски војници, али су обавештајне службе то организовале преко пуковника Петра Салапуре.

• А зашто?

Др Шешел: Да би у најгорем могућем моменту против Срба окренули јавно мњење, јер тада је она најжешћа претња бомбардовањем била.

• Какве везе са тим има СПС?

"Милошевић је морао да се појави на политичкој сцени Србије

Др Шешел: Има. Са овим пуцањем нема. Али има са овим у Бањалуци. Јер СПС је изгубио главу, уплашио се. Они нису знали како да изађу из ове тешке зиме.

• Чегу су се уплашили, то ми реците?

Др Шешел: Уплашили су се свега. Уплашили су се санкција, блокаде, Хашког процеса.

• Тада сте рекли да Вас је Добраца Ћосић напао због антикомунизма. Заправо не скачемо са теме на тему, само смо у широј теми: зар не мислите да је прилично, шизофренична ситуација у којој су највећи српски националисти били комунисти?

Др Шешел: Јесте. Зашто? Зато што су физички ликвидирани они прави националисти одмах после рата. И зато што се нови национализам обнављао из комунистичких редова. То се само код нас Срба дешавало. Јер су само код нас праве националисте одмах после рата ликвидирали. То код Словенаца и Хрвата никада нису радили. Е сада, да се вратимо на Милошевићеве грешке.

Милошевић то није предвидео, слом комунизма, не можемо му много замерати. Можемо му замерати у оној мери у којој можемо, иначе, неким великим историјским личностима замерати што нису урадили то и то, и што нису предузели то и то. Јер се на неки начин, у нашој свести, подразумева да велике историјске личности морају све да предвиде. Али то је једна заблуда. Он је заиста велика историјска личност и у то нема никакве сумње. Живео је у том времену великих историјских догађаја. И само по себи имао је услова да то постане.

Е сада, шта му је друга основна грешка? Што је мислио да може обновити комунистичко јединство Југославије. И дуго на томе истрајавао. Уместо да схвати.

• Не, можда зато што је веровао да ће истина о Србији изаћи на видело?

Др Шешел: Не. Нисмо још дошли до тога! Нисмо још дошли до тренутка после слома комунизма, ово је период пре 1990. године. Затим, што није схватио на прави начин шта је српски интерес. Српски интерес је био да се помогну словеначке сепаратистичке тенденције. Нама је највише одговарало Југославија без Словеније. Ја сам то схватио већ 1986. године. Ја сам сваку словеначку националистичку акцију из Београда подупирао, и учествовао у неким од њих. Бранио Јаншу у све ове ухапшене својевремено у оној шпијунској афери, ишао у Словенију, био у Марибору, био у Шкофја Локи, био у Љубљани, на неким скуповима тамо. Ја сам се највише радовао пробоју словеначког национализма. Јер између нас Срба и Словенаца, по природи ствари, није смело ништа да буде спорно. Нама је највише одговарало да се Словеније што пре отцепи. Е, то

Милошевић није разумео. Уместо да у Словенцима тражи савезнике, тако што ће постаћи њихов сепаратизам, што ће дати јавне изјаве да Словенци имају право на отцепљење, он их је покушао на силу задржати у Југославији. То је катастрофална грешка из 1991. године. Армија није смела ни по коју цену интервенисати у Словенији. Требало је рећи: "ви нећете да служите овој Армији, сматрате да није ваша Армија, ми нећемо да вас окупиримо, ми се онда повлачимо". То би било фронтално одушевљење у Словенији, и ми бисмо лакше друге проблеме решавали. Рекли би смо Хрватима, "ми Срби и Хрвати смо смешани, ви не можете да изађете, али Словенци могу." Шта је било логичније од такве позиције?

А Милошевић је напросто ујединио Словенце и Хрвате својим неразумевањем. Словенци никада нису били посебно блиски Хрватима. Словенци су у трајању Југославије увек били против Хрвата осећали су се угроженим од Хрвата. Увек су Срби имали савезнике у Словенцима против Хрвата. Ако су налазили савезнике у самој Србији попут попа Владе Зечевића и других. Увек је Марчетова листа имала и неке гласаче у Србији. Е то није разумео. То је догматска структура његове личности.

Е сада када је већ мржња подигнута на виши пиједестал, онда смо морали и ми да уђемо у обрачун са Словенцима. То је већ било касно да се нешто поправи. Та мржња и данас постоји. Али се могло другачије. У то сам убеђен.

Све Милошевићеве грешке

• Сада ми кажите, ко је по Вашем мишљењу одиграо пресудну улогу у разбијању Југославије?

Др Шешел: Анте Марковић! Анте Марковић је хтео лагану трансформацију Југославије у конфедерацију. И то је била прва основна хрватска замисао, и замисао оних из Европе који су подржавали Хрвате. Постепено до независности уз постизање максималних услова. И тај процес је ишао после Другог светског рата на овамо, лагано али темељито.

• Зар нису Американци у то време подржавали Слободана Милошевића?

Др Шешел: Не, нису га никада подржавали, али су хтели да остане Југославија јединствена, у то време. Јер ни Американци нису успели наслутити да ће тако брзо успети да разбију Русију. Они су подржали дезинтеграцију Југославије тек када им је успело да растуре Русију. Онда им је сметао неки преседан на Балкану: да се очува та држава у процесу распадања, или да се мењају унутрашње границе. Јер су се бојали, ако се створи преседан мењањем унутрашњих граница на простору Југославије, да ће тај преседан да искористе Руси и да поврате империју. То је амерички

примарни мотив у том моменту, док се нису арапски фактори умешали поводом рата у Босни. Па сада Американци имају и финансијски мотив због арапских земаља.

Али, да останем још код почетног процеса распада. У том распаду, ствари су се могле много више одвијати у српском интересу. Рекао сам већ због Словеније, каква је грешка направљена. Прављене су и друге грешке. Милошевић је мислио да може сачувати Хрватску у саставу Југославије. То је била велика заблуда. Требало је на време повлачити јединице, он је имао утицај на војне кругове тада. Међутим, Анте Марковић је направљено неколико потеза који су нам отежали позицију

• Као, на пример?

Др Шешел: Када се већ буквално распала Југославија он је инсистирао да и даље буде председник Владе. А Милошевић није имао моћи да то преокрене. Мислио је да се са њиме може нешто договорити. Он је увек инсистирао на оној старој комунистичкој заблуди да увек треба тражити здраве снаге у нечему што ти је противник. Као, старе снаге међу Хрватима. То је бесмислено, то је лудило комунистичко! А он је мислио да ће ослоном на неке умереније Хрвате нешто постићи. То је заблуда. Хрвати су ту били много паметнији. Они имају разне опције, а прелазе са једне на другу када им затреба. Има нека умеренија опција ако се на њу оријентишу. Када им треба радикалнија, а радикалнија је био Туђман, онда се ње дохватите. Сада ће Туђману да скрше врат, па ће се опет појавити неко, као умеренија опција. Али све у једном циљу. А то код нас Срба никада није ишло. Код нас увек су домови били жестоки и сурови. И није било милости, није било разумевања и стрпљења, ако тренутно изгубимо. Уместо да се тај, који тренутно изгуби, негује за неку другу варијанту у будућности, када може бити потребнији.

• Зашто је у датом моменту после доласка Милошевића на власт у Србији, такође не само у нашој штампи, него и у светској штампи Милошевић већ имао одијум око себе?

Др Шешел: У то време још увек није био неки велики одијум. Међутим, када је дошло до његовог сукоба са Стамболићем, тек се тада у јавности у свом светлу показала његова снага. Његова способност манипулација, његов политички таленат који никако не треба подцењивати. Он је ипак политичар великог формата, какав се ретко појављује. Ту су у њему видели човека који може нешто озбиљно представљати. Тада крећу офанзивно против њега. Они који су до јуче мрзели Стамболића и највише нападали Стамболића и спутавали Стамболићев избор за пред-

седника Савезне владе, одједном су постали савезници Стамболићу. А Стамболић је тада доживео фијаско и више му није било спаса, политичког спаса. Јер Милошевић је почео да меље, он је успео и Стипу Шувара једно време да обрлати и да га упрегне у своја кола, док се Шувар није уплашио. Док није видео шта израста испод Милошевића.

● А шта је, по Вашем мишљењу, израсло из њега?

Др Шешел: Израстала је једна моћна политичка фигура којој околина није била дорасла и у толико су се више плашили. Знате, у стању једне просечности, просечних политичких личности, које су политички туђаве, и које су по принципу негативне селекције дошле до важних државних положаја, када се појави и израсте, ипак, једна грандиознија политичка фигура какав је Милошевић, онда се сви други уплаше. Појављује се вођа. Појављује се човек са елементима вође, са атрибутима вође који се не могу оспорити. Они су сви чезнули да у свом народу представљају оно у шта је Милошевић израстао у Србији. Нити су имали ламети, нити су способности, нити је било објективних услова.

● Како сте ви тада гледали на председника Милошевића?

Др Шешел: Ја сам га подржао од Косова Поља, па кроз демонстрације по Војводини. Ја сам се укључио у то. Ја сам ишао на прве демонстрације у Новом Саду.

● Зашто, ако је он био комуниста?

Др Шешел: Без обзира!

● Али ви сте били антикомуниста!

Др Шешел: Јесте. Али ово је била шанса да се реше нека српска национална питања.

● Да ли је комуниста, и један, икада могао да реши национално питање?

Др Шешел: Могао је да нешто уради у ту сврху. А са друге стране, ја полазим од тога, ако сам се ја излечио од комунизма може и свако други. Ја мислим да је Милошевић имао шансу.

Све љубави према вођи

● Када сте се први пут срели са председником?

Др Шешел: Тек 1992. године, пред савезне изборе. Када је већ било јасно, срели смо се претходно у Народној скупштини, а то је било упознавање конвенционално две три речи и тако. Али, први пут када смо разговарали то је било у његовом кабинету 1992. године у мају месецу, када су већ све ове друге опозиционе странке објавиле бојкот, па смо ми одлучили да идемо на изборе, онда је дошло до тог нашег првог разговора.

● И какав је утисак као човек и као личност он тада оставио на Вас?

Др Шешел: Милошевић се никако не сме подцењивати. Он је веома образован човек. Веома интелигентан човек и веома политички талентован човек. И такав је утисак на мене оставио, и никада га нисам подцењивао, ни данас га не подцењујем.

● Јесте ли били очарани њиме?

Др Шешел: Не, мене је тешко очарати, мене може једино нека лепа жена очарати.

● Добро, како сте се осећали сада, када је Милошевић све опозиционе лидере позвао па виски и чај, на кафу, а само Вас није?

Др Шешел: Врло сам се лепо осећао. У ствари, већи поклон од њега нисам могао очекивати. Јесте ли и ви то тако проценили?

● Сада ћу да вам кажем.

Др Шешел: Он ми је и нехотећи направио услугу.

● Вук Драшковић је са разговора са Милошевићем изашао очаран. То је познато свима: изјавио је све најлепше о председнику, није могао да сакрије своју очараност и своје одушевљење председником Милошевићем. Међутим, ви сте делили слично одушевљење председником Милошевићем, као фигуром која је постојала у Србији?

Др Шешел: Одушевљење не, никада одушевљење! Ја сам увек говорио да ми је Милошевић политички противник и те 1992. године. Ја сам био у његовим затворима, а ако ја једног дана освојим власт, можда ћу и ја њега ухапсити, али не дам да га руше Американци! То је чувена моја изјава за немачки Шпигл из 1992. године.

● Не, али једно време, сте извињте

Др Шешел: То је вама изгледало, много су га мрзели и нападали, изгледало је као да сам га ја посебно волео

● Не, не! Једно време сте у Србији словили као покретни државни комитет за заштиту његовог имена и дела!

Др Шешел: Ма, то сам говорио код вас који сте писали у новинама, које су га мрзеле и нападале свим могућим средствима. Тако сам говорио код оних који су били присталице 9. марта, Видовданског саборовања тзв. студентских демонстрација итд. Међутим, ја сам те 1992. године рекао, ако дођем на власт можда ћу и ја њега ухапсити, али не дам да га руше. И тај став је и данас код мене. Сутра, ако се Американци окрену да га руше, ја им опет нећу дати.

● Вук Драшковић је сада, поводом ових најновијих ваших реплика, око ваше трибине у Рајњу изјавио да Ви према председнику Милошевићу имате однос као остављени љубавник. Да не

можете да поднесете, да вам је криво, заправо, што са њим нисте у односима и даље.

Др Шешел: Драшковић је налетео на једну подвалу Политике. Политика је известила шта још није...

● Добро, нећу сада да причамо о том случају, него о Вашем односу према председнику Милошевићу.

Др Шешел: Прво, ја нисам никакав разочарани љубавник, јер никада нисам био ни у љубави са Милошевићем, никада! Друга ствар, ја сам проценио када ћу отворити сукоб са Милошевићем, а не Милошевић. Трече,

● А зар није било обрнуто?

Др Шешел: Није било обрнуто! Ја сам кренуо у сукоб са њиме у мају 1993. године, поводом Венс-Овеновог плана. И после тога су били само сукоби међу нама. Нисмо се лично међусобно нападали али све су били сукоби, генералска афера, министарска афера, о гувернеру Народне банке Југославије, Југоскандик и Дафимент банка, примарна емисија. Сећате се шта смо све отварали у Народној и у Савезној Скупштини.

● Сећам се.

Др Шешел: Па онда Бањалучки пуч, ја сам раскринкао његове најближе људе, његову жену, Радмила Богдановића и Контраобавештајну службу, њихову улогу око Бањалучког пуча. А тек онда је био журиш на Владу Николе Шаиновића. И после свега тога иде саопштење Социјалистичке партије Србије.

● Због чега?

Др Шешел: Ја пуцам свом тешком артиљеријом неколико месеци, док се они опсете да су нападнути.

● Чекај, рекли сте из нашег...

Др Шешел: Само мало, да још за Драшковића кажем. Милошевићева је највећа грешка што још 1990. године није примио Драшковића. Него да га је примио 1990. године, Драшковић, би, к'о на крилима, радио све што му Милошевић каже. Звонимир Трајковић је био саветник у кабинету Слободана Милошевића, а после је тамо отпуштен и учланио се у Српску радикалну странку. Био је члан нашег Извршног одбора. Он је био веза између Слободана Милошевића и Вука Драшковића. Вук Драшковић је био инструментализован 1990. године. Председништво Србије је заседало у лето 1990. године и проценило да, након нашег разлаза са Вуком Драшковићем, да смо ми много опаснија варијанта.

Вука Драшковића је Милошевић инструментализовао

Милошевић је још 1989. године имао извештај о мојој турнеји по Америци, Канади, Аустралији и Западној Европи.

Какав сам одушевљен пријем тамо имао, како сам грандиозне скупове тамо имао. Њихова је процена била да смо ми неупоредиво озбиљнија варијанта. Да смо највећа опасност за режим и да треба подржати Драшковићеву опшију. Ми смо Драшковића сменили са функције председника, а он је формирао нову странку којој је дао исто име, као наше – Српски покрет обнове, па је једно време било две странке под тим називом. То је мени Кертес после причао шта је било у Председништву Србије, (он је био члан), да су они проценили да се са Драшковићем увек може лако обрачунати, да никада не може имати велику партију, да ће га увек лако сасећи ако ојача. Да смо ми опасност и да нас треба у старту онемогућити.

• А зашто је Вама то Кертес причао, ако сте били опозиција?

Др Шешел: Причао је када су се поправили односи међу нама, када смо се већ и виђали, када је међу нама била пријатељска атмосфера, када смо сарађивали око рата у Славонији, када смо од њега наоружање добијали за добровољце итд. Када се то већ, међу нама, отоплило до краја. Због тога су одлучили да нас потпуно потисну, а да Драшковићу дају огроман публицитет. Драшковић је онда у јавности доказивао како није смењен, како се он нас отарасио. Гласање је било, имамо фонограм, објавио сам тај фонограм у првом делу Велике Србије. Када смо смењивали Драшковића укупно је било 17 чланова на седници на укупно 31 члан Централне управе, 9 је гласало за смењивање, 5 је било против, и 3 уздржана, међу три уздржана и Драшковић. Тесна

већина, али већина. Имали смо укупно 3.500 чланова странке око 2.000 је остало са нама. А онда је он добио огроман публицитет. Сетите се тог времена како су кренуле наше акције. Имали смо парастос Дражи Михајловићу, па митинге по Србији, па обрачун са муслиманима.

• Тај је публицитет давао СПС и Слободан Милошевић, то хоћете да кажете?

Др Шешел: Да.

• То је стварно невероватно и научно-фантастично.

Др Шешел: Драшковићу је обећано да ће бити потпредседник Владе Србије после првих избора.

• Ко му је то обећао?

Др Шешел: Обећала му је власт. Милошевић прско Звонимира Трајковића, лично. Трајковић се сада наљутио на нас, јер смо га оставили без посланичног места, он лично је био веза. Трајковић се после нешто разочарао и разишао са Милошевићем, и онда се учланио, у знак протеста, у нашу странку. Е, гледајте сада ово. Удружење РАС за септембар месец заказало је митинг (моја је невоља што много памтим, што ништа не заборавам) а то је све објавила Велика Србија из 1990. године.

Удружење РАС је заказало митинг у Новом Пазару. Ту је Јова Гламочанин учествовао, Удружење РАС – Нови Пазар, Југословенски савез удружење за помоћ Косову солидарности, Јова Гламочанин је био председник Солидарности. Они су организовали овај митинг у овом термину. У ово време.

• 9. септембра 90?

Др Шешел: 9. септембра, и онда је Милошевић наложио да се ова два удружења повуку из организације, а да се организација повери Вуку

Драшковићу, да он изађе тамо и добије коначни ореол националистичке варијанте у обрачуну са муслиманима. Милошевић му тамо шаље специјалну јединицу која је премлатила неке најбучније муслимане, што пише овде у тексту.

Вук као звезда СПС-а

• Значи, тврдите да је Милошевић послао Вука Драшковића у Нови Пазар, када је рекао да ће саси руке муслиманима?

Др Шешел: Да, Милошевић га је послао. И тада је, већ, међу њима било спорно, после избора да Драшковић буде потпредседник Владе Србије.

• Чекајте, тада се они још увек нису сретли?

Др Шешел: Нису се они сретли све до ове године, никако. Милошевић није хтео да се сретне ни са Мићуновићем, ни са Мићуновићем се није срео те године. Ни са једним опозиционим лидером.

• А после првих избора?

Др Шешел: Па то је било 1990. године. У октобру месецу, Дана Вуку каже "будало једна, хоће да те искористе, да те изманипулишу, види како нам је кренуло, добиће сву власт у Србији нећеш мрвицама да се задовољиш". И тада међу њима пуца, и тек у октобру, Вук почиње да напада Милошевића. Нудио се да под његовим барјаком иде у рат, на митинзима. Ми смо Вука због тога нападали!

• Добро, и Ви сте се трудили да под његовим барјацима идете у рат?

Др Шешел: Никада, тако никада! Ми јесмо то у пракси урадили, али јавно никада се нисмо нудили.

• Чекајте, али ви сте рекли сада, пре неколико дана, да сте у више наврата пред председником Милошевићем бранили Вука Драшковића. Који су то наврати били?

Др Шешел: То је било све после Вуковог хапшења. То је било у три наша сусрета када је Вук ухапшен када сам тражио да пусти Вука на слободу.

• Шта је он тада говорио?

Др Шешел: Он се томе супротстављао, рекао да мора да се казни, да се то више никада не понови, у том смислу. А ја сам покушао да га наговорим да га пусти на слободу јер овако му прави велику услугу. Ја сам тако покушао Милошевићу, он ће сада стећи популарност, па сам се позивао на мој пример, да нисам био у затвору да нисам био осуђен на 8. година, да вероватно никада не бих ни био неки озбиљнији политичар. Да ми је то дало крила и тако нешто. Три пута сам тражио, па је долазио Данин рођени брат Веселин Бошковић да ме моли да интервенишем, па сам се јавно су-

протстављао на конференцији за штампу да се забрани СПО, када је кренула иницијатива. И вероватно је то било пресудно да они од тога одустану, да не иду даље. Кренули су са иницијативом, па стали. Ето то је било тада, три смо разговора имали, сваки пут сам тражио да се пусти. У јавности сам први пут наговестио да би га требало аболитрати. Милошевић је тврдио да сигурно иде на суђење, па сам ја тражио аболитицију после суђења. И онда му је дао одмах аболитицију. Ја сам први тај термин аболитиције изрекао у јавности. Хтео сам да идем да га посетим. Па није дао Окружни јавни тужилац.

● Добро, колико често сте се виђали са председником Милошевићем?

Др Шешел: Можда је то у просеку било једном месечно, не могу тачно сада да се сетим свих сусрета. Ја нисам то записивао. Нисам то сматрао, историјским сусретима.

● Мислили сте да ћете се вечно виђати са председником?

Др Шешел: Нисам мисли да ћу се вечно виђати, нисам много желео да се виђам. Чак сам некада слао Тому (Николића) да не идем ја. Око Венс-Овеновог плана, нисам хтео ни да одем, рекао сам Томи, дао сам му став, да се супротстави и нисам хтео ни да разговарам. Тома се сећа тога.

● Како је реаговао председник Милошевић тада, када сте му се супротставили око Венс-Овеновог плана?

Др Шешел: У разговору није показивао ништа, могао је неким покретом да покаже бес, али чувао је ваљда ону хладнокрвност, покушао је да ме убеди неколико пута.

Прво, на разговору код њега у кабинету. Па други пут, нисам хтео ни да одем, него је отишао Тома. Па трећи пут, у Сава Центру, тамо у оном како се то зове, тамо има неки салон где се, тако, највише званично прикупе после великих скупова, пре или у паузи. Тамо је покушао да ме обрлати. Па онда је и Булатовић покушао.

● Добро, мислим, оно што је утисак у јавности, то је да је ваше међусобно поштовање било узајамно, Милошевића и Вас. Ви сте једини политичар кога је председник Милошевић похвалио, односно похвалио је Вашу доследност. Е сада, зар нисте и сами у предговору књиге "Акредитиви усташког конзула Вука Драшковића", показали пуно разумевање за туђу недоследност. Написали сте, "сваки човек има сопствени праг издржљивости, тачку на којој више није у стању да поднесе животна искушења, на којој почиње да прави грешке какве у редовним приликама нисада не би направио. И околина има за то разумевање и спремна је да га оправда јер је због тога и тога био

принуђен да уради то и то иначе не би". Да ли сте ту мислили, када сте тај увод писали, и на неке своје потезе у животу?

Др Шешел: Не.

● Да ли сте били недоследни?

Др Шешел: Не.

● Да ли је Ваше обрушавање на председника Милошевића израз Ваше недоследности или ограничености ваше праве издржљивости? Остаће запамћено, да сте Ви председника Милошевића називали најпогрднијим именима, између осталог и то да сте једини који је до сада рекао за њега да је највећи криминалац у овој држави.

Др Шешел: Да. Наша је страначка тактика била не дирати Милошевића, а распалити свим оредствима по Социјалистичкој партији. Јер смо знали да у народу има много људи који цене и поштују Милошевића као патриота због ранијих заслуга. А не подносе Социјалистичку партију. Ми смо рачунали на њихове гласове. И нама је то донело много гласова 1992. године. Ми смо хтели 1993. године тако, и ја када сам био у сукобима са Милошевићем нисам га на најдиректнији начин напао. Када сам поводом Венс-Овеновог плана дао интервју за Нин рекао сам "жао ми је", био бих најсрећнији да се врати на стару опцију, то је објављено у Нину. Па, око генералске и министарске афере никада нисам поименично њега прозивао. Увек смо терали аферу као аферу, али то је сукоб, у суштини, био са њим. Имао сам са њим вербалне дуеле поводом тих афера у његовом кабинету, али га јавно нисам прозивао. Па, око ових других афера Бањалучког пуча, девизне штедње, старе штедње итд. Никада њега лично. Па, када смо напали Владу Николе Шаиновића у Скупштини, шест дана је трајала дебата, ни један наш посланик није ни поменуо Милошевића. Када би га поменуо неки социјалиста, у недостатку било каквог аргумента, излазио је Тома Николић и говорио "не дирајте председника, он је председник свих Срба, немојте да га мешате у овај сукоб". Али, мислили смо да истрајемо на тој опцији. И на наредним изборима, када је заказао изборе, ја сам рекао, једина критичка примедба је била кришење Устава. Ја сам тада образложио због чега. И опет га нисмо дирали! Напали смо га директно онда када је почео да хапси наше чланове без икаквог разлога. Онда и није било другог начина да спасемо наше чланове, него да њега гађамо у чело. И то се показало крајње ефикасним. Одмах је све пустио на слободу. После двадесетак дана сви су били пуштени.

● Нећете ваљда да кажете да су се социјалисти уплашили ваших оптужби?

Др Шешел: Да то га је натерало да их пусти на слободу.

● А то што сте говорили да је највећи криминалац?

Др Шешел: Све оно што сам говорио, ту је био читав низ оптужби, свака оптужба је била на месту.

● Значи, и сада остајете при томе да је он највећи криминалац?

Др Шешел: Он стоји иза Дафимент банке. То се види кроз овај скандал са Дафининим списком и иза свега другог. Он је довео Атанацковића за гувернера, он командује примарном емисијом.

● Он је довео и Аврамовића.

Др Шешел: Аврамовића је довео да би имао жртвеног јарца када програм пропадне. Аврамовић се у почетку непрекидно позивао да ужива Милошевићеву подршку. Да је Милошевић стао иза тога, мада је то Милошевићева концепција, тада га је Милошевић звао у кабинет и наложио му да његово име више никада не сме поменути. Јер, није Милошевић планиран као жртва када пропадне програм, него Аврамовић.

Ко је највећи криминалац?

● Мислите да председник Милошевић стоји иза оснивања Дафимент банке и малверзација око новца. Мислим, да ли је лично и он узео неке паре?

Др Шешел: Е, то не могу да кажем. Али да је налагао да се новац извлачи из Србије, да се смешта у стране банке и да се ставља на приватне рачуне, то је сигурно.

● Имате ли доказе за то?

Др Шешел: Има ова жена која је стално на Кипру, која тамо расподељује те паре. Све је по приватним рачунима и већ су изгубили и евиденцију на чије је све приватне рачуне отишао новац. Јер, њихова је била варијанта, када се блокира државни рачун да санкцијама не могу дирати приватне рачуне. Па ће моћи да користе са тих приватних рачуна средства. Међутим, тешко је контролисати када ви на нечије име ставите то. Како ћете имати максимално поверење, јер су то људи који у принципу воле да украду?

● Значи, хоћете да кажете да постоји варијанта ако је председник Милошевић учествовао у томе – да је можда изиграо? Или је имао намеру да се лично обогати? И да опљачка овај народ?

Др Шешел: Ја не могу да кажем да је он имао намеру да лично то покупи.

● Како сте га онда назвали криминалцем?

Др Шешел: То је криминал само по себи. Криминал је и ако ви користите нешто што је законом забрањено, да бисте омогућили да се други обогати.

- Али, господине Шешел, тај закон постоји и у међународној заједници?

Др Шешел: Последница је пљачка народа. Народ у Србији је опљачкан кроз ове приватне банке, које је он подржавао. Да ли је Милошевић узео неколико милиона себи лично или за своју породицу или није, то је бесмислено постављати у овом случају. Народ је опљачкан. Последница је пљачка. Ко је имао користи од пљачке то је друго питање. Али, крив је онај ко је омогућио пљачку, који је подстакao пљачку, који је помагао пљачку. Пљачка је и када он краде некоме новац па га уложи у брзе пруге. Чак и да је новац уложен. И то је пљачка. Пљачка је када он узме зајам за препород Србије па га искористи за нешто друго, ненаменски. Али, он има једну велику мрљу што је узео вилу на Дедињу па је откупио за багателу. То је једина његова лична мрља ове врсте за коју ја знам, али је тешка! Ја сам га прозивао и за ту мрљу. Ја мислим да председник Републике треба да живи у репрезентативној вили док му траје мандат. А треба ту вилу да врати држави када му истекне мандат. А не да се усели у вилу па да је откупи. Као што је давао пример и свима другима. Радоман Божовић је одмах за њим утрчао у хрватску вилу, ваљда. Па је исто тако откупио за багателу.

- Пошто сте све ово изговорили, питам вас да ли онда према вашим критеријумима и мерилима можете сматрати да је Слободан Милошевић српски патриота, ако је стајао рецимо иза ове баснословне и безочне пљачке већ опљачканог народа?

Др Шешел: Ја мислим да он више није патриота, из више разлога.

- А зато сте га веома волели и чували...

Др Шешел: Тада је био патриота!

- Чекајте, Деафимент банка постоји већ две године! Зашто сте тада ћутали?

Др Шешел: Али ја нисам знао да је крађа са Дафимент банком била од почетка!

- Али, када су били избори, када сте напали Шанновића, а нисте давали да се председник напада. Зашто сте га чували, ако сте знали да је он човек који је одговоран за постојање Дафине и Језде?

Др Шешел: Да, али смо то радили из странацких интереса, јер се ишло на изборе. И знали смо да ће нам странка добити мање гласова, ако на њега директно нападнемо. Али, ја гледам и око Венс-Овеновог плана нисам хтео сувише оштро да нападам, да више ствари не покривам него што бих поправио. Разумете, ту је сада већ ствар тактике, како ћете дозирати напад. Не можете ви у сваком тренутку распалити из свих оруђа то је бесмислено са аспекта политичког ефекта.

Народ у Србији је опљачкан кроз приватне банке: - "Газда Језда"

- После свега, зар не мислите да је он, у суштини, један благ и добар човек, чим вас после свега што сте ви изговорили о њему није дирао?

Др Шешел: Не. Ја не мислим да је "благ" човек и он се најозбиљније носио мишљу да и мене ухапси и да похапси још неке изнајужег руководства Српске радикалне странке. И за длаку је од тога одустао у самој предизборној кампањи. Он је лично обећао Чуркину да ми нећемо постојати до избора, као странка. То је Чуркин рекао, то је процурило из дипломатских извора у Београду.

- А зашто је Чуркин тражио да ви не постојите као странка?

Др Шешел: Зато што им сметамо, што њима сметамо. Зато што смо ударили на Јељцина, зато што сам једини овде признао званично Руцкоја као председника Русије итд.

- Добро, да останемо још мало на председнику Милошевићу, и на причи о доследности. Изгледа да је он најдоследнији политичар у овој земљи бар у једној ствари. Никада до сада није одговорио ни на један напад на себе.

Др Шешел: Зашто би то била доследност?

- Па, у томе је доследан.

Др Шешел: То није никаква доследност. Да ли је то неки принцип одговорити или не одговорити на неки напад. Има нешто друго што је код њега изражено, он избегава наступе у јавности. Он се и тога боји. Чак му то наноси политичку штету. Он би много више постигао да је често у јавности, у народу. Ја мислим да је то код њега, а не доследност. Он се боји јавног суочавања. Ја, да сам на њего-

вом месту не бих могао да не изађем бар 10 пута годишње у неке јавне телевизијске дуеле. Мени би то био изазов, а он не сме ни један да прихвати.

Још једна ствар која је за њега карактеристична. Није у стању да поднесе полемику. То се очитовало у нашим разговорима рецимо. Он одмах избегне, он промени тему разговора када види да му се директно супротставља саговорник. То је за њега карактеристично. Он је навикао да сви око њега само га слушају ко бога и...

- Не мислите ли да је напад који је СПС оркестрирао водио против Вас и ваше странке, ове јесени пред изборе био шарџен?

Др Шешел: Да, лично у његовом кабинету је састављена изјава.

- Зашто, после две године огромног подржавања?

Др Шешел: Мислим да је тада нараста мржња и да му је то поварило шансе за успех у сукобу са мнош. Сувише велика сила и сувише велика мржња изашла је из те изјаве. И она је на крају била контрапродуктивна, после избора, она је већ данас контрапродуктивна. Срамота је таквоме јунаку као што је Слободан Милошевић, цилитнути се а не погодити циљ. Оптужити некога да је фашиста, криминалац, ратни злочинац, па на крају остати без и једног доказа. То је ипак све срамота.

- Добро, рекли сте замерке Милошевићевој унутрашњој политици.

Др Шешел: Ја сам критиковао Милошевићеву спољну политику, а унутрашњу још нисам ни дирнуо!

- 'Ајмо овако; пре замерки садашњој унутрашњој и спољној политици Милошевића, да се вратимо на то како сте на Милошевића гледали од 1987. године до данас?

Др Шешел: Још ништа нисмо рекли. Милошевић је...

- Је ли тада било основа да се Милошевић уопште прогласи за националисту?

Др Шешел: Чекајте, ви полазите од претпоставке да је нешто лоше бити националиста.

- Не.

Др Шешел: Ја полазим од претпоставке да је то нешто најпозитивније, да је то најпозитивнија позиција.

- Ја не полазим од претпоставке да ли је лоше или добро бити националиста, ја само хоћу да дефинишем тачку у којој Милошевић, за комунисте из других делова Југославије, бива проглашаван за националисту. Без обзира да ли је он то стварно био, у том моменту.

Др Шешел: Није био националиста, по мом мишљењу. Али они га

сатанизују као националисту јер су навикли да је сваки комуниста по дефиницији највећи противник српског народа. Сваки српски комуниста. То је било уређено у пракси комунистичког покрета код нас. Па чак онај који би се неутралније и објективније мало поставио по неким националним питањима, беневолентније према српском националном питању, одмах је проглашаван за националисту.

- Да, на пример, Иван Стамболић, кога смо помињали

Др Шешел: И Дражу Марковића реџио, и друге. Када је Дража Марковић држао онај свој познати говор у децембру 1981. године на седници Централног комитета Србије, са свих страна су га напали за национализам, само зато што је рекао "ми српски комунисти". То је једино било националистичко код њега, и ништа више.

- Је ли, по вашем мишљењу, семантички неспојива та синтагма "српски комунисти"?

Др Шешел: Са аспекта праксе идеологије комунистичког покрета треба рећи: све време, комунистички покрет на нашим просторима, имао је изразито антисрпску политику. А са друге стране, потпомагао је хрватски,

словеначки национализам итд. Највише хрватски национализам. У основи, познати су пактови комуниста и усташа пре Другог светског рата. Један од таквих пактова су потписали Моша Пијаде и Миле Будак у сремско-митровачкој казони. Затим, ја сам у једној својој књизи цитирао књигу једног усташког аутора који описује дружење комуниста и усташа у затворима, њихово солидарисање итд. Све што је било против режима у старој Југославији, комунисти су подржавали свесрдно и у свима су тражили савезнике. У овом случају Милошевић није у правом смислу речи био националиста. Њега су у ствари догађаји затицали претицали. И он им се углавном пост фестум прилагођавао. Милошевић је имао шансу која се вероватно никада никоме није указала у историји нашег народа, и није знао да је искористи. Да је схватио куда иде објективни историјски процес, ка рушењу комунизма, ка обнови демократије итд. Он је имао шансу да у томе предњачи. Као такав да буде запамћен у историји. То би га толико учврстило у власти да га више нико никада не би могао угрозити! Реџио 1989. године када су ортодоксни комунисти хтели да га оборе, када је партијска

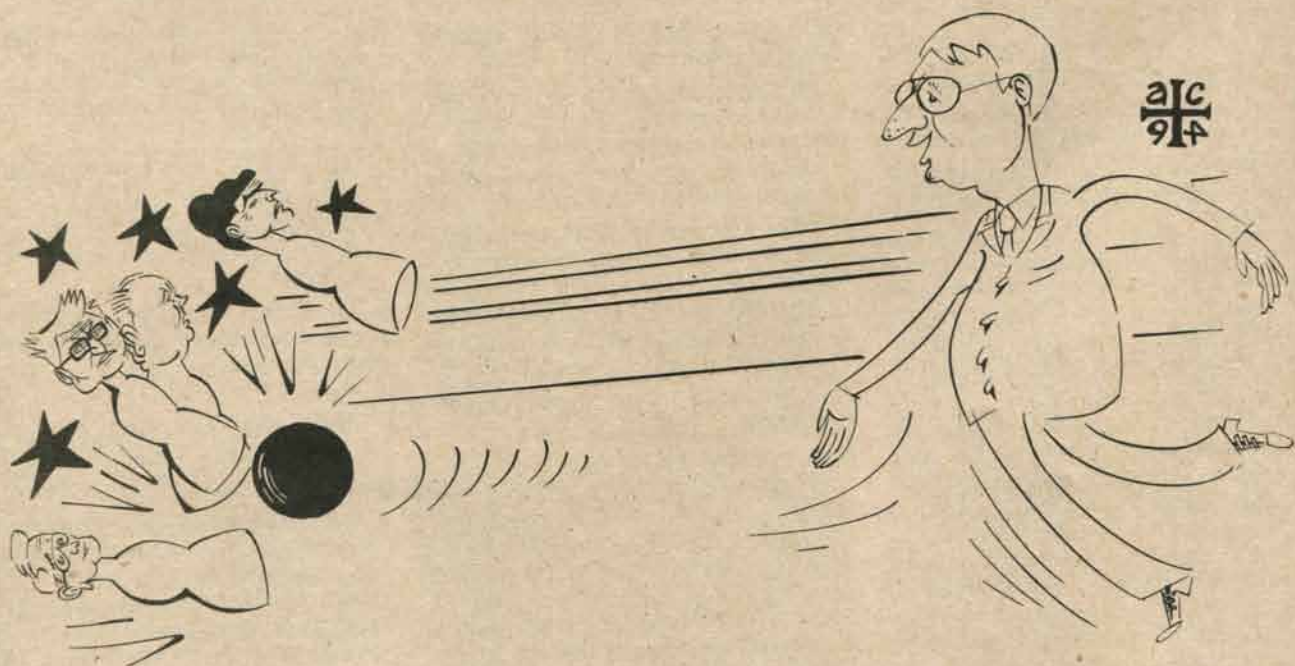
организација у војсци хтела да га обори, војска је сва била против њега.

Генерали на генералној

- Који су то ортодоксни генерали, на пример. Да ли мислите на утицај Николе Љубичића?

Др Шешел: Љубичић је већ тада био у офсајду! То је био Кадијевић, то је био Мамула, то је била та гарнитура. И на иницијативу Комитета савеза комуниста у ЈНА, заказана је седница централног комитета Југославије крајем јула, за њу је Шувар припремио уводно излагање. Међутим, између тог уводног излагања и касније дискусије, била је огромна диспропорција. Они су спремали политичку ликвидацију Милошевића. У међувремену су се уплашили да неће успети то да изведу баш како су замислили, па су ретерирани. То је била најопаснија фаза, од Милошевићевог доласка на власт, по питању његовог опстанка на кључној политичкој функцији. Он је као одговор на тај покушај његовог смењивања, требало да лансира идеју о вишестраначкој демократији и да се спреми за вишестраначке изборе. А није то урадио.

КУГЛАШ

• Колико је у датом тренутку, војска била битни политички фактор у земљи? Да ли је то тренутак у коме је војска била најбитнији фактор од постанка Југославије, и на изврстан начин аутономна?

Др Шешел: Није била најбитнији фактор. Увек је била веома јак фактор, али не и најбитнији.

• Али, никада није могла без подршке идеологије? И обрнуто: идеологија није могла без подршке војске?

Др Шешел: Да. Али војска је већ унапред обезбедила подршку словеначког ЦК, хрватског ЦК, посебно босанског ЦК, итд. То је већ унапред било обезбеђено. Милошевић је тада кренуо са оним последњим делегатским изборима. И, као, лансирао је више кандидата за место делегата. То је толико глупо било, да је невероватно? И онда се за то залепе неки дисиденти попут Косте Чавошког, решимо. Коста Чавошки је лично дао изјаву за "Политику", у којој је топло поздрављив такву демократију, онај демократски пројекат чији је аутор Михајло Марковић, пројекат нестраначке демократије из 1989. године. Ја сам један од ретких који је то јавно напао 1989. године. Онда, дошао сам у сукоб са Филозофским друштвом Србије, јер су Коста Чавошки, Драгољуб Мићуновић и неки Јован Бабић, ваљда се тако зове, они су злоупотребили Филозофско друштво као своју изборну базу у оквиру Социјалистичког савеза, да се кандидују за делегате Скупштине Србије! И уопште није било седнице Филозофског друштва која би им то одобрила. Него су они скупили, као, на брзину, једну групу људи и то све формално учинили, колебљивим са аспекта тадашњег закона, са аспекта тадашње праксе и кандидовали се. И наравно ту су били изиграни. И тек када су изиграни на тим изборима, а очекивали су као сигурно да прођу у Скупштину Србије, неко им је то и обећао, они су окренули лист и онда су постали жестоки противници Милошевића. Тада је Милошевићу ваљао само Брана Црнчевић.

Брана је прошао као делегат, ванстраначки. А која је била његова изборна база не могу се ни сетити. Али, ова тројица из Филозофског друштва су изманипулисана и одбачена. Тек тада почиње мржња Косте Чавошког према Слободану Милошевићу. Бескрајна мржња. Он, кад год се сети како је тада био изигран, он би у том тренутку удавио Милошевића, имам такав утисак. Али, ко је крив за све то? Он је крив! Прво, што је себи, као демократа, дозволио да иде на изборе у једностраначком систему. То никако није смео да дозволи. Знао је да су све фоскуле о нестраначкој демократији празне фоскуле. Ја сам тај случај објаснио у својој књизи "Дебродониза-

Мићуновић је злоупотребио Филозофско друштво

ција друштвене свести". Тамо има читава генеза тог сукоба, књига је изашла почетком 1990. године. Тада сам напустио, у знак протеста, Филозофско друштво Србије. И то исто Филозофско друштво три године након мог напуштања доноси одлуку да ме искључи из друштва. То је невероватно како су се срозали!

• Када говоримо о подршци Милошевићу, која је у почетку била готово френетична не само у народу на улицама Косова, него и у Београду. Сећам се да су таксисти носили његове слике итд. Ви сте га и тада подржавали?

Др Шешел: Ја сам сматрао да му је генерална линија добра, да иде у добром правцу.

• Зар се нисте Ви, који сте пре тога били један од готово највећих мученика пређашњег режима, управо због отпора култу личности, између осталог, је ли тако, који је успоставио Јосип Броз, уплашили? Да ли сте имали идеју да Слободан Милошевић гради сличан култ? Због чега су га доцније оптуживали да жели да буде нови Тито?

Др Шешел: Ја мислим да су то радили људи који нису разумевали суштину проблема. Мислим да је Ти-

тов култ непоновљив. И сваки покушај да се обнови, да се створи копија извесне историјске појаве, увек је унапред осуђена на пропаст и ипопада смешна. И мислим да је ту Маркс као ретко кад био у праву када је извргао руглу Хегелову поставку о понављању историје. И мислим да је ту Маркс био у праву када је тврдио да се историја понавља, али увек као фарса. Сваки нови култ, после Титовог, може да буде само фарсичан, никакав други. Ја сам тада имао битне примедбе у односу на Милошевића и његове наступе, његове ставове, његово понашање итд. Али, ја нисам био у позицији да покажем заправо како треба да се ради. Он је био у тој позицији, генерална оријентација му је била добра, а за мој укус сувише споро је остваривао то све што је требао да оствари.

Мени је Милошевић забрањивао књиге и тада, када је он већ био идол народа, 1988. године забрањена је моја књига "Пледоаје за демократски устав". Ја сам се тада једини залагао за вишестраначку скупштину, за вишестраначке изборе. Тада сам се спорио једном приликом и са Вуком Драшковићем, који је наступио у Удружењу књижевника Србије. Тражио је најмање три кандидата на изборима за свако делегатско место. А ја сам тражио вишестраначке изборе, да не поставља неко унапред број кандидата, него колико их буде. То је била природа спора, и та књига ми је забрањена. Међутим, не могу ја сада, само оно што се мени лично дешава, своју позицију да генерализујем и стављам у ранг основних начела. Не могу ја сада да кажем Милошевић не ваља зато што је мени тешко под његовим режимом и зато што ме тај режим још увек прогони, тим више ако је то већ битан помак напред, у односу на претходно стање унутар

Војска никада није била најбитнији политички фактор у овој земљи
Генерал Благоје Адџић

режима. Отприлике таква ми је оријентација била.

• Како сте Ви у датом моменту рецимо, после његовог чувеног говора у Косову Пољу, "Нико не сме да вас бије" разумевали, шта сте мислили, шта Милошевић може, збиља, да уради на Косову? И како видите развој догађаја на Косову тада и данас? Да ли је он на том плану имао добре политичке потезе?

Др Шешел: Да, имао је добре политичке потезе и ја мислим да је Милошевић буквално спасао Косово. И Косово се могао спасти за Србе у условима комунистичке диктатуре и комунистичким методама. Оним истим методама на којим је претходно било одвојено од Србије. Јер да смо дочекали слом комунизма, и успостављање демократије више никада Косово не бисмо могли да повратимо. Јер да је Косово остало у оном статусу у коме је било по Уставу из 1974. године, остваре се демократски избори и више нема начина да се то све врати у састав Србије. То је била последња шанса да се спасе Косово. Ја му никада нећу оспорити ту заслугу. Ја мислим да бих ја то боље урадио и ефикасније, и да би као последица тог мог бољег рада остало много мање Шиптара на Косову, али то је само претпоставка. То је моје лично убеђење за које ја немам конкретних доказа. Али чињеница је да је он успео. И да је Косово враћено у последњи моменат у састав Србије, као и Војводина уосталом. Да је Војводина дочекала под оним режимом распад комунизма, питање је како би се ствари даље развијале. Можда би се тамо успоставила још тврђа диктатура. У Војводини је била диктатура страшна, и у односу према србијанским приликама. Прогони интелектуалаца и све остало. Војвођански режим је највише подсећао на Босанскохерцеговачки.

• Многи се апсолутно не би сложили са Вама да је проблем Косова решен, ни ти да је Косово спасено.

Др Шешел: Он га је за сада спасао. Он га није изгубио. Да ли ће га неко у будућности изгубити и под којим условима то тек остаје да видимо. Али, он га је сачувао, још увек је у нашим рукама. И сада је чврсто у нашим рукама. Тамни облак се надвија над Косовом, какав ће бити расплет, то је сада ствар даљих збивања.

• Да ли може бити икакво озбиљно и дугорочно решење полицијска управа, односно војна управа на Косову? И два паралелна система која функционишу, и притисак Међународне заједнице и цела та прича о кршењу људских права на Косову, да ли је то решење?

Др Шешел: Није, али успостављање правне државе може бити решење. Правна држава још није успоставље-

на. Високи функционери Социјалистичке партије шверцују са шиптарском мафијом заједно, сарађују са њима. Попут Радомана Божовића и неких других. Полиција чврсто држи власт у својим рукама на Косову. Међутим, Шиптарима је све остало препуштено. Тамо се несметано одвија шверц, нико им се не меша у тај шверц. Тамо нико не плаћа порезе, нико им се у то не меша. Значи, кључ је правна држава. Пре свега попис на Косову, утврђивање ко је држављанин, а ко није. Ревизија катастарских књига. То су све методе еређивања стања. После тог првог пописа и отварања књиге држављана, 300.000 – 500.000 Шиптара већ не би имали правног основа да остварују своја грађанска права као држављани на Косову.

• А хоћете ли да ми објасните зашто за седам година то није урађено, ни једна од тих ствари?

Др Шешел: Зато што је структура његове власти крајње корумпирана. Шиптарима је данас на Косову много боље него када су они владали. Када су шиптарски комунисти владали, онда Шиптари из масе, бизнисмени, приватници итд., морали су са више хиљада марака потплаћивања да остварују неке своје замисли. Сада им више није потребно толико хиљада марака, сада то раде са пар стотина, када Срби владају. Значи, тај праг корупције је спуштен много ниже него што је био у оно време. И много је лакше Србина, функционера Социјалистичке партије Србије потплатити да направи неку корист мимо закона за извесног Шиптара, него што је то било раније. И Шиптарима је сада много лакше. А сва власт Социјалистичке партије тамо је до краја корумпирана.

Шта бих све дао Шиптарима?

• Мислите ли да је икада могуће да дође до разговора између Демократског савеза Косова, Руговине паралелне државе, односно партије и СПС-а?

Др Шешел: Ја мислим да би такав разговор био бесмислен и погрешан. Треба наступити средствима правне државе. Шиптари, по мојој процени, требало би да имају могућности да успоставе шта год желе, и Универзитет, и своје школе, и своје болнице, и своју Академију, шта год помисле да успоставе. Било коју културну, образовну, здравствену, социјалну институцију. Међутим, то подразумева да прво купе плац, или да већ имају плац. Да сами зидају зграду или да имају зграду у својој својини. И да сами то финансирају. То је право решење за Косово. Али Милошевићу догма његова не да да примени то решење. Он мисли да, код нас све школе морају бити у државним рукама, сви универзитети! То је заблуда.

Зашто мора Република Србија имати јединствен школски програм. Не мора. Пустимо нек има програм какав год хоће било ко. А после ће тражити да верификује или да не верификује његову диплому. Нека Шиптари раде по ком год хоће програму. Али где ће сутра наћи посао са том дипломом? Опет код другог Шиптара. Нико их трети неће примити у радни однос са таквом квалификацијом. Је ли тако? Ако они желе да живе у гету треба им то приуштити. Ако они примењују политички аутизам, онда их треба пустити. Аутизам је увек и пре свега проблем за онога ко је аутиста, а не за његову околину. Ако та околина нема баш неку емоционалну везу са њима. Што бисмо ми имали емоционалну везу са Шиптарима? Ако Шиптари неће да живе на бољи начин, на цивилизованији начин, нека живе онако како желе.

• Како у том контексту тумачите нешто што је са становништва слике тадашње Србије у свету и Југославији, врло негативан утицај оставило, а то је било хапшење Азема Власија? И зашто га је, ако га је већ ухапсио, Милошевић пустио на слободу?

Др Шешел: Ја мислим да је и један и други потез био добар. Ухапсио га је у једном тренутку у условима комунистичке диктатуре, и постигао сврху хапшења. Сломио је Шиптаре на Косову.

• Мислите да је то кључни тренутак?

Др Шешел: Јесте сигурно. То је такав менталитет. Шиптар је веома плашљив по природи и то је било добро прорачунато. А још је паметније што га је пустио на слободу без неког спектакуларног суђења. Јер спектакуларним суђењима се стварају велике политичке личности. Ја мислим да је чак мало закаснио у пуштању на слободу. Требало је и раније то да уради.

Шта је после тога Азем Власи? Нико и ништа! А да је осуђен, да је добио робију као Адем Демаћи израстао би у крупну фигуру. Адем Демаћи није због своје претходне лоше идеолошке платформе могао да израсте у толику фигуру. И његов је проблем што се прерано побунио. Адем Демаћи је са платформе огољеног стаљинизма приступао критички режиму и робијао и страдао због тих идеја. Он је једна јака личност, али идеолошки погрешно усмерена.

• Добро, нећете ваљда да кажете да оправдавате хапшење Демаћија у старом режиму.

Др Шешел: Ја не оправдавам ничије хапшење због идеја, због идеологије у старом режиму! Ја само покушавам уочити.

• То је било у том режиму, та "погрешна идеологија".

Карикатура
објављена у
броју 15 приказује
једну од ноћних
(мрачних) активности
председника
Милошевића

Доњој карикатури
није потребан
коментар

• То је било у том режиму, та "погрешна идеологија".

Др Шешел: Није реч-мог правдања ни чијег хапшења, ја не оправдавам ни хапшење Азема Власија. И погрешно сада постављате питања. Ја вам говорим о сврховитости извесног политичког и правног чина у условима комунистичке диктатуре.

• Хоћете тиме да кажете да је и наше хапшење у време комунизма било сврси сходно са становишта режима...

Др Шешел: Погрешно је, режим, страшно, у мом хапшењу.

• Ја такође то мислим, али ја мислим да режим увек греша када хапси некога због идеологије.

Др Шешел: Постоји разлика: ја сам био човек из власти, или човек близу власти. Ја сам био један значајни професор Универзитета, од кога је режим, хапшењем, створио крупнију политичку фигуру.

• Слажем се, потпуно.

Др Шешел: А Азем Власи је био човек режима, врхунски човек режима. Хапшење врхунског човека режима има контрапродуктивну страну у првом тренутку. Оно му руши кулу од карата све што је успостављено. Једно је ухапсити интелектуалца побуњеника, дисидента, професора Универзитета, а друго је ухапсити кључног човека режима. Чим су мене ухапсили ја сам задобио огромне симпатије у јавности. Чим је ухапшен Азем Власи људи му псују мајку и траже да се и други функционери хапсе. Видите и данас кога год функционера сада ухапсите, народ аплаудира. Чак и ако неко погрешно ухапсите, народ опет аплаудира. Да су без икакве кривице ухапсени Сава Влајковић и Михајловић, опет би народ аплаудирао. Народ воли када се хапсе људи из режима у свакој варијанти. То је битна разлика, дакле, та два хапшења. А ја сам против сваког хапшења због идеја, због мишљења, због писања у било којим условима.

• Е, добро то сам хтела да вас питам.

Др Шешел: Уосталом, ја сам до сада био увек и против хапшења и забране.

• Хтела сам то да Вас питам, зато што сте ми једном, када смо радили онај наш интервју за "Дугу" рекли, додуше полу у шали, када сам Вас питала како то да сте најгласнији у оптужбама и то врло оптврним оптужбама против људи који су за Вас писали силне петиције док сте били у затвору, петиције за ослобађање (и да сам чак и ја потписала неколико петиција пре 15 година, када је то било). Ви сте тада рекли "када ја дођем на власти и када ја Вас ухапсим онда ћу ја да организујем писање петиције за Ваше ослобађање.

Др Шешел: Јесам ли баш тако рекао "када ја Вас ухапсим да организујем писање петиција".

• "Када будете били ухапшени", тако сте рекли.

Др Шешел: "Када будете били ухапшени", то је већ нешто друго.

• Да сте у позицији да имате збиља власт у земљи, да ли би сте хапсили људе због њихових политичких ставова и због њихових политичких идеја. И да ли би то били људи које сте за протекле две, три године врло често помињали у медијима као издајнике српства.

Др Шешел: Не, из два разлога. Прво, не бих – зато што је то противно мојим идеолошким и политичким

мо још таквих случајева. Има Миленко Рибић. Сећате ли се Миленка Рибића?

• Не сећам се.

Др Шешел: Као, формирао је неку социјалдемократску партију, па чуда око њега, па је на крају формирао Удружење за уједињење Црне Горе и Србије, непрекидно нечим присутан у јавности, а режим је и ту ни од чега створио нешто. Сетите се оних троцкиста. Павлушка Имшировића, његове супруге Јелке итд. Никада ништа у животу нису остварили, нити су у стању својом интелектуалном подлогом да ништа остваре. А режим их

Др Шешел: "Никада никога не бих ухапсио због његових политичких убеђења" - Милошевићеве полицајци

убеђењима и опредељењима. Никада никога не бих хапсио због његових јавно изречених ставова и написаног текста, због његове мисли. Ако нема конкретне акције да је противзаконито, никога не бих ухапсио. То је један разлог.

А други разлог, то није ни политички рационално хапсити људе због њиховог мишљења. Видите, како је режим створио интелектуалце од ничега. Видите Момчила Селића. Момчило Селић да живи 1.000 година, никада ништа озбиљно неће написати. Ако сада нађете ону књижицу због које је он био ухапшен и осуђен, видећете да су то најобичније глупости. То је отприлике један интелектуални ниво Томислава Крсмановића. Али, режим је од тог човека онда створио нешто значајно. Онда су се многи дивили Момчилу Селићу. Па је отишао у емиграцију, па се тамо није снашао итд. Чак је преводио Вуков роман "Нож", па тај превод ни на шта није личио, требало је да се објави, па није објављен. Сада на пример, видите, од једног Томислава Крсмановића, режим направи политичку фигуру. Томислава Крсмановића којем треба помоћи, који је занста болестан човек. И сада они њега прогоне због његових политичких ставова. И та манична његова свест онда од тога произведе томове и томове брљотина и глупости. Има-

ухапси као троцкисте. И организује им спектакуларно суђење. Сетите се Шесторице, нико ту ни по чему није био значајан. Узмите сада да прочитате књигу Миодрага Милића "Корени Титове деспотије": то је смешна књига, то је неписмена књига. Ја сам правио припосте књиге када је Милић отишао, да бих му помогао, да бих га тако одбранио, па је и моја књига због тога забрањена. Када нико то није хтео објавити. Јер су га чак неки праксовци осумњичили да је полицајац и слично, и њега и Олујића, и нико није остао од њих. У једном тренутку сам био једини који је јавно бранио Миодрага Милића, који је једино отишао у затвор од ове шесторице. Тако су произвођени политичари. Када се све то расуло, видело се, спаде књига на два слова.

Улога САНУ

• Српска академија наука и уметности? Као што је познато, они су дали огромну подршку Слободану Милошевићу на почетку. У којој мери су они, били "епицентар" српског национализма у комунизму? У којој мери су они утицали на то да Милошевић ипак не дозволи вицепартијски систем? Да ли видите ту негде њихову кривицу или не?

Др Шешел: Да. Ту је највећи кри- вац био Добрица Ћосић. Прво, веза између Милошевића и Академије по- водом Меморандума. Ту постоје две претпоставке. Ја немам довољно еле- мената да се одредим и за једну од те две. Једна је претпоставка да је Ми- лошевић наручио Меморандум. И да је из тога произашао сукоб између њега и Стамболића. А друга је прет- поставка да је Милошевић употребио сукоб између Стамболића и Акаде- мије поводом Меморандума, да Ака- демију придобије на своју страну. И једна и друга претпоставка имају вео- ма реалне основе. Међутим, ми запра- во још немамо праву Академију нау- ка. Академици су постајали људи на основу принципа негативне селекци- је, на идеолошким принципима. Чак је један Едвард Карадељ могао да буде редовни члан Српске академије нау- ка и уметности, а Јосип Броз Тито почасни члан. То је највећи морални пад Српске академије наука.

• А Црњански није.

Др Шешел: А Црњански није. То је био највећи морални пад Српске ака- демије наука и уметности у њеној историји. Краљу Милану никада ни- је успело да постане академик мада се својски трудио. Што се самог Мемо- рандума тиче, када се сада то прочита, то је један смешан идео- лошки комунистички текст. Он је са комунистичких поставки писан, ко- мунистичким начелима, критику- јући постојеће стање. Они се, још, та- мо залажу за друштвену својину, за социјализам и шта ја знам. Крајње смешан текст. Стамболић се упеоцао на Меморандум. Ту је изгубио битку против Милошевића. Да ли је Ми- лошевић свесно у то кренуо или не, не могу никако да пароченим. Али последица је била поразна за Стамбо- лића. Изгубио је интелигенцију, как- ву такву, али опет интелигенцију. Када погледате ко су академици, диже вам се коса на глави, један Гојко Николић, стаљиниста најгоре врсте. Један комунистички догманта, реци- мо, или неки слични њему. Тај прин- цип негативне селекције учинио је Академију најморфнијом масом. И проћи ће још доста времена да се она обнови, да се она ревитализује.

Што се тиче Добрице Ћосића, он је кључну подршку пружио Милоше- вићу 1990. године. Сви ми из опози- ције смо тражили...

• Мислите на оно када је рекао прво држава, на избори?

Др Шешел: Не. Рекао је прво Устав на избори. Сви ми опозиционари смо тражили да се иде на изборе за Уста- вотворну скупштину, па да демократ- ска скупштина донесе Устав. Ми- лошевићу се то није свидело. Он је Устав створио према својој слици и прилици, према својим потребама. И добио подршку Ћосића да се прво

у сваја Устав, да Устав усваја стара комунистичка нелегитимна скуп- штина па да иде на референдум. Рефе- рендум у условима диктатуре је та- кође, нелегитиман. Референдум има смисла само у условима вишестра- начке демократије. И по том Уставу су онда расписани први парламен- тарни избори. Тоје била страшна грешка. И ту је пао дефинитивно До- брица Ћосић као интелектуалац. Али није само Добрица Ћосић пао, него и Матија Бећковић и многи други, сви су се они подворавали Милошевићу.

• Зашто?

Др Шешел: Због потребе да буду што ближи власти. Због привилегија које власт доноси. Ја сам осетио гађење и одвратност када сам чуо да је 1989. године Матија Бећковић при- мио Седмојулску награду Дана устанка Србије. Тај Матија Бећковић је у мојим очима до тада важио за узор српског националисте, дисиден- та, патриоте, антикомунисте и тд.

• Добро, али многи кажу да су после осетили гађење према Вашим поступцима и Вашој подршци Милошевићу у периоду када сте словили као, бар у београдској штампи, као човек који служи за разбијање опозиције.

Др Шешел: Да. Међутим, то су две различите врсте гађења. Ово друго гађење је гађење са огромном предра- судом. Ја сам увек објаснио сваки свој поступак. 1991. године ми смо бук- вално спасили Милошевића од пада. Зашто? Зато што су они који су рушили Милошевића били много го- ри од њега. Зато што су рушили Бео- град у исто време када је Туђман на- пао Пакрац. Али, ја сам 9. марта био у неколико славонских села и рекао...

• Откуд Вама ти подаци?

Др Шешел: То је било смишљено, то је било све организовано. Они исти који су Туђману дали налог да нападне Пакрац, овде су преко своје мреже агената дигли демонстрације 9. марта. Исти ти. Уосталом, зашто Вук Драшковић држи Весну Пешић и Грађански савез у оквиру ДЕПОС-а? Они немају никакве политичке сна- ге, али за изборе '93. године Амери- канци су рекли да дају новац, али са- мо преко Грађанског савеза. Весну Пешић усмеравају и уважавају. То је била суштина.

Даље, свуда сам објективизовао свој приступ Милошевићу, рекао сам вам прошли пут, 1992. године сам из- јавио да је Милошевић мене два пута држао у затвору, а када ја дођем на власт можда ћу и ја њега ухапсити. Али не дам да га обарају Американци, Немци, Енглези и други. Мислим да је то једини исправан политички став. Сада када га Американци хвале, када је Американцима добар, ја се трудим да срушим Милошевића. Ако га опет сутра нападне, ако га опет

сутра покушају оборити, ја опет не дам. Јер, то је наша интерна ствар.

• Да се вратимо критици Милошевића за унутрашње потезе. Прво, пошто сте ми рекли да сте учествовали у при- премању и обарању војвођанског ру- ководства, да ли можете сада да испричате како је заправо то припре- мано?

Др Шешел: То је све организовао Милошевић и Бора Јовић. Инстру- ментализовани су били сви људи са Косова. Пре свега Шолевевић. Ја сам се тада са Шолевевићем дружио, били смо веома у блиским односима итд. Ишао сам на прве демонстрације у Нови Сад. Био сам малтене на челу тамо, и први сам узвикивао пароле против Станета Доланца, против Бошка Кру- нића, када су се још сви други сноби- вали. Када смо били пред Кру- нићевом кућом и слично. Учествовао сам после и у изradi радиој матери- јала, или сам посматрао из близине неке од тих активности. Учествовао сам у писању оног летка због којег је Јован Гламочанин ухапшен у Панчеву, ако се сећате тога. Летак је штампан у кући Жарка Гавриловића и на његовој писахој машини. У томе свему је учествовала и Ранка Чичак, као полицијски човек. Ја сам и са- рађивао са Ранком Чичак. Чак сам ишао код Жарка Гавриловића када је Јова Гламочанин ухапшен, да му за- претим да случајно не призна ако га саслушавају, да је то рађено на њего- вој писахој машини. Па се он уплашио, страшно се уплашио, па је почео тамо нешто да петља, као, он је свештеник и мора увек да говори истину. Кажем, "будало једна ако си свештеник мораш да ћутиш", баш тим речима. Тада смо се потпуно ра- зишли, иако је он важио за неског вај- ног дисидента, али његов дисиден- тски мотив је био зеленаштво и при- купљање што више новца, и ништа више. Па смо му однели од куће ту писаћу машину, да му је не нађу, када смо видели колика је кукавица. Такав је плашљивац. Пошто сам био на првим тим демонстрацијама, онда су мене и Матију Бећковића прозвали на новосадској телевизији, као глав- не организаторе. Мада Матије није ни било.

Е сада шта је био смисао тих про- зивки? Још ме је Бошко Крунић проз- вао први пут српским национали- стичким војводом итд. Смисао је био да се политички дисквалификују де- монстрације као антикомунистичке због моје појаве. Ја се више, на сле- дећим, нисам појављивао у јавности, него сам само, тако, учествовао у ор- ганизацији.

• А је ли вам неско рекао да се не појав- љујете?

Др Шешел: Не, није нико. Чисто морално је то било. Чисто рационал- но, да им не дозволимо да тај ефекат

постигну. Али сам и даље контактирао са свим организаторима, координирао неке активности, неке људе мотивисао на учешће.

● А ко су били организатори, ако се сећате тих имена, то би било занимљиво?

Др Шешељ: Шолевић, Илија Живковић, Ранка Чичак, то су били кључни.

● И, рецимо, која струја српске полиције је...

Др Шешељ: Није више било струја, Милошевић је већ тада очистио полицију. Али лично је Славковић био задужен, он је држао на вези Ранку Чичак. Чак су били у међусобним љубавним односима.

● Да, то сте рекли.

Др Шешељ: Добро, али то је за историју веома битна ствар.

● И када се појављује Михаљ Кертеc?

Др Шешељ: Кертеc се појављује касније, чисто спонтано.

● Случајно?

Др Шешељ: Чисто спонтано, он и Панков. Спонтано су кренули из Бачке Паланке на демонстрације. И онда је неки медијски ефекат постигнут, Кертеc је дочекан оберучке као Мађар.

● Поштени Мађар!

Др Шешељ: Поштени Мађар, био је посебно користан са тог аспекта и то је све. Они нису учествовали у почетку. У почетку је било великог страха када смо ми први пут дошли у Нови Сад, опколила нас је полиција на железничкој станици, па је између нас и народа био кордон полиције. Требало је много времена да им разбијемо тај кордон да нам се прикључе Новосађани. То је била велика маса света. После то више нико није могао зауставити. Пред скупштином Војводине искључили су нам струју, па било је веома овако пикантних детаља.

● Сада ми објасните, зашто сте ви то радили? И зашто сте у томе учествовали?

Др Шешељ: Да би се Војводина вратила у састав Србије.

● Тада нисте имали никакве контакте са Милошевићем?

Др Шешељ: Апсолутно никакве. То све сам урадио да би се Војводина што пре вратила у састав Србије.

● Значи, ипак сте били инструментализовани од српске полиције?

Др Шешељ: Нисам био инструментализован, никада нисам био инструментализован! Ако је неко некога ин-

струментализовао, могао сам ја понекад њих да инструментализујем. Јер то су моји политички ставови за које сам својевремено на робију ишао. Укидање аутономних покрајина. И ко год ради на томе, ја ћу га подупирати, ја ћу га потпомоћи, колико могу. Скромно, скромно. Никакве инструментализације није било! Инструментализација би била у оном случају да сам урадио нешто против своје воље, против својих политичких циљева, против свог програмског опредељења.

Ко је организовао 9. март?

● Сада да се вратимо на 9. март, који сте поменули као догађај који је био организован од стране Американаца, за рушење Милошевића. Међутим, колико је познато у јавности, повод или главни разлог за то је био монопол Социјалистичке партије Србије на Телевизији Београд, и тима Душана Митевића. Како ви то видите с обзиром да сте неколико година касније, и сами доживели да будете екскомуницирани из света званичне телевизије? Значи, био вам је забрањен наступ на државној ТВ и малтене још увек сте особа на леду, на Телевизији Београд.

Др Шешељ: Директан повод за демонстрације је био сасвим у реду. Уочи демонстрација подржао сам зах-

"Американац су организовали 9. март" – Вођа са свитом на тераси Паролног позоришта

тев за смену Митевића и свих осталих. То је у штампи тада објављено. Чак смо изразили спремност да и ми учествујемо али смо одустали зато што су учествовали реформисти, УЈ-ДН-евци, Народна сељачка странка, Веселинов итд. И ми смо тада јавно издали саопштење и држали конференцију за штампу. Ми бисмо се прикључили да није њих, али не можемо са њима. И ми смо то све подржали. И саме демонстрације. Да није дошло после до рушења Београда. Јер, и ја сам једном демонстрирао пред телевизијом, још јуна 1990. године. Чак сам три пута говорио, био сам главни говорник пред телевизијом тада. И када нисмо имали струје, на сав глас сам урлао тамо, па када је дошла струја опет. Све је то било у реду. Али, када се закажу демонстрације, онда демонстрацијама не треба унапред да се одреди почетак, ток и крај. Ништа спонтано не сме да буде.

● **Знам, али ови су извели тенкове на улице.**

Др Шешел: Извели су тенкове када је већ дошло до рушења Београда. Можда бих и ја извео тенкове. Е, сада, која је то била демонстрација силе, то је друго питање. Можемо и то да разматрамо. Али, једно је демонстрирати против нечега, а друго је позвати масу на јуриш шта је грешка режима? Кључна грешка! Ја сам одмах после 9. марта тражио оставку Радмила Богдановића и то је објављено у штампи, на нашој конференцији за штампу. То је неспорно, страшна грешка режима је што су забранили демонстрације. И што су довели кордоне полиције да то спречи. И ту је режим ишао на руку својим противницима. И противницима српског народа уопште. И када је дошла та маса почело је кошкање са полицијом, почели су сукоби и полиција је интервенисала.

● **Мислите ли да је тада стварно постојала опасност да се нешто промени, односно да се Милошевић сруши?**

Др Шешел: Да. Мислим да ми нисмо прискочили, да би Милошевић пао. Убеђен сам у то. Тада смо обиграли читава Србију, буквално. Ишли смо и објашњавали народу позадину 9. марта, некада смо сукобе имали са СПО-вцима око тога, али стрпљиво, по три сата објашњавали суштину демонстрација. Не може се на јуриш освајати власт! Ако се освоји на јуриш, то се може окончати само диктатуром. И новим освајањем на јуриш и ништа више. Нема демократије иза таквог јуриша. И сигурно не би било демократије. Ваљда не треба сада да вас уверавам да је Драшковић освојио власт 1991. године, да ми не бисмо имали демократије.

● **Морате да ме уверите.**

Др Шешел: А, морам да вас уверим?

● **И да све образложите.**

Др Шешел: Прво, неко ко жели да оствари демократију у држави, мора

прво доказати своје демократске склоности тако што ће имати у својој партији демократију. А неко ко изјављује да у партији мора бити диктатура да би у држави била демократија...

● **Када је то изјавио?**

Др Шешел: Изјавила је Даница Драшковић у новосадском "Свету" пре неколико месеци. То је било овде баш дочекано на нож у српској јавности. Према томе то је исто као да је Вук изјавио. Не треба ваљда и у то да вас уверавам. У то не треба, је ли тако?

Структура његове странке никада није била демократска...

● **Сада морам једну интервенцију да направим. То је такође једна невероватна појава за мене, да се стално кад се међусобно нападају политички лидери, само расправља о структури туђе странке. Моје мишљење је да је тотално небитно каква је структура Ваше странке. Ако ја желим да будем члан ваше странке, значи да пристајем на те услове, нема потребе да се Вук Драшковић меша у вашу странку, ни ви у Вукову странку.**

Др Шешел: Ја се политички не мешам. Видимо један озбиљан разговор у коме вршим анализу.

● **Добро, али многи кажу да не постоји демократија, демократска структура ни у вашој странци.**

Др Шешел: Да, али ти онда не познају нашу странку и немају аргумента за ту тезу.

● **Рецимо, оно да сви потпишу бланко оставке?**

Др Шешел: То је одлука Централне отаџбинске управе, донесена на демократски начин.

Како је Вук срушио Светог Саву

● **Добро, наставите ово, зашто Вук не би био демократски председник, да је освојио власт?**

Др Шешел: Прво, из тог разлога што нема демократије у његовој странци. Друго што је таква структура личности. Ми смо се и разишли због његовог аутократског понашања. Он на пример, дозволи нашим омладинцима да прекину представу у Југословенском драмском позоришту, а ја сам се супротстављао тој акцији. Па су ме омладинци посебно звали на свој састанак. Ја сам се Вуку ту супротставио.

● **Чекајте, то су ваши заједнички омладинци били, који су прекинули "Светог Саву" у ЈДП-у?**

Др Шешел: Ми смо тада били једна странка, то је био СОПО, подмладак Српског покрета обнове. Били смо једна странка. Ја сам се супротстављао, а он им је дао налог да то ураде.

● **А зашто?**

Др Шешел: Они су изложили ту једну идеју и он их је подржао. Зашто?

● **Вук Драшковић их је подржао да сруше "Светог Саву"? невероватно!**

Др Шешел: Да.

● **Невероватно!**

Др Шешел: Чекајте, објавили смо то у првом броју Велике Србије, све. А да ли он то пориче?

Др Шешел: Не, никада није порицао.

● **Никада?**

Др Шешел: Мене су омладинци звали да и мене некако апимирају ту. Ја сам до краја против био. А онда сам отишао са њима, више да контролишем да не буде иског инцидента. Ја сам показао ту највиши степен прибраности увек, кад год су неке демонстрације биле. И никада није било туче са полицијом. И никада не изгубим главу. Када су нас хапсили пред Председништвом Србије 31. јануара, ја сам наредио сви да легну на земљу, да седну. И, онда је престало хапшење. Па сам онда уценио режим да исте ноћи све ухапшене пусте, или нећемо да се разилазимо. И сваки пут када смо имали забрањене демонстрације, полиција је интервенисала, моја је наредба била "сви лежи на земљу"! Није се десило да полицајац удари човека који лежи на земљи. Никада се није десило. А никада наредба није била "јуриш", никада нисам губио главу. Ишао сам и овога пута да се не би десио неки озбиљнији инцидент. То је био повод.

Када је изведена акција онда су нас напали са свих страна. Е онда је и Вук то напао. И комплетан повод за његово смењивање било је то што је одобрио акцију, па када је изведена, што је напао наше омладинце. Ваљда, бојећи се да сада неко њега не оптужи због тога. Ми смо се сукобили на конференцији за штампу, која је одржана у Француској бр. 7. Конкретан повод је био забрана првог броја Српске речи, али се претворила конференција у разговор о прекиду представе, јер је представа прекинута дан-два раније, не могу ни ја тачно да се сетим. Ту смо се разишли. Затим, он је смењен са председничке функције већином гласова. И после четири-пет дана формирао нову странку у кафани "Ролекс" којој је дао исто име које смо ми имали. Човек који се служи таквим методама, не може да буде демократски владар, демократски шеф државе. И трећа ствар, демократија је постигнута када смо достигли прве парламентарне изборе. Сваки атак на тада успостављену демократију, могао је да води само диктатури. Какав је год режим конституисан после избора '90. године, он је добио демократску легитимацију. Ко је крив Вуку Драшковићу што те '90. године није знао да се постави како треба.

• А зар не мислите да је утицај телевизије односно пропаганде био пресудан за такве резултате избора.

Др Шешел: Наравно да јесте, али што он није ушенио режим, пред излазак на изборе за слободну телевизију и пропорционални изборни принцип? Они су поставили пет бесмислених захтева. Социјалисти су прихватили свих пет захтева, је ли то чињеница? Јесу ли они пристали да изађу под тим условима на изборе? Чим су пристали, дали су легитимитет тим изборима! Могу после да кукају што им је било тешко због овога због онога, али после је касно. Он је био у еуфорији победничкој пре избора, мислио је да добија глат. Он је мислио да му одговара већински систем. Ми смо се и око тога спорили у странци. Само смо ми тражили, још као Српски слободарски покрет, на првом нашем оснивачком конгресу, пропорционалан изборни систем. Па сам се залагао на скупштини пред парламентом Југославије за пропорционални систем. Нико то други није ни разумео ни прихватао. Чак сам се спорио и са Демократама око тога, сача се можда Ђинђић тога и Мићуновић итд. Они су мислили да им одговара већински систем, и да ће лакше тако победити социјалисте. Да ће имати комотнију већину. Даље, спорио сам се са Вуком Драшковићем по питању наше генералне страначке тактике. О томе има сведочанство Милије Шћепановића, почели су то да нам објављују својевремено у Политици, па су стали. Али, већ се јасно види из оних делова који су објављени 1991. или 1992. године не могу се тачно сетити, можда се сећате тога око Шћепановића.

• Како да не!?

Др Шешел: Ми смо се спорили око тога какву тактику треба имати према социјалистима и Милошевићу. Моја је позиција била распалити по социјалистима. Да смо се држали те тактике ми бисмо, ја сам убеђен победили 1990. године.

• А зашто сте толико инсистирали на подржавању Милошевића, је ли зато што сте сматрали да нема бољег?

Др Шешел: Не, него зато што сам знао да је то тактика најпаметније. Милошевић је још увек био веома омиљен у народу. Био је неприкосновен. Још ништа конкретно није урадио што би му оборило тај ореол националног борца. А народу је било и комуниста и социјалиста докле. И они би сигурно као странка изгубили. Међутим, Драшковић је ту непрекидно лавирао. Био је у почетку за то да се подржи Милошевић, па против, па у току лета потпуно у његове шаке пао. Па у октобру опет ударио по Милошевићу. Он је већ тада почео да врлује, а то политика не подноси. Био је убедљив у почетку, и имао је исправну стратегију. Стратегија је да направи паузу од три године, па онда поново. А не час овако, час онако. На свакој кривини изгуби, по самом закону инерције, један део следбеника. Кад год направи нагли заокрет, а маса

то не очекује и онда маса продужи оним правцем. То га је сломило политички. Никада није било боље шансе да се обори овај режим него 1990. године. Да је паметно изведена та акција. Међутим режим је изманипулисао све опозиционе странке. Режим је сам...

• Укључујући и Вас?

Др Шешел: Не, нас не, који смо били под забраном. Нисмо ни могли на изборе да изађемо. То је сретна околност.

• Тада се Демократска странка, ако се не варам, једина залагала за ваше пуштање на слободу?

Др Шешел: Једним саопштењем. Није то баш било тако...

• Немојте сада, било је једно једино!

Др Шешел: А што нису нешто рекли када смо ми забрањени?

• Да ли сте ви тада написали да ће Српски четнички покрет са захвалношћу памтити тај леп гест?

Др Шешел: Наравно, то је господски са наше стране.

• Врло господски,

Др Шешел: А шта би било паметно са њихове стране? Када је одбијена наша регистрација, да су сви рекли нећемо ни ми да будемо регистровани! То би био паметан потез. Када ми не можемо на изборе, да кажу нећемо ни ми на изборе. Ми смо били озбиљна странка већ тада, са много чланова, са великим митинзима и скуповима. Нисмо ми били безначајна странка као Демократска странка слободе, или Савез свих Срба света, или Београђанска странка и шта ја знам. Ми смо били озбиљна странка.

• Оно што је мени занимљиво и чега сам се сетила, то је – када је опозиција почела да држи прве митинге у Београду, на тргу Републике. Зашто Вама који тада нисте били проглашавани за, бар не јавно, за сарадника режима, и за инструментализованог човека, и за Милошевићевог човека, бар не јавно, нису дали да говорите? Ја се сећам неког митинга на Тргу Републике где су говорили Вук, и Веселинов, Иван Турић, не знам ни ја ко све, и Ви сте морали да се попнете на јуриш на бину, и тек тада је тај митинг био званично завршен.

Др Шешел: Прве демонстрације на тргу Републике ја сам предводио. Оне су избиле више спонтано, на иницијативу неких студената са Косова и Метохије. 31. јануара 1990. године. То су биле прве антикомунистичке демонстрације. На тим демонстрацијама смо први пут исекли црвену петокраку са српске заставе. То је урадио Срђан Гламочанин, син Јована Гламочанина нашег савезног посланика. Ја нисам био организатор. Међутим некако ме та маса избацила, по природи ствари, на чело демонстрација. И држао сам и неколико говора. И знао сам да контролишем масу. Ту је био Мирко Јовић и ова група

из Пазове. Вук Драшковић није смео да се прикључи. Био је на III спрату Међународног прес центра. И отуда је слао по неку поруку преко своје жене и још преко некога. Његова жена је ту била и на лицу места смо се сукобили. Неко је допсе свеће да се пале. Па сам то спречио опет својим ауторитетом. Објаснио људима да то је глупост.

Специјални мерач за Србе

• А зашто сте се сукобили са Даном?

Др Шешел: Решимо, око тих паљења свећа. Ја сам јој онда рекао: "Што твој муж не дође овде, шта горе цуци, на прозору Међународног прес центра?" Било му је тамо најсигурније, јер је мислио ваљда, да ће неко њега оптужити за организовање. Тамо су били страни новинари, тамо се осећао заштитеним. Па је онда било инсистирање масе да идемо на Скупштину. Ја сам покушао да задржим масу на Тргу, јер када је маса на једном месту, лакше се контролише. Е, ту ми је ствар на тренутак измакла контроли. Нисам могао масу да задржим на Тргу онда сам кренуо на њеном челу пред Скупштину. Ишли смо кроз Београд, ту се ваљало око 30.000 људи. Ја мислим да никад више после тога није ни било таквих демонстрација.

• Било је, 9. марта!

Др Шешел: Колико је било људи?

• Не знам, био је цео Београд, било је 100.000 људи

Др Шешел: Ма немојте! Јесте ли их Ви бројали?

• Нисам бројала, а јесте ли Ви бројали?

Др Шешел: Јесам. Ја јесам, а ви нисте!

• Како, имате неки специјални мерач?

Др Шешел: Имам специјални мерач, ја све имам специјално! Ево како сам их избројао. Сви ти људи који су учествовали на демонстрацијама били су прво на Тргу Републике. Па су одатле кренули. Ако им се можда неко касније прикључио, неко је и отишао због страха, због овога, због онога. Али није их нигде било више него у почетку на Тргу Републике, је ли тако? Узмите Трг Републике, да га измерите дужину и ширину. Израчунајте квадратуру, па помножите са 3. Када су најгушће демонстрације на квадратни метар могу три човека да стану. И извучите закључак колико их је било. То су једноставне ствари, немојте 100.000, 200.000, милион, пет милиона. Вук Драшковић је причао да има 3 милиона чланова, нудио је пред изборе милион гласова форе социјалистима. То су смешне ствари. Код нас тога никада није било. Ми смо увек рекли имамо тачно толико и толико чланова. Никада нисмо претеривали тим бројкама. Када то срачунате видећете да никада није било више од 30.000 људи демонстраната 9. марта. Јер немају где да стану. Немојте као Милошевић; милион и по му дошло на Ушће ишта јазнам. Одакле милиони по?

Срђан Гламочанин је први исекао првену петокраку са српске заставе

• А имате ли мерач и за Ушће?

Др Шешељ: Мерач за Ушће немам, али није било милион и по. Нисам мерио Ушће, једноставно, али сам мерио Трг Републике. И да наставим. Кренули смо према Скупштини Србије, па смо скренули пред Председништвом Југославије, тада се и пуцало у ваздух, било је веома опасно. Једва смо држали ту масу под контролом. То нам је било драгоцено искуство да више никада не идемо на демонстрације у покрету, него увек на једном месту. Када смо на једном месту лакше је контролисати. Када маса крене, више је нико не може контролисати. Једва смо тада одржали све под контролом, да не буде неких тежих последица. Затим, имали смо демонстрације пред телевизијом, на којима сам учествовао заједно са свим другим опозиционим странкама.

• Када је то било?

Др Шешељ: То је било крајем јуна 1990. године. Е, сада гледајте, 9. или 11. јула, не могу се тачно сетити, биле су оне велике демонстрације на Тргу, где нама нису дали да учествујемо. Зашто? Зато што смо неколико дана раније сменили Вука Драшковића. А ја сам већ био у сукобу са Костом Чавошким још од 1989. године. Ушао сам претходно, ушао сам у сукоб са

Лондонском "Нашом речи". Јер ме "Наша реч" напала због мојих антикомунистичких говора у емиграцији. Ја сам тада

• "Наша реч" Десимира Тошића?

Др Шешељ: Да. И то сам цитирао такође у тој својој књизи, ту књигу морам сада да вам нађем, напали су ме што сам ступио у контакт са "Анти-српском слободном православном црквом", таква је била формулација. И ја сам их оптужио да су полицијска агентатура. Што заиста јесу били. Увек су служили као средство манипулација режима из Београда. Режим у "Нашој речи" објави памфлет неког дисидента из Београда, и онда је то разлог за његово кривично гоњење, када нема другог доказа. Када су мене ухапсили због мог рукописа, нису имали никаквог доказа да ме осуде, па су годину дана после објавили тај рукопис у лондонској "Нашој речи". То је служило као доказ. Ево ипак је учињена пропаганда, дошло је до некога. Када нису имали доказа да је мој текст ико видео сем мене. Ја сам то све описао. Коста Чавошки је некритички стао у њихову одбрану. Тада смо се сукобили. Код Косте се одмах створила мржња. Људи онаквог изгледа увек мрзе, а

посебно мрзе када осете неког супериорнијег. Коста Чавошки је велики интелектуалац, ту нема никакве сумње, али се у политици показао као дилетант. Најбољи доказ да је дилетант је чињеница да делује у страници Николе Милошевића, је ли тако?

• Ја не бих тако...

Др Шешељ: Када је Вук Драшковић смењен, онда је Коста Чавошки кривац што је руководство Демократске странке изабрало... Ево, нашао сам тај текст да вам покажем: Ово је када смо скинули петокраку са заставе. Да нађем тај снимак пред телевизијом, чини ми се да баш има полицајац, сво 27. јуна пред Телевизијом, ево када полицајац долази да нас растера. Ми доле седимо и нећемо да идемо. То је пре него што су дошли и Мићуновић и Вук. Они су чекали расплет. Увек је требало да ја будем тај који је требао да поднесе најопасније. Када се полицајац већ повукао ја сам држао говор без разгласа, онда они долазе охрабрени. Вероватно постоји телевизијски снимак тога. Ево шта пише:

"Одлука о промени страначког назива, Централна отаџбинска управа Српског покрета обнове, то је 18. јуна и 27. јуна, учествујемо на зајед-

чким демонстрацијама пред телевизијом.

• Добро. Хоћу сада нешто да вас питам. Рекли сте ми јуче једну врло...

Др Шешел: Само бих вам још једну ствар рекао. Значи, тада нас опозиција као Српски четнички покрет опет прихвата. И ми њих прихватамо, и сарадњу. Као Српски четнички покрет смо учествовали на првој скупштини пред парламентом Југославије у Студентском културном центру. Када су дошли и Хрвати неки, и Словенци и шта ја знам. Онда држимо читав низ наших страначких скупова, у Великој Плани, у Ваљеву,

промоцију у Малом Зворнику, дошли су муслимани из Великог Зворника, напали нас, провоцирали, псовали итд.

• Многи су већ тада тврдили да је то увод у оно што ће се десити годину дана касније, да су то неки мали догађаји, да сте заправо Ви провоцирали дестабилизацију, Ви и Ваша странка, и да сте на тај начин били инструментализовани. Да ли је и то било у договору са Милошевићевом полицијом?

Др Шешел: То није истина, то је могла неко после објашњавао тако, после годину, две дана.

Др Шешел: Ко није могао поднети?

• Комунисти!

Др Шешел: Они нису могли поднети само наш назив. Програм није био споран, статус није био споран, политичка активност није била спорна. Против мене је била само прекршајна пријава због рушења македонских плоча и ослобођен сам. Добио сам решење да се ослобаћам јер није узнемирена јавност. Нису нашли ни једног сведока да је узнемирена јавност. Ми смо дошли у 5,30 ујутру, да скинемо те плоче. Значи, ко је власник

Једна од многих демонстрација одржаних испред "Руског цара"

у Малом Зворнику, па скидамо оне плоче македонске са манастира Свети Прохор Пчињски. Затим се догађа туча са муслиманима у Зворнику, па читав низ других активности. Страшно нам расте популарност. Па комеморација Дражи Михајловићу, па парастос итд.

Ту више нема спорења, ми се више не свађамо ни са киме, то је био август месец.

• Ипак сте у том тренутку једини у Србији који праве неке инциденте. Баш сте поменули, то скидање плоче са Прохора Пчињског, туче са муслиманима итд.

Др Шешел: Нисмо правили туче са муслиманима, него су муслимани правили туче са нама. Ми смо држали

• Да је то била најважна овоме што ће се десити?

Др Шешел: То су можда неки после објашњавали, али то нико није тврдио. Долази август месец и наша забрана. Коју су неки из опозиције једва дочекали, као Вук Драшковић.

• Е, сада објасните зашто су вас забранили?

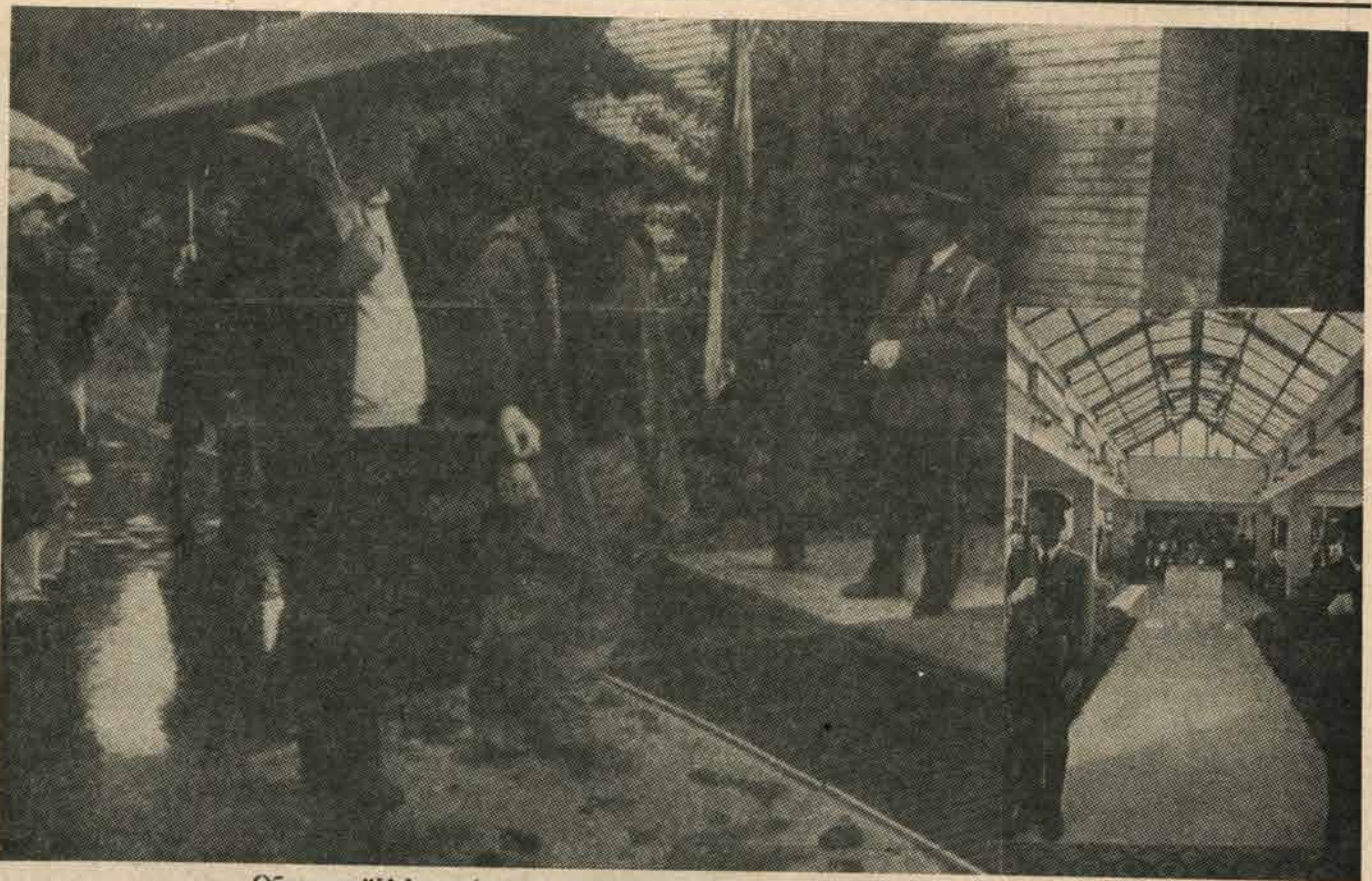
Др Шешел: Забранили су нас због назива, искључиво. Да се називом вређа јавни морал.

Кад четници марширају

• Да, није се могло поднети у тада још увек постојећој Југославији, да постоји четнички покрет.

плоча, може да тужи за накнаду штете ако је материјална штета направљена, и ништа више. Није било елемената ни за какво гоњење. У септембру месецу су биле нове демонстрације целокупне опозиције, сада када смо ми забрањени, Демократе су се огласиле једним саопштењем и нико више ништа.

А Вук Драшковић даје изјаву да је добро што нисмо регистровани, јер за нашу регистрацију није ни надлежно Министарство правде него је за нас надлежан Вељко Кадијевић министар одбране. То је његова изјава, онако у ироничном тону, одушевљен што ми нисмо регистровани. Јер је тада видео шансу да он нагло ојача и тако се и десило. Нас је та нерегистра-

Обилазак "Куће цвећа" био је симболичан чин.

Унутрашњост "Куће цвећа"

ција зауставила, достигли смо један плафон и ту стали, а он је онда убрзано кренуо. Јер, онда нас више опозиционе странке нису позивале на заједничке састанке и нису нам дали да учествујемо на демонстрацијама почетком септембра. Мене су ухапсили сат пре почетка када су већ демонстрације одмакле 45 минута, мислећи да ја више нећу отићи тамо, да нисмо стигли да се изорганизујемо и да ће то сада све проћи. Међутим, ја седам у такси и долазим тамо, сви ме моји људи чекају, ми опет јуриш на бину. Они су отишли а ми смо остали да и даље држимо демонстрације. Искључили су нам опет струју. То је други пут. И тада долази Кеџман са мегафоном. После, ваљда, полиција да нас растури, да нас убеди да одемо. Међутим, ја направим један штос. Када је он већ тамо пришао, ја знам унапред ко је Кеџман, ја му прилазим грлим и љубим се са њим, и узимам му мегафон. И почињем да говорим. И он је ту био изненађен. Он је сада очекивао оупротстављање, знају га као српског борца са Косова, па ми узмемо мегафон, онда ја говорим, па говори Мирко Јовић, па говори још неко. Кеџман дошао да га прими Милошевић у Београду. И чекао га је три дана, није хтео да га прими толико је Милошевић био љут што је направио овакву глупост.

Затим долази сукоб са Арканом.

• У Руском цару?

Др Шешел: Да, кога шаље Радмило Богдановић да ме уплаши, да одустанем од Делија. Радило се о томе да су нама колективно приступиле Делије, колективно Гробари. Постајемо масовно најјача странка, на Звездином стадиону оре се само четничке песме.

• Знаш, на изборима тада нисте учествовали као странка, је ли тако?

Др Шешел: Избори су били у децембру, ја вам говорим шта се десило у септембру. Либерална странка из Ваљева, комплетна, приступа Српском четничком покрету, вођа Звездиних Делија приступа Српском четничком покрету, после тога приступили Гробари.

• Добро, и?

Др Шешел: Ми смо постали највећи проблем за режим због масовности. Због масе коју смо знали да контролишемо, која је имала поверења у нас, и маса се за нама поводила. Увек смо могли највише људи да окупимо свуда. Покушавају да нам отму Делије, и због тога Аркан долази. И Аркан почиње са претњама, тада је дошло до нашег вербалног дуела. Он је мени претио убиством, ја њему, он мени каже да је убио много људи, а ја кажем, ја још нисам никога, а ти неш бити и тако се завршио наш разговор. Па смо имали суђење у Ваљеву, о Титу, свашта је ту било. Када су видели

да ме не могу уплашити, онда су ме ухапсили. И држали два пута у затвору, једном 15 дана, једном 23 дана. Из затвора сам се кандидовао за председника Републике, и тада знате све како се даље одвијало.

• Колико су ти симболички чиновници сте ви радикали, као скидање петокраке звезде, скидање плоче на Прохору Пчињског, суђење Титу, парастос Дражи, појављивање са групом ваших партијских чланова, тамо, испред Куће цвећа са глоговим колцем.

Др Шешел: То је било 1991. године

• Добро, али то је један низ симболичких чиновника. Прво, да ли су то озбиљни потези политичара или неког ко озбиљно мисли да се бави политиком? Као на пример тај глогов колан у руци и тд? Колико је ту било представе за неког другог или за нешто друго? Значи, колико је тај циљ био померен од онога како је изгледало, и јуче сте рекли да у једном тренутку када је, да је Вук био инструментализован, када је ишао у Сандак, да је то дело Милошевића, јер му је тада био потребан неко ко би говорио као већи српски националиста од њега. У којој мери су ти ваши поступци, ти симболички чиновници чинили исту ствар у Србији? Значи да направе што већу дистанцију између вас и Милошевића који је већ био велики српски националиста у главама медија?

Др Шешел: Прво, неко је морао први да скине петокраку са српске заставе. То је морало једном да се деси. И када сам скидао Титову слику у Дому омладине, онда ми је, после, када је већ слика била скинута притрчао и Вук Драшковић, ево видите. То је када сам скидао слику у Дому инжењера, то је позната ствар, је ли тако? Е онда је мало притрчао и Вук Драшковић, ту смо ми прогласили уједињење. То је иста та седница. Што се суђења Титу тиче, суђење Титу је организовала наша странка, Српски покрет обнове. Вук није смео да се тога прихвати, а ја јесам. Централна отаџбинска управа странке Српски покрет обнове подржава иницијативу свог коалиционог партнера Либералне странке из Ваљева да се одржи јавно суђење Јосипу Броз Титу. Саопштење је потписао Вук Драшковић. Али, он није смео да то ради. Као што није смео 31. јануара да приђе доле у масу, питање је било само страха. Разлике није било у идејама, разлике није било ни у наступу. Шта је последица наших демонстрација пред Кућом цвећа и глоговим ту-пу. Шта је последица наших демонстрација пред Кућом цвећа и глоговим коцем? Дефинитивни слом личности, култа личности Јосипа Броза Тита, је ли тако? После тог момента више се није десио неко у јавности озбиљан ко би се закључао у Тита, и ко би хвалио Тита.

● **Ја се не слажем! То је било можда пре минус Вама него минус Титу, тај ваш "подвиг".**

Др Шешел: То можете ви да се слажете или не слажете, ја вам говорим о последицама. И дајем анализу, а ми ако се сложимо или не сложимо...

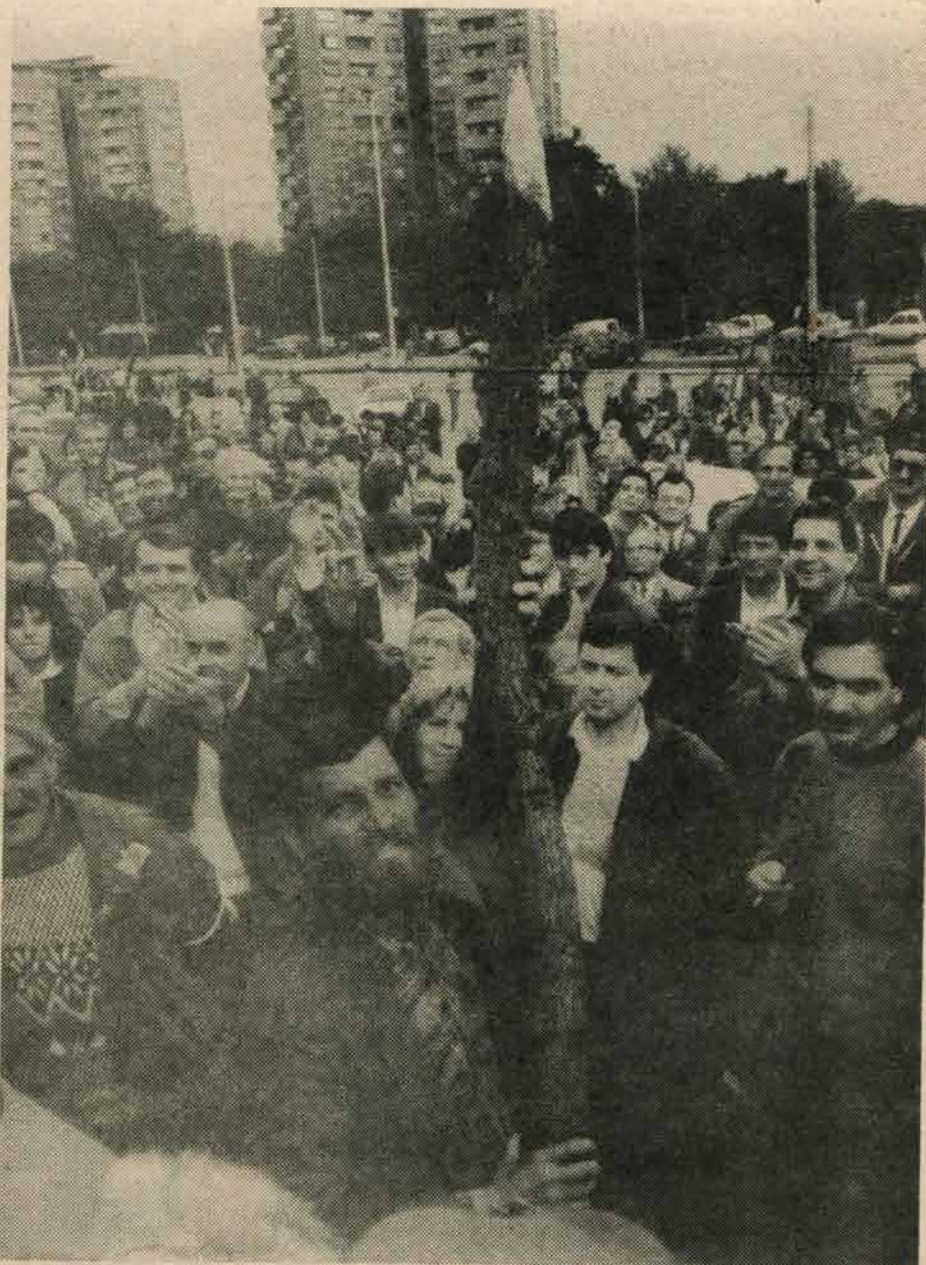
● **Не! Култ је...**

Др Шешел: Култ је тада дефинитивно сломљен! Култ је сломљен када сам ја ишао тамо у прелиминарну посету па сам куцао по Кући цвећа и рекао, од тврдог је материјала, требаће много труда да се сруши! Када је то телевизија приказала.

После, саме демонстрације. Тај глогов колац нисам ја лично носио него неки млађи демонстрант. После га је покушао присвојити Милан Младеновић. Он га се дочепео када су завршене демонстрације, тог глоговог колца, па сада он маше са њиме, као да је то била његова идеја. Један наш демонстрант га је донео, још се сећам имао је бркове, па смо га негде и сликали са тиме.

Милошевић је подржавао националисте

● **Објављена је та слика. Реците, у којој мери сте ви тада помагали Милошевићу, као неко ко је тада био апсолутно највећи националиста и четник, плус са глоговим коцем?**

Глогов колац који је присвојио Милан Младеновић

Др Шешел: Ево, да вам одговорим на то питање. Можда сам ја читавог живота помагао Милошевићу. Можда сам ја помагао Милошевићу када сам се 1981. године побунио у Сарајеву, када сам први пут напао Тита, када сам отишао у затвор. Мени је Милошевић 7 књига забранио, између осталог због напада на Тита. То је била моја оријентација. Је ли та моја оријентација помагала некада Милошевићу или није помагала, ја не знам. Али мој пут је прав као стрела. Нема ту никаквих заблуда. Ја сам први проломио по емиграцији напад на Тита. 1989. године. Због тога ме је са страшним одушевљењем дочекала та емиграција. Нико никада није то имао пре мене у емиграцији, нити је могао да понови. Они који су ишли тамо у Америку, после мене читали су изводе из својих књига. А ја дођем па распалим по Титу. Па сам тамо где

су они имали по 50 људи на скуповима, ја имао по 500, и 1000 људи. На скуповима се плаћала и улазница, некада и 20 долара.

● **Да, иски су причало се да сте се страшно обогатили.**

Др Шешел: Није тачно... 60.000 долара, али то није мало! Ја сам од тога могао себи да решим стембено питање. Они су могли по 10, или по 20.000 а ја сам одједном скупио 60.000, због тога су неким оволিকে очи биле. Па су после причали, попут Кертеса, да је то било 850.000 долара и шта ја знам. Када су људима крупне очи онда они од једне шољнице за кафу могу да виде и лонац. Али, ја се не жалим и то је било највише што је неко тамо постигао. Када смо 1990. године ишли Вук Драшковић, Милан Комненић и ја заједно, имали само 10 наступа, и успели смо свега 35.000 да скупимо.

Што само говори да није лако од емиграције неке паре извући. И то су велике заблуде када се мисли да они имају тамо милијарде, они немају. Они дају по 5 долара, по 10 долара, по 20 долара, ретко неко да по 100 долара. Али, то је био највише и у односу на Вука, Матију Бећковића, Данка Поповића, Милана Комненића и све остале који су ишли.

• Да се вратимо на Вас после првих избора. Ви сте се појавили из затвора као председнички кандидат, и имали сте збиља наступ на ТВ. Оставили сте добар утисак Вашим појављивањем на телевизији. Међутим, оно што је јако изненадило јавност у Србији је да сте били први у сваком случају први опозициони политичар који је Милошевићу честитао изборну победу.

Др Шешел: Па ваљда једини!

• А можда и једини, нисам сигурна. Али сигурно сте били први. И ја сам то сматрала од почетка, то мислим и данас гестом политичког фер плеја.

Др Шешел: То је господски гест.

• Да, али после тога сте имали врло мало господских гестова у политичком понашању.

Др Шешел: Увек сам имао! Сви су били господски!

• Немојте молим Вас!

Др Шешел: Сви су били господски!

• За ваше поједине наступе у скупштини тешко би се могло рећи да су господски.

Др Шешел: Имате погрешну представу шта је господско а шта не. Имате илудизију шта је то господствено понашање. Ви мислите да један прави господин никада не користи тоалет папир. Е боже мој, тоалет папир је нешто што је толико одвратно, што је толико смешно, што је толико нужно и тд.

• Не,

Др Шешел: То је ваша предрасуда.

• Господин тоалет папир не треба да користи у скупштини.

Др Шешел: Не, тоалет папир се користи тамо где се укаже потреба за коришћењем.

• Добро, али ја мислим да господин себи не сме да дозволи да има такву потребу у скупштини, ако већ говори мо у тим метафорама.

Др Шешел: А ако се деси потреба! Не треба да се деси? Постоји нешто што човек не може унапред предвидети и што не може унапред подвести под контролу. Човек мора увек да буде спреман да адекватно реагује на сва могућа изненађења. Ја сам убеђен да је моја аргументација увек била адекватна. Као што је јавност веома лепо примила и што ми је донело додатну популарност, што сам честитао Милошевићу. Тако је јавност вео-

ма лепо примила и када сам Бебу Баковић упутио у жиголо клуб.

• То богами јавност није лепо примила!

Др Шешел: Врло лепо је примила.

• Ту се врло, врло варате!

Др Шешел: Чекајте, 1992. године ми смо на изборима добили 33 посланичка места, а у децембру месецу 34, у много јачој конкуренцији. У мају нису изашле друге опозиционе странке, само смо ми изашли на изборе добили смо 33 посланика. А у децембру су изашле све странке ми смо добили 34. То је мој доказ да је јавност то врло лепо примила.

• Значи да јавност воли ту врсту престакалука?

Др Шешел: Као што сада јавност свуда ужива када кажем да ја нећу да тучем Божовића, зато што Тарзан никад не туче мајмуна. То је иста врста фоскуле, а она постиже ефекте.

Милошевић ми је забранио 7 књига

• Ми ћемо сада о најважнијој ствари, а то је почетак рата, 1991. година. Дакле шта се, заправо, догађа? И молим Вас да, ако стварно желите да говорите да ми кажете што више детаља. Шта се заправо догађа, ја то сматрам врло значајном тачком. Од после избора 1991. године до марта 1991. године? Шта се, заправо, у том интересном догађају са Вама? Значи, ви се не појављујете или нисте у тој мери присутни у јавности, постоји једно опште политичко затишје, и Вук се ућутао после пораза на изборима. И изгледало је да се ништа неће догодити, осим што се догађа афера са Шпегелом и пуштањем оног филма. И одједном се Ви

појављујете у Борову селу. Односно после Боровог Села. Молим Вас како се то дешава?

Др Шешел: 9. децембра био је први изборни круг. Ја добијам неочекивано за многе 2% гласова, око 100.000 гласова! То додатно повећава популарност у јавности. Иде се на други изборни круг после две недеље. Ми издамо Посланицу српском народу и позивамо српски народ, ми смо за изборе 9. децембра позвали српски народ да гласа за Демократску странку.

• Да, сачам се.

Др Шешел: Јавно, преко штампе. За други изборни круг пишемо Посланицу српском народу и позивамо у другом изборном кругу да се гласа за кандидате Демократске странке. Тамо где није кандидат Демократске странке, него Српски покрет обнове, тражимо да се гласа за Српски покрет обнове. Осим у два случаја, осим за Милана Комненића и Богољуба Пејчића. Само ту правимо изузетак. А тамо где су у другом кругу социјалисти и Реформисти да се гласа за социјалисте. Ево нашао сам: Посланица Српском народу у отаџбини. 12. 12. нападамо режим, због неадекватног третмана разних странака у изборима итд. Без обзира што се налазимо у сукобу са руководством Српског покрета обнове, сматрамо да и у тој странци има много часних и поштенних људи, па остављамо на вољу својим члановима и симпатизерима да у сваком конкретном случају сами процене да ли њихови кандидати заслужују поверење нас, српских четника, па да се сходно томе и одреде приликом гласања. Само у два случаја кандидати Српског покрета обнове никако наше поверење не могу задобити. Реч је о познатом полицијском доушнику Милану Комненићу, који је својевремено песника Гојка Ђога стрпао у затвор, а сада се кандидовао у једном ваљевском изборном округу, и Богољубу Пејчићу који је проневерио новац из страначке благајне. Па тренутно фигурише као посланички кандидат у једној изборној јединици. А претходно кажемо да се подржи, "Ми поново апелујемо на српски народ да укаже подршку и поверење свим кандидатима Демократске странке". Ја сам лично ишао у Обреновац, на јавну трибину да подржим њиховог кандидата Батића, овог Владана Батића који је сада код Коштунице. На његову молбу, толико му је то значило тада, и мислио је да ће му то додатно помоћи. Тамо где су у други круг прошли представници Савезних реформских снага, УЈДИЈ-а, Народне селачке странке, Странке Југословена, ми, Српски четници, подржавамо кандидате Социјалистичке партије.

Како је почео рат

• Да, и?

Др Шешел: Дакле све је јасно. У честитки Слободану Милошевићу, њен текст нисте прочитали, и на телевизији су само делове објавили, а ја користим ту честитку, па кажем, "молим вас да примите моје искрене честитке поводом убедљиве победе на изборима за председника Републике Србије. Неспорно је да вам је српски народ указао апсолутно поверење, а уверен сам да ћете и Ви, без обзира што сте наступили као кандидат Социјалистичке партије бити председник свих грађана Србије". Е ту су они стали, а текст иде даље, "процес обнављања модерног правног поретка, слобода и демократије у нашој земљи се остварује ангажовањем свих појединаца и организованих друштвених група, на развијању људских слобода и права слободне штампе и пуне грађанске равноправности". И то објављују, а оно не објављују: "Надам се да ми нећете замерити што вам овом приликом скрећем пажњу на један флагрантан случај нарушавања те равноправности, оличен у стављању ван закона Српског четничког покрета као врло озбиљне и добро организоване политичке странке, демократског карактера. Та демократичност је изражена кроз наш политички програм и кроз унутрашњу демократску структуру, и кроз мирољубиве методе политичке борбе које искључиво примењујемо. Убеђен сам да ћете свој висок председнички ауторитет као први легални, легитимни шеф Српске државе, после толико деценија диктатуре и тираније, употребити у овом случају, који би могао у очима јавности бити оспорити реална српска демократска достигнућа, последњих година. Регистрација Српског четничког покрета у садашњим условима би била најбољи доказ слободарског расположења, и демократских намера у успостављању власти..." Е сада, људи који попут Вас, имају предрасуда према нашем политичком ангажовању ових година, своје предрасуде темеље на непознавању чињеница.

• Чекајте, немојте мени сада да држите лекцију!

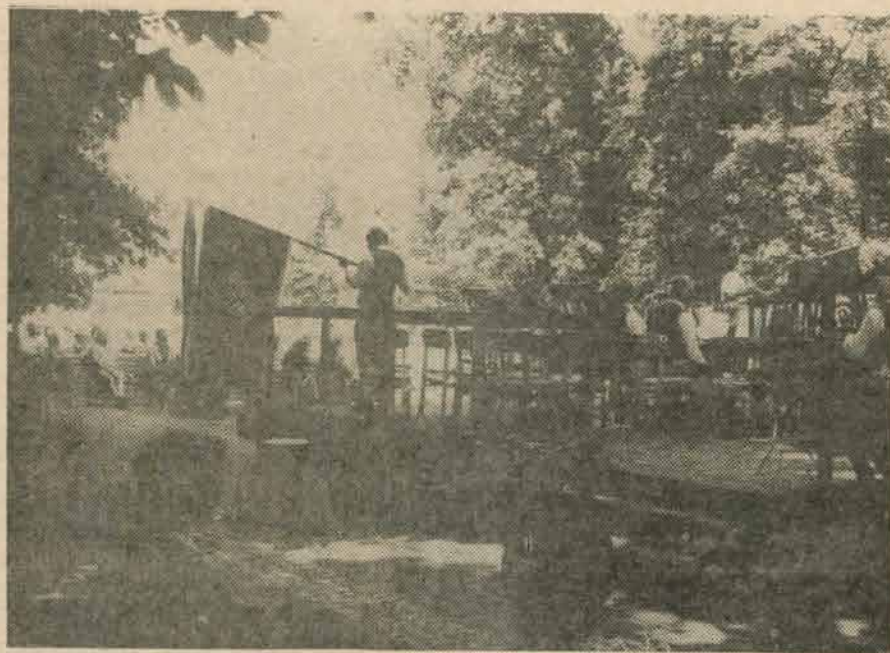
Др Шешел: Ви сте први пут сада ово видели.

• Да ли треба више да верујем Вама него својим очима?

Др Шешел: Ви сте први пут сада чули комплетан садржај честитке Милошевићу. Је ли тако?

• Да.

Др Шешел: И честитка Милошевићу је био мој повод да захтевам регистрацију своје странке.

Почетак рата – махање шаховницом

• И јесте ли се после те честитке регистровали?

Др Шешел: Не, после те честитке 7. јануара 1991. године, Александар Стефановић и ја одлазимо на турнеју по Западној Европи, Аустрија, Немачка, Швајцарска, Француска, Енглеска. И остајемо месец и по дана. Остајемо, негде, скоро до друге половине фебруара. У међувремену, иде иницијатива за уједињење Народне радикалне странке и Српског четничког покрета. Иницијативу је још у децембру месецу покренуо Тома Николић, као потпредседник Народне радикалне странке. И позвао ме да гостујем на јавној трибини у Крагујевцу где је била маса света. Популарност нам је страшно порасла. Зашто? Због извесног хало ефекта, који се постиже контрастом: читаве године режим нас сатанизује. Мене лично су називали криминалцем, алкохоличарем и психопатом, лудаком. И само је тако телевизија о мени говорила и никако другачије. И одједном, ја добијам сат времена да се представим у другом светлу. Контраст је био толико снажан, да се код нас изванредно повољан ефекат остварио. Држимо ту трибину у Крагујевцу, одлазимо у иностранство, за то време Тома Николић овде припрема уједињење. Враћамо се 23. фебруара, у Крагујевцу формирамо Српску радикалну странку, уједињујемо се.

• Тог дана емитован је филм о Шпегелу?

Др Шешел: Није. Емитован је филм о Шпегелу док смо били у Немачкој. То знам поуздано.

• Добро, и?

Др Шешел: Јер сам био тамо и никада филм нисам гледао, били смо у

Немачкој, знам сигурно, јер га нисам гледао и жалио сам тамо што то не можемо да видимо.

• Добро, значи Ви сте тада били обавештени да се нешто догађа. Да ли сте тада знали, претпостављали или имали неке конкретне податке да се спрема рат?

Др Шешел: Сама чињеница да се Хрвати наоружавају о томе најбоље сведочи.

• Не, чињеница да је то Југословенска народна армија објавила на београдској телевизији, шта је Вама говорила?

Др Шешел: Говорила је да се Хрвати спремају на отцепљење и грађански рат.

• И да ће то бити скоро?

Др Шешел: И да ће то бити скоро

• Добро, али шта је са Вама?

Др Шешел: Ми се враћамо у земљу. 23. фебруара се уједињујемо. После десетак дана су нам одобрили регистрацију странке.

• Опет је Српска радикална странка,

Др Шешел: Српска радикална странка. Држимо још једне демонстрације на Тргу републике пре 9. марта, када су на Ушћу заказала нека удружења, неке организације. У старту смо се договорили били са Удружењем Срба из Хрватске, и још неким удружењима да држимо демонстрације на Тргу републике. Социјалистичка партија је тражила да се то пребаци на Ушће. Ми нисмо хтели и само смо ми, радикали, демонстрирали на Тргу републике. То нису биле велике демонстрације, било је, тако, неколико хиљада људи. И онда долази делегација Срба из Славони-

је, и позивају ме у Славонију. И 9. марта одлазим тамо, недеља је била.

● 9. март је била субота

Др Шешељ: Да, субота је била, идемо тамо и држимо митинге у седам села, у Боготи, Боровом Селу, Трпињи, Мирковцима и у другим. Буквално, дижемо народ на устанак. Позивамо народ на отпор Туђмановом режиму.

● Молим вас, да ли сте тада већ се били сретли са Радмилом Богдановићем?

Др Шешељ: Не. Први пут сам се срео са Радмилом Богдановићем када сам изабран за посланика у Скупштини Србије.

● Чекајте, зар нисте изјавили недавно негде, да вам је оружје за Борово Село дао Радмило Богдановић?

Др Шешељ: Да, дала нам је полиција оружје. А не непосредно Радмило Богдановић, него неки тамо 76-ти по хијерархији али оружје смо добили од њих.

● Добро, у реду?

Др Шешељ: Битка у Борову Селу је била 2. маја.

● Да, 2. мај је била субота, исто? Није ни битно, углавном Ви сте се вратили у Београд и рекли да сте Ви са вањим четницима "одбранили" Борово Село, да сте ви учествовали у томе?

Др Шешељ: Не. Ми смо у априлу почели да шаљемо добровољце у Борово Село. А оружје.

● У договору са киме?

Др Шешељ: Полако! Са Вукашином Шошкоганином.

● Који је био шта? Политичар?

Др Шешељ: Није, он је био командант територије одбране Борова Села. И њему је оружје дато. Наши добровољци су отишли голоруки тамо, и на лицу места наоружани. Ми смо, негде од половине априла, па на даље, непрекидно имали посаду у Боровом Селу, 15, 16 људи и тако.

● У договору са ким одавде?

Др Шешељ: Ни са ким одавде. Непосредан контакт са полицијом долази касније, око упућивања, када смо почели масовно да шаљемо људе. Овога пута је било само 14 наших, у бици је учествовало и два добровољца из странке Мирка Јовића, и шест мештана. Па се после подигло читаво село. У тренутку када је почела борба, само су 22 српска борца учествовала. А то је Мирко Јовић после причао да је било 700 његових, па су после бајке испредане. Ја сам једини саопштио јавности истину. Вукашин Шошкоганин је добио прве количине оружја.

● Од ЈНА?

Др Шешељ: Не, од полиције! Армија је још по страни стајала. И Армија је ту интервенисала да спаси усташе

при крају битке. Када се видело да су они поражени до ногу, Армија је још имала лошу улогу у свему томе. У тренутку битке у Борово Селу, ја сам био на Плитвицама, предводио марш на Плитвице, са Миланом Бабићем, Љубицом Шолаја, и другима. Био сам главни оперативни руководилац тог марша. Опколио сам штаб генерала.

● У договору са ким?

Др Шешељ: Са Бабићем. Бабић ме је лично звао. Имао сам телевизијску емисију на ТВ Политици, негде до поноћи и после емисије сам кренуо за Книн. И најавио у тој емисији разговора са Рајком Ђурђевићем, да идем за Книн и да сам позван да учествујем у том маршу. Организатор марша је био Бабић. Са Бабићем сам већ раније имао контакте и сарађивали смо. И тако. И главни сам оперативац у руковођењу тим демонстрацијама, опколио сам штаб генерала, послужио сам се лукавством, није било довољно војске да нас спречи, седам војних кордона смо пробијали. Показали смо невероватну дрскост и невероватну сналажљивост.

Све Шешељеве провокације

● Да ли овим што говорите потврђујете тезу да су Срби почели рат?

Др Шешељ: Не, Срби нису почели рат. У Борову Селу су живели готово

створили, хрватска телевизија, првог рата још није било

● Када сте одлазили на Плитвице, ко вам је одавде давао подршку, ако можете да кажете?

Др Шешељ: Нико. Како ја сада вас да убедим у то?

● Не, ја питам, је ли неко покушавао да вас спречи да одете тамо?

Др Шешељ: Не.

● Значи да је то била ствар која је у датом моменту одговарала српском руководству, то вас питамо?

Др Шешељ: Ја мислим да српско руководство никада није предвиђало како ће се догађаји даље одвијати. Они су дали нешто оружја Србима за голу одбрану и то застарело оружје које више није било ни за шта. Аутомате Томсон, аутомате Шпагњи, који су се често заглављивали, то су они стари руски аутомати са добошем, ако се сећате како то изгледа. То се више нигде не виђа

● Добро, ја не знам баш много о оружју, можете да ми испричате шта год хоћете на ту тему.

Др Шешељ: Најстарије наоружање. То је давала полиција из својих складишта, из складишта територијалне одбране. Јер територијална одбрана је била у надлежности Републике, а

Добровољци Српске радикалне странке

искључиво Срби, а Хрвати шаљу 300 усташа да освоје Борово Село, Срби су се само бранили.

● Да. Да првоцирате!

Др Шешељ: На Плитвицама није било Хрвата, на Плитвицама је била само Армија. Неких је сукоба и кошкања било, Армија је интервенисала и заузела Плитвице. Онда је ово био српски марш на Плитвице. Хрватски новинари су томе прису-

не савезне власти. У Борову Селу, битка је извојевана чисто спонтано.

● А откуд сте Ви знали да ће доћи "усташе"? Значи, морали сте да имате неке податке да би сте тамо држали своје људе?

Др Шешељ: Да ће до битке доћи, не. Нисмо имали податке, нисмо ни знали да ће бити битке!

● Зашто сте онда имали своје заседе?

Др Шешел: Нису то заседе. Биле су барикаде на путевима,

● Имали сте, како кажете, своје људе тамо?

Др Шешел: То је било и по Книнској крајини, то је такозвана "балван револуција".

● Значи, нисте знали да ће "усташе" доћи?

Др Шешел: Нисмо знали, тог дана смо их најмање очекивали. Тада је већ пала напетост. Ми смо имали већу посаду, командовао је Вакић, па смо је повукли. Преко 1. маја, хтели смо да људи иду кући да се одморе, да се испавају и тд. Дошло је до неког споразума између Срба и Хрвата, и попустила је напетост. Уклоњене су барикаде. Наши људи су чак неспремни били за тај напад, нико то није очекивао. Командант ове групе четника се затекао у кафани без оружја, у тренутку напада. Овај стражар, који је био пред зградом где су наши борци спавали изненађен је, сасечен јер није имао оружја у рукама. То је овај Милић који је први погинуо. Апсолутно није било никаквог знака да ће доћи до напада. До напада је дошло сасвим неочекивано. Усташе су знале да је наша пажња попустила, да су барикаде уклоњене, јер да нису уклоњене барикаде никада аутобус не би стигао у центар Села. Они су аутобусом дошли у центар Села, и одмах палбу осудили. Неки споразум је био

● Како је онда могуће, колико је убијено тада хрватских војника?

Др Шешел: Они су признали да је убијено ваљда 13 или 11, не могу тачно да се сетим. Ми рачунамо да је било више од 30 убијених, да нису све признали. Јер многе су после извлачили тамо из пшеничних поља, из кукурузишта и шта ја знам.

● У реду. Када сте се вратили у Београд, евидентно да је актуелна власт била задовољна са тим вашим потезом.

Др Шешел: Није никада показала то задовољство, али ћутала је, углавном.

● Ћутала је?

Др Шешел: Када сам се вратио у Београд, да.

● Да ли је то, по Вашем мишљењу, значило почетак рата, пошто по мишљењу многих људи овде, баш је тај догађај у Борову Селу, битка за то Борово Село, означило, заправо, да је рат почео?

Др Шешел: Рат је можда почео неки дан раније са сукобима на Западу Крајине. Јер тамо је већ било сукоба.

● Аркан је већ тада био ухапшен?

Др Шешел: Аркан је био ухапшен још у јесен 1990. године.

● Аркан, у Хрватској?

Др Шешел: Да, ја мислим да сам ја био у затвору у Падинској Скели када

Отац и син, српски добровољци, на барикади у Старој Тешњи 1991. год.

је он био ухапшен у Хрватској. Када је био у Загребу у затвору. Њега су држали све негде до лета 1991. године, не могу се тачно сетити

● Он је, колико се сећам, ишао тамо да носи оружје, и да организује устанак у Крајини. Значи, ипак долазимо стално до истог: мене занима НЕ да бих оптуживала Србе, него да дођемо до неке истине о генези тог рата. Без обзира на то шта су Хрвати радили, јер ми то знамо делимично, и преко филма о Шпегелу и тд. И Срби су се за тај рат припремали?

Др Шешел: Не толико интензивно као Хрвати

● У реду, чак и то могу да прихватим, али евидентно је да су они тај рат желели.

Др Шешел: Ко?

● Српска власт.

Др Шешел: Нису га желели. Они су хтели да спрече само нови геноцид. Када се Хрвати масовно наоружавају, када у огромним количинама увозе оружје, шта је требало, оставити Србе голоруке? Да им се понови Јасеновац, да им се понове Крашке јаме? Или би сви Срби побегли из Хрватске, или им је требало дати оружје. Јер када човек има пушку, онда је то већ извесна сигурност. Сетите се, Срби су се наоружали у Книну, и узели су оружје из територијалне одбране. Па је постигнут споразум са Хрватима да се оружје врати, да се Срби разоружају. Све је то претходило рату, али Хрвати су мислили да обману Србе. Да их оставе без оружја и да их у једном тренутку све запоседну и помлате. Наоружавање Срба је био чисто патриотски чин. И ова би власт била злочиначка да Србима није дала оружје.

● Када сте дошли из Борово Села, добили сте огроман публицитет у јавности. Иако Вас нису јавно хвалили због тога, власт је ћутала, што значи да је одобравала тај потез, а Ви и даље тврдите да је то био потпуно ваш аутономни потез? ...

Др Шешел: Јесте ли запамтили питање?

● Да, стигли смо до Вукашића Шошкоћанина. Значи, ви кажете да сте самоницијативно отишли са вашим добровољцима тамо?

Др Шешел: На његов позив

● На његов позив. У којој мери се тај позив може сматрати незваничним позивом?

Др Шешел: Није то био незваничан позив. Он је био тамо човек од неоспорног ауторитета. Човек који је практично имао власт у селу. Ја сам претходно већ долазио неколико пута у Борово Село.

● Да ли је у том тренутку власт у Србији хтела да опере руке од тога, и зато сте Ви – били позвани, да као ако се деси инцидент ширих размера, Ви будете криви?

Др Шешел: Не, није имао ко други да брани ове људе,

● А зар није могла полиција?

Др Шешел: Није могла.

● Могла је, али није хтела.

Др Шешел: Не, није ни могла, зато што је било сукоба надлежности. То је било веома опасно. Онда би војска могла да полицију туче. Ја сам неколико пута ишао у Борово Село. И вербално наступао, тамо је био митинг, па је био митинг у Јагодњаку када су ме ухапсиле усташе, када су ми заседу на путу организовале, па пристигли ови наши четници па блокирали

пут са друге стране. Па нису могли да ме одвезу у Осиек. Па су морали да ме пуште, и тако. То је све у јавности до сада било присутно. Онда сам ишао са групом наших људи кроз Вуковар, па је паника настала у Вуковару међу Хрватима. Бежали су са улица, Срби су нас одушевљено прима-ли. Да је био мало способнији пред-седник општине Вуковар, Вуковар је могао бити српски без рата, без вели-ких сукоба и разарања. Да се Здравко Докмановић није уплашио и побегао из Вуковара. Срби су имали власт у Вуковару, Србији им је био председ-ник општине. Имали су већину ста-новника.

Четничка иконографија

• И, како је могло да се изведе да не буде рата?

Др Шешел: Као што се извело сву-да тамо по западним деловима краји-не. Полиција узме место под своју контролу, да проведе српску власт, да прогласи српску аутономију, САО Славонију, Барања и Западни Срем, она је већ била проглашена и готово. Међутим, он није имао петљу. Он је побегао у Трпињу, оставио Вуковар на милост и немилост. Онда су усташе довукле појачање и Вуковар је после претрпео разарање.

• Пошто су у новинама тада биле објав-љене слике вас са шубаром, са реден-цима, тада је "Време" колико се ја сећам објавило вас на насловној стра-ни...

Др Шешел: То је било много рани-је, снимак је из Книна.

• Добро, у сваком случају значи и овде у Београду, и у хрватским и у другим новинама објављене су те слике. Об-јављена је једна слика момка са шуба-ром, са ножем у зубима, без обзира да ли је он био Ваш члан или не, то је било повезивано са Вама. Црна заста-ва са мртвачком главом и костима, четнички покрет као појам прила, мрака, клања, злочина. Већ је била створена фама о томе, а онда се дешава Борово Село. И потом се и у српској јавности, када је рат већ почео, говорило да сте Ви лично и Ваша странка, учинили једну од нај-лошијих ствари за антипропаганду српске политике. Ви сте били сино-ним за клање, не Ви лично, него чет-нички покрет односно Српска ради-кална странка.

Др Шешел: А ко је заклан?

• Није битно ко је заклан, ја говорим о почетку сатанизације Срба која, као што видимо, траје до данас. И да је та четничка иконографија, која је била обилато експлоатисана у медијима, учинила да Срби буду у старту про-глашени за кољаче. У којој мери је то, по вашем мишљењу, учинило да међународна јавност буде аутомат-ски против Срба?

Др Шешел: Није уопште учинила. Међународна јавност је против Срба пре свега зато што је диригована ин-тересима западних сила и друго, што је подложна поткупљивању. Ако имате довољно пара све можете по-стићи у међународној јавности. Заку-пите CNN, закупите било шта и све можете.

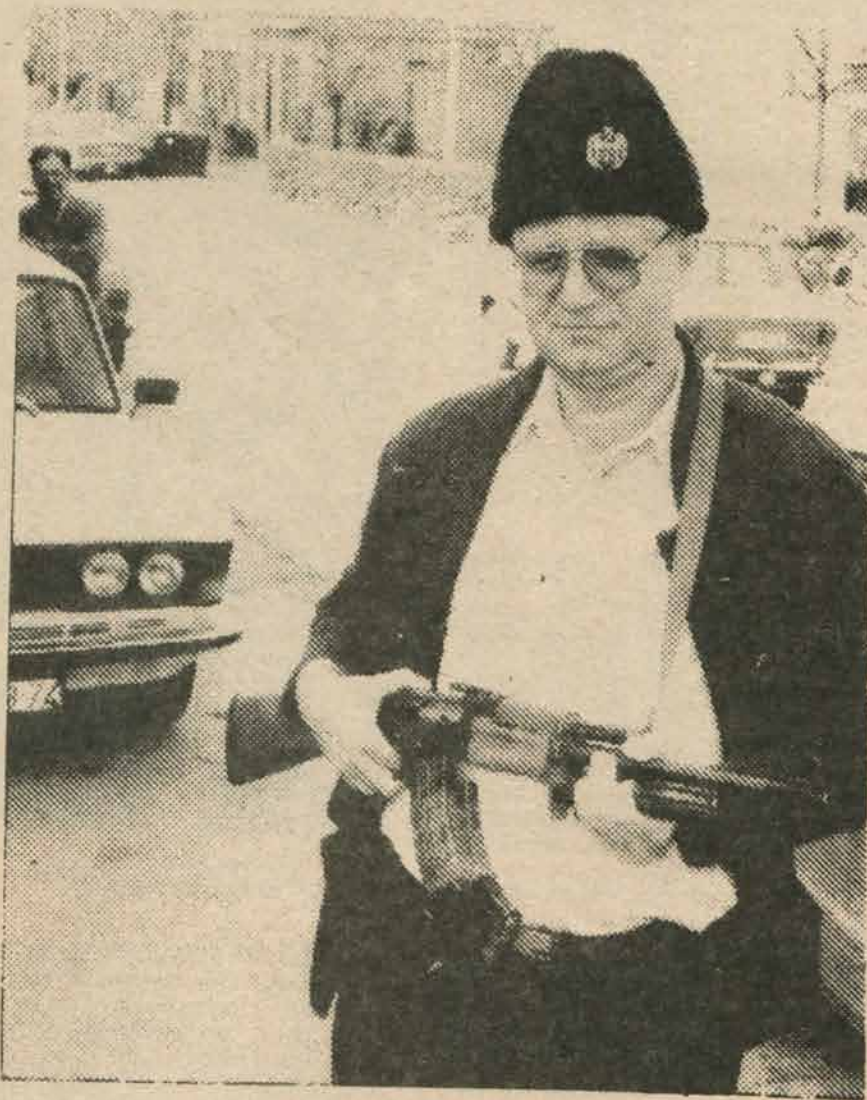
• То знам, али ви са једне стране, Ми-лошевић са друге, Југословенска на-родна армија са треће стране.

Др Шешел: Милошевић се увек позивао на братство и јединство, па је такође био сатанизован. Наша чет-ничка орнаментика ништа ту није

Др Шешел: Било је хрватских лешева који су дошли да нападну на српско село! Сви су ти Хрвати изги-нули са оружјем у рукама. И први су пуцали. Они нису убијени, они су погинули у борби. Ни један није стрељан, ни један није убијен хлад-ним оружјем. Ни један није мрцварен. Код једног се леша десило да су очи искочиле, али искочиле су као после-лица удараца метком из Томсона у чело.

• Знам, али ви сте тада говорили о зарђалим кашикама...

Др Шешел: То сам говорио у хумо-ристичкој емисији, да би на иро-

Четничка иконографија није нанела никакву штету Србима. Напротив – Војвода Шешел у Книну

значила. Да није употребљено то, употребити би нешто друго. Они су српске лешеве приказивали као уби-јене Хрвате на телевизији Францу-ске, Немачке итд. Је ли тако? То су све чињенице! Према томе, да није било овога, било би нешто друго.

• Знам, али у Боровом Селу је било хрватских лешева!

ничан начин извргавао руглу пре-драсуде о четницима као кољачима, као злочинцима, итд.

• Али евидентно је да нисте успели да извргнете руглу, него да сте постигли потпуно супротан ефекат. Јер, од тог тренутка су Срби били само четници, свуда и увек.

Др Шешел: Наравно. Срби су и данас само четници. Сви прави Срби су данас четници. Ја сам у то искрено убеђен.

• Ја не говорим о правим Србима, ја говорим...

Др Шешел: Ја говорим о правим Србима, а таква је већина Срба. Шта смо још постигли Четничким покретом? Поред успеха на фронту, постигли смо изванредан пропагандни војни успех. Тамо где се појављивало десетак наших добровољаца, Хрвати су били убеђени да их има 100 или 1000. И страхан страх од четника као најхрабријих и најопаснијих бораца, када се прочуло у Задру да сам негде код Новиградског залива паника је настала у граду, сви су се утрпали у чамце и појурили на задарска острва, тамо. Изванредан ефекат те врсте свуда је постизан. Уосталом, ако се сећате шта се причало у Херцеговини? Док се још нисам ни појавио у долини Неретве, пронела се гласина да сам тамо и да вучем за собом четничке јединице и да они три дана и три ноћи ништа не једу, само ми долазе до прозора на аутомобилу. Ја им дајем по једну таблету и та таблета им служи против спавања, и против глади, против свега. То је "Интервју" писао о томе. Затим, тамо се појавила прича да је на некој радњи писало "стигао шећер", па неки муслиман погрешно прочитао "стигао Шешел", па паника настала. У једном рату то је веома важно постићи. То је веома, веома важно.

• Добро, да ли сте ви икада размишљали као неко ко тврди да је хтео да има озбиљну демократску странку, да рат може да се избегне и да рат треба да се избегне?

Др Шешел: Ми смо хтели да избегнемо рат. Ја сам вам то објашњавао прошли пут. Не можемо ми избећи рат нашом капитулацијом. Да избегнемо рат, па да оставимо српске земље. Не можемо тако да избегнемо рат. Ми смо подржали отцепљење Словеније, али смо Хрвате упозорили немамо ништа против и да се они отцепе, али не дамо ни једну српску територију да изнесу.

• Кажите ми сада, ако се сећате хронологије, не само хронологије, него каква је била методологија улажења у рат – од Борова Села и ваше везе са званичном српском државом?

Др Шешел: Рат је избијао спонтано. Званична српска држава и савезна власт...

• Како можете да кажете да је рат избијао спонтано, ако је већ слато оружје тамо, ако сте Ви већ били у Борову Селу?

Др Шешел: Чекајте, оружје се шаље из превентивних разлога! Из превентивних разлога власт је наоружавала Србе у Срему, у Шиду, па чак и неке наше људе који су после ухапшени. Нађен им је један комад оружја, а имали су полицијске ревер-

се. Власт наоружава Србе у Саншаку, наоружава Србе на Косову и Метохији. То су превентивни разлози, тамо где је опасна ситуација. И то ради свака озбиљна власт у свету. Увек наоружава оно цивилно становништво које је лојално држави. Или које је најлојалније држави. Тамо је претила објективна могућност да се понови геноцид из 1941. године. Уосталом, сам Шпегел је давао упутства која су снимљена камерама, како да се убијају Срби, како да се убијају српски официри. Је ли то истина? Ја нисам гледао тај снимак, али сам после читао у новинама садржај. Када се то већ спрема треба се и нека превенција обавити.

Онда би овде били злочинци на власти, да су пустили да наш народ тако једноставно иде тамо на кланицу. Не би било милости у томе. Они

Вељко Кадиевић – амерички шпијун

су минимум учинили од онога што су морали. Дали застарело оружје, испразнили магацине што им је било баласт овде. Ти томсони су сви после побациани, повучени, ни за шта нису били. Али, за градску борбу из близа су одлични били. А за озбиљне војне операције нису.

• Улога Југословенске народне армије?

Др Шешел: Армија је била крајње догматизована, комунистичка. Оптерећивало ју је братство и јединство. Армијски врхови били су врбовани од стране страних обавештајних служби. Сам Вељко Кадиевић био је амерички шпијун. Завршио је ратну школу у Америци. Он је извршавао њихове налоге. Налог је дошао од Американца да се интервенише у

Словенији. Интервенише се са војском а забрани се војницима да носе муницију. То је злочин. Војска не може да се користи као полиција. Тамо где се употребљава војска она треба бити спремна да пуца у месо. Она мора бити спремна да убија. Иначе се не сме користити војска. Војска не може да се шаље са пендрецима.

• Добро, зар не мислите да је актуелна српска власт, односно Слободан Милошевић председник Србије, такође одговоран за рат и пораз ЈНА у Словенији?

Др Шешел: Не, није.

• Мислите да он нема никакве везе са тим?

Др Шешел: Не, то су Анте Марковић, Вељко Кадиевић, и Председништво Југославије дали сагласност. По страном налогу. Американци су тада још мислили да им је у интересу да се сачува целовита Југославија. Бејкер је лично долазио у Београд и тражио да се интервенише у Словенији, али је интервенција била неспретна. И била је супротна нашим интересима.

Зашто је била неспретна? Зато, када се негде војно интервенише, онда се поставља радикални циљ. Да су они понели муницију, Словенци би се распршили, оне њихове оружане снаге које су биле у повоју. Један каплар Јанша удари на моћну армију и победи. То су невероватне ствари. Да су они одмах гађали авијацијом, препреке на путевима, да су они одмах пушали тамо где им се пружа отпор, не би ништа било од словеначког отцепљења. А то је била крајње неспретна операција, као да је неко хтео да буде тако неспретан. И наравно да јесте, вероватно је преко Бровета то све организовано. Ја сам чуо процене од врло озбиљних људи да је Бровет информисао Словенце да ће бити војна интервенција, али да је наређено да се не пуца и да се не носи муниција. То је тајна словеначког успеха.

Сарадња са полицијом

• Сада ми кажите, око рата у Хрватској...

Др Шешел: Али ја остајем при свом ставу, да се није уопште смело интервенисати у Словенији. Да је требало подстаћи словеначко отцепљење.

• Какав је био однос српске државе и Југословенске народне армије према паравојним формацијама које су се формирале овде? Ви сте имали своје добровољце. Аркан је какав, пуштен из затвора?

Др Шешел: Не могу се тачно сетити.

• Добро није ни битно. Значи Аркан, у лето оснива своје добровољце. Пре тога Вук организује своју Гарду.

Др Шешел: Како смо ми пребацивали своје добровољце преко Дунава? Кријући, углавном ноћу. Избегавали смо било какав сусрет са армијом. Јер би их армија одмах разоружала. Ухапсила. Ко зна шта би радила. Сваки

сусрет са армијом смо апсолутно избежавали.

● Зато сте са полицијом били у добрим односима?

Др Шешел: Не, није било никаквог контакта још увек. Први контакти са полицијом били су у лето 1991. године. Када смо почели непосредно да добијамо оружје. И први човек са којим смо контактирали тим поводом био је Кертес. И Кертес се ту заиста, највише показао.

● Шта је он тада био?

Др Шешел: Не могу се сетити која му је непосредно била функција, али

упућивали на фронт. Некада смо авионима на Удбину слали добровољце, или на Бањалучки аеродром. И све је то добро функционисало. Из наше странке за контакте са полицијом и војском био је одређен Љубиша Петковић.

● Да, он сада има своју странку?

Др Шешел: Да. Међутим кроз ту сарадњу они су њега полако врбовали. Ко зна чиме и како, није то човек нске велике памети али био је вредан ко прв. И ништа му није било тешко, ако је требало у поноћ да иде у Генералштаб због нечега, он је увек ишао. И заиста је радио много, то се не може

Вуковарској операцији, потпуно под командом ЈНА. Командант је био Мркшић, садашњи генерал, тада је био пуковник, тада је био командант Прве армијске бригаде. И наши сви добровољци су били у његовој јединици. Ја сам тамо више пута долазио и спавао сам са том јединицом, учествовао у неким борбама, пуцао из разних врста оружја и тд.

● Кажу да сте ишли на фронт само за потребе сликања за новине и ТВ.

Др Шешел: Није било потребе сликања. Тамо где сам ја ишао ни један новинар се није усудио да иде. И увек сам био на првим линијама. А

Писам ишао на фронт да би ме сликали. Тамо где сам ја ишао, тамо није било фоторепортера. - На првој линији фронта

био је у врху власти. Био је задужен за те полицијске послове. После 1992. године у Панићевој влади, био је шеф Савезне УДБ-е. Није ни битна његова функција, није био министар, није био заменик, није био нешто конкретно, али је био задужен за те послове. И ту је почела наша сарадња. Кад год је затребало оружје ми смо га добијали. Из наше странке смо одредили Љубишу Петковића. Касније када се војска укључила у рат, ми смо и са војском сарађивали. И полиција није више имала толико оружја колико је имала војска. И војска нам је давала оружје. Па нам је давала аутобусе, па нам је дала касарну у Бубањ Потоку, тамо су ишли наши добровољци, тамо су се облачили, тамо су се наоружавали, садили у аутобусе и

оспорити. Али, кроз све то је и врбован и почео је да ради за њих, против своје странке.

● Ви сте се нашли на листи, на неким листама за ратне злочине. Тврдите да никада нисте починили ни један, да нисте никоме ништа на жао учинили, итд. У којој мери, ја немам никакве доказе за супротно, па ако према томе, пођемо од претпоставке да је пошто ви тврдите истину, у којој мери сте могли да контролишете шта раде ваши људи на терену?

Др Шешел: Прво, сви наши људи су, када се рат после разбуктао били под командом војске и под командом Српске војске. Када је био рат на простору бивше хрватске федералне јединице, били су под командом ЈНА. У

онај ко иде због сликања, тај не види прве линије.

● Добро, јесу ли Срби чинили ратне злочине. Знате ли ви за неки?

Др Шешел: Ја не могу да кажем да никада није било ни једног злочина, јер у сваком рату их има. И сада ако човеку негде поубијају породицу, убију му најближе сроднике, његова освета је слепа. И долази до тога. Али није било систематских ратних злочина.

● А Вуковар?

Др Шешел: У Вуковару није било систематских ратних злочина,

● Сравњивање Вуковара са земљом није злочин?

Др Шешел: То није ратни злочин. Када се врши опсада града онда је одговоран онај ко брани град, а не онај ко напада град. У међународном ратном праву постоји институција отвореног Града. Ако се ви налазите пред ратом као држава и ако желите да избегнете разарање неког града онда га проглашавају отвореним. Ратни злочин је напасти отворени град, као што је Хитлер напао Београд. Београд је био проглашен отвореним градом, што значи – унапред се каже – када дођете до те и те линије, нећемо град бранити. Можете и да уђете у град. А са друге стране, наша је обавеза да не пуцате на тај град. Вуковар је био претворен у тврђаву.

Зашто је било тешко освојити Вуковар? Зато што је Вуковар био прва линија одбране Београда. Што су постојала страшна подземна утврђења, читави лавиринти подземних ходника. А погрешна је била и тактичка замисао освајања Вуковара. Живота Панић је ту главни кривац. Вуковар је требало напасти са Дунава, пусти Хрвате да побегну. А Хрвати опкољени, нису имали куд, и због тога су се упорно бранили.

● Живота Панић је похваљен био за успешан "подвиг"

Др Шешел: Ја га никада нисам похвалио.

● Овде у Србији је био похваљен за акцију "Вуковар"

Др Шешел: Они су после делили својим официрима одликовања, признања, чинове и тд. Операција је у суштини била погрешна и ја сам га напао због те грешке.

● Чак је и Мирослав Лазански, недавно, у својој емисији на ТВ Политици, рекао да је то била стратешки и медијски како год хоћете, врло погрешна операција.

Др Шешел: Ја сам то рекао пре више од годину дана, нападајући Животу Панића. Живота Панић је ишао по Карађорђево, ловиштима, гости се сваки дан, проводио се а његова војска је тамо ратовала. Живота Панић је тада био командант Прве армије. А начелник Штаба му је био генерал, Хрват, не могу му се сада сетити имена,

● Јурјевић?

Др Шешел: Не, он је био командант ваздухопловства. Не могу се сада сетити...

● Добро, није ни битно.

Др Шешел: Панићу се десило да му је један мајор Хрват, са пуним колима најповерљивијих докумената побегао за Хрватску.

● У току рата?

Др Шешел: У току рата. То му се десило. Панића је требало стрелати због тога. Шта је требало урадити? Трбало је са Дунава напасти на Вуковар. Имали смо речне ратне бродове, итд. и напасти га са југа или севера. Али на западу пусти могућност

Хрватима да се извуку. И они би се врло брзо извукли. И не би било разарања. Друго, шта је била грешка?

● Шта се десило са болницом?

Др Шешел: Болница је разорена доста у самом рату. Као што су и све друге зграде разорене.

● Не, прича се да су стрељани болесници у креветима

Др Шешел: Нико нема доказа да су они заиста стрељани. То је неко лансирао.

● А она јама која се тамо налази са лешевима?

Др Шешел: Где? Ко је нашао ту јаму?

● Међународни експерти...

Др Шешел: Где?

● Сала организују трагање...

Др Шешел: Не могу да нађу, ја знам о томе ко и ви што знате. Ништа не може да се пронађе. Заиста је тако. Са друге стране, наши добровољни нису сигурно убили никога, ни стрељали ни једног заробљеника нису. То је сигурно.

● Одакле сте тако сигурни?

Др Шешел: Сигуран сам 100%, јер верујем у те људе који су руководили тим операцијама. Била је изванредна дисциплина код наших. Ту су били команданти Камени, из Вуковара. Ту је био Бранислав Гавриловић, после је отишао за Сарајево. Ту је био Бакић, ту смо имали најбоље четничке војводе.

Све тајне Карађорђева

● Када смо стигли до тог детаља, говорили сте више пута у последње време о сусрету Милошевића и Туђмана у Карађорђево. Постоји и даље велика мистерија око тога. Они су два дана, ако се не вaram потпуно сами разговарали о нечему, из чега се много конструисало шта би могло да буде резултат тог њиховог разговора. Како данас видите, у светлости дистанце од две године, изјаву Стјепана Месића од пре три четири дана, да је, да има много немажљених ратних злочина у Хрватској. Шта Вама говори та изјава?

Др Шешел: Та изјава говори да је Месић кренуо озбиљно да обори Туђмана, и иза Месића стоје Американци. Американцима је циљ да се обори Туђман, и да се на власт у Хрватској доведе неки режим који би персонализовала нека личност попут Анте Марковића. Да би се лакше ствари водиле у правцу реинтеграције Југославије. Милошевић то зна, Милошевић то осећа и он покушава унапред да се прилагоди америчкој замисли. Отуда овај велики излив југословенства код Милошевића, његове супруге итд.

● Његова супруга је на почетку рата писала против рата, колико се сећам.

Зидари четврте Југославије

Др Шешел: Али откуда сада оволки велики јавни изливи?

● Зоран Чичак. Како тумачите изјаву Зорана Чичка да пре нешто мање од месец дана, када је рекао да управо присуствујемо стварању четврте Југославије. Да се екстремисти у свим републикама, значи у свим нашим републикама (мислећи на комунистички схваћене републике, чисте. Да је у Словенији то Јанша, у Хрватској Маполић, у Србији Аркан морао да се повуче из Ердуга, и да се очекује сличан процес у Босни и Херцеговини. У међувремену добијам изјаву Стипе Месића. У којој мери су тзв. "умерени" на делу у Србији?

Др Шешел: Американци воде ту игру. Милошевићева је највећа заблуда што мисли да ће успети да се одржи у тој игри, да се унапред прилагоди Американцима. Американци ће то користити док могу нешто извући од Милошевића као подршку његовој концепцији, а после га се морају отарасити.

● Мислите ли да је реално обновити Југославију?

Др Шешел: Немогуће је обновити Југославију са личношћу која је већ добила атрибут "балканског касапина". То је апсолутно ирационално. И он мора ту да падне.

● Мислите ли да Американци иду на четврту Југославију?

Др Шешел: Мислим да иду, за сада иду.

● Која би имала све осим Словеније?

Др Шешел: Да

● Пошто се овде јако много манипулише са...

Др Шешел: Има једна варијанта да би и Словенија била у Југославији.

● Добро. Да ли је нешто од те четврте Југославије под наводницима, или, условно говорећи, Четврте Југославије, по вашем мишљењу и по вашим сазнањима садржано у сусрету Милошевића и Туђмана?

Др Шешел: Не.

● Шта је по вашем сазнању договорено?

Др Шешел: Туђман не припада четвртој Југославији. Садржај разговора Милошевића и Туђмана био је договор о подели Босне. Они су имали неколико разговора и сусрета. Један од последњих је био онај у коме је Милошевић обећао Туђману да ће му дати Крајину у састав Хрватске. То је оно што је посебно осоколило Туђмана. И после тог Милошевићевог обећања он је пристао да се размене дипломатски представници.

● Зашто је Милошевић пристао да Туђману да Крајину?

Др Шешел: Зато што мисли да ће му то помоћи да се одржи на власти. Да ће са Туђманом поделити Босну, да ће део Босне, заправо Републику Српску припојити Србији, да ће то створити еуфорију одушевљења у србијанском становништву, да ће цена бити Српска Крајина. А да ће мало ко о томе овде водити рачуна, јер ће територијално проширење бити толико велико, да ће задовољити многе апетите. И да ће му то помоћи да се учврсти на власти, а да ће тај комплетан онда аранжман довести до укидања санкција.

● Рекли сте да је реално да се то збиља и деси?

Др Шешел: Није реално, ту су увек у игри више варијанти. Никада не смемо да концентришемо пажњу само на једну. То вам је као шаховска игра, она је прелуна изненађења и прелуна нових комбинација. И те нове комбинације се непрекидно стварају. Морате зато увек бити у току. Морате некада прогноирати, некада предвидети, некада наслутити али углавном морате сазнати. Морате имати извор информација.

Зашто смо ми предбачили у објашњењу и прогнозирању догађаја? Зато што су нам извори информација били бољи него другима. Зато што смо се више тиме бавили. Зато што смо стручније улазили у анализе тих политичких збивања.

Следећа замисао Милошевићева је да обори Караџића. Он то ради по налогу Американца. И то је основна сврха Милошевића у свему овоме. Ако он успе оборити Караџића, следећи је Милошевић. Американци са њиме не могу рачунати на дугу стазу. Американци неће на дугу стазу ни са СК-покретом за Југославију. То је за њих компромитантна странка. Али

Мира Марковић је у свом дневнику похвалила Аркана

сада их користе јер им постижу извесне ефекте. А ови то не могу да разумеју. Они мисле, као, да неко сада осећа захвалност према ономе ко му је учинио услугу. Тај појам на Западу не постоји. Запад се увек руководи интересима. На Западу овако резонују: Ако ми неко данас учини услугу лепо је што ју је учинио. Ако ми је сутра у интересу да га уништим, ја ћу да га уништим. За услугу хвала му, али за ово што ми сада смета, паде му глава. То је резон који користи западна дипломатија.

● Видите, пало ми је на памет, вратићемо се на ову причу, у којој мери сте ви лично учинили услугу режиму председника Милошевића чињеницом да сте најоштрије нападали Аркана у предизборној кампањи? И да ли је тачна теза да Милошевић у датом моменту због евентуалних посту-

пака Запада, због жеље да се Србија представи у бољем светлу, у којој мери њему није одговарало да има Аркана поново у Скупштини? И у којој мери сте му ви у томе помогли?

Др Шешел: Нисам му уопште помогао. Једну ствар губите из вида, да је Мира Марковић у свом дневнику у "Дуги" похвалила Аркана и његову Странку српског јединства! То је један једини пут када је она похвалила неку политичку партију осим своје, чак ни Социјалистичку никада не хвали. И та претпоставка онда отпада. Они су имали веома јасну замисао са Арканом. Аркан је требало да наступи као великосрпски националиста. Да покупи наше гласове. Ми смо под медијском блокадом, изложени страшној кампањи, а Аркан дође као неки одушак, са ореолом националног борца. Они су опет рачунали да ми

нећемо смети да то све раскринкамо, да нећемо смети ући у сукоб. Они прогнозирају само на основу својих неких замисли, својих неких ставова, и своје психичке структуре личности. То што су они кукавице по природи, они то рефлектују на све људе око себе. Они не могу да схвате да може неко постојати ко је супериорнији у том погледу од њих. И ту им је лоша била претпоставка. Они су искрено планирали да Аркан освоји између 20-30 посланичких места. У то је и Аркан био убеђен. И зато су кренули тако офанзивно и огромне паре уложили. Уосталом, зашто би они Аркану давали толики публицитет на телевизији? Могли су му дати публицитет као ДЕПОС-у и Демократској странци Србије.

● Није он имао посебан публицитет. Он је имао најагресивнију рекламну кампању, а то је нешто друго?

Др Шешел: Имао је и публицитет велики.

● Није имао већи публицитет од других.

Др Шешел: Ево сада ћу вам рећи. Како то да два пута на телевизији Политика, поред представника парламентарних странака доведу Аркана и Драгомира Драшковића? Две ванпарламентарне странке. "Политикина" кућа је под контролом социјалиста.

● Али, они су били учесници на изборима.

Др Шешел: Аркан и Драшковић лично!

● Били су учесници у изборима!

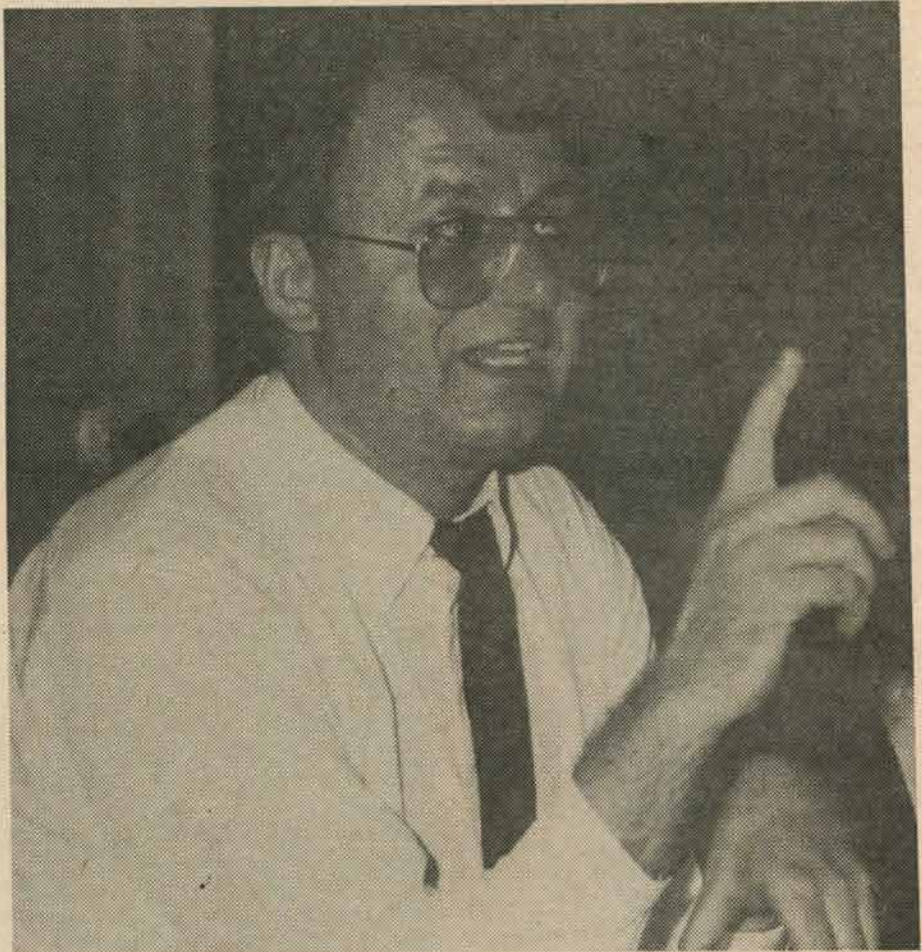
Др Шешел: Без обзира, био је и Мирко Јовић и Парошки учесник у изборима. Мирко Јовић је добио више гласова него Драгомир Драшковић и СК-покрет за Југославију. То су биле две протежирани, ванпарламентарне странке. Од 140 ванпарламентарних странака они су одабрали баш те две. То није случајно. Дакле били су протежирани. Милошевић се нашао у чуду, ми смо му сломили концепцију са Арканом. И шта је он могао да уради? Без Аркана, Странка српског јединства не би добила ништа. Они су предпоставили са Арканом не нешто добити. После избора Аркана згази ауто, а његови посланици остадоше у Скупштини. То је била много рационалнија замисао. Ја знам да Аркан смета Милошевићу. Међутим неће њега Милошевић ни испоручити у Хаг, неће га ни ухапсити.

Суђење ратним злочинцима

● А хоће ли вас испоручити у Хаг? Рекли сте да ћете да идете тамо само са њим.

Др Шешел: Неће. Ја вам сада говорим о Аркану. Ако Милошевићу још више буде сметао, са Арканом ће се нешто треће десити.

А што се мене тиче, он мене неће испоручити у Хаг, али ако ме позову, ја идем добровољно. Милошевић ће

Иглбергеру сам преко канала Сиксти, америчке телевизије, поручио да је лажов

покушати да то спречи на све могуће начине, мој одлазак тамо.

● Зашто идете добровољно?

Др Шешел: Из више разлога. Прво, никада себи не бих могао опростити да пропустим такав спектакл, апсолутно. Као политичар то је за мене толики мамац да не могу одолети. Друго, зато што сам апсолутно сигуран да ми се никакав ратни злочин не може приписати. Апсолутно ништа.

● Ни вашим јединицама?

Др Шешел: Не, ни њима, апсолутно сам у то сигуран! И трећи разлог, што не бих могао себи опростити да ме неко негде јавно оптужи за ратни злочин, а ја да не искористим прилику да то демантујем. Дакле, да тако тешка оптужба остане без одговора. Када ме је оптужио Иглбергер, ја сам му одмах одговорио преко канала Сиксти, америчке телевизије. И он је заћутао, више никада ме нико од званичника није оптужио за ратне злочине, нико никада више, после тога. Он ме оптужује за почињене ратне злочине на месту где ни ја ни нико од наших добровољаца није био од када је почео рат па до тог момента.

● Кажите ми, како онда видите чињеницу да је Савез комуниста покрет за Југославију главни у обрушавању на Аркана и његову странку?

Др Шешел: Где? Када су се обрушили на Аркана?

● Обрушавају се као на екстремисте.

Др Шешел: Када?

● Сада, у последње време.

Др Шешел: На Аркана, не. Апсолутно никада на Аркана. Постоје у Србији тренутно три паравојне формације. То је КОМЕТ тим Савеза комуниста покрета за Југославију. Јесенас су имали 350 до зуба наоружаних људи, дуго оружје су имали. Сада их вероватно има и већи број. То је типична терористичка организација. Они су чак планирали....

● Где они делују?

Др Шешел: Делују свуда по Београду, по Србији, ево сада када је био штрајк радника у Осечини. Људе из Комет тима су слали да интервјуишу, да претуку раднике, да их уплаше и тако. Они служе за изнуђивање дугова. За уцењивање. За рекетирање. Не знате, немате појма, није вам нико дошао да вам изнуди рекет, јер нема шта од вас да изнуди, па да! Али мало са овим привредницима попричајте, па да видите колико је маха узело то рекетирање. Друга је Арканова и трећа је капстана Драгана. Која је бројчано слабија али умешана у многе, многе мутне радње.

● Финансијске природе?

Др Шешел: Финансијске природе. Уосталом, његов Фонд служи за плачкање народа, многа предузећа су капом и шаком давала. Сам Радмило Богдановић је мени, у телевизијском дуелу, признао да 37% укупних средстава Фонда одлази на режијске трошкове. Укупних средстава хуманитарне организације! Па се десило то убиство девојке у Фонду капетана Драгана, које је још увек неразјашњено. Човек који је убио из шкорпиона, добио је 8 месеци затвора! И пустили га да се брани са слободом! А само за ношење шкорпиона добија се 3 годи-

ној мањини односи на извесан начин који је ван цивилизацијски, ван правних норми, онда међународно јавно право оправдава сличан поступак суседне државе према националној мањини ове претходне. Уосталом, уобичајено је у свету, да се постижу међународни уговори којима се на реципрочан начин третира питање права националних мањина. И то је само такво залагање било. Ако је Туђман већ протерао 300.000 Срба из Хрватске, и ако су они дошли у Србију, шта има природније него захтевати и да Хрвати одавде иду. Уосталом, нисам ја једини који је то тражио. И Добриша Ћосић се договарао са

● Тада вас је СПС одушевљено поздрављало у Скупштини!

Др Шешел: Није, тада су ме напали, Социјалистичка партија Србије, Шкундрић дао саопштење...

● У Скупштини?

Др Шешел: Не на лицу места у Скупштини.

● На лицу места су вам тапшали!

Др Шешел: Али јавно саопштење Социјалистичке партије било је да су ме осуђивали, јавно. Па нису смели претерано да ме осуђују јер су знали да имам симпатије народа због таквог става.

Нису смели претерано да ме осуђују јер су знали да уживам симпатије народа

не затвора. Можда је убиство из нехата, али он нишани у девојку и каже убио из нехата. Није знао да је метак у цеви! Код шкорпиона је метак увек у цеви. Ако је напрегнут шкорпион.

● Да се вратимо на Ваш однос са Социјалистичком партијом Србије. Када је кренула кампања против вас, они су вас оптуживали за фашизам. Ја лично мислим да сте ви имали фашистичке иступе.

Др Шешел: На пример?

● На пример оно исљаване Хрвата из Србије, мислим да сте неким својим иступима нанели штету Србији.

Др Шешел: Прво, по питању реторзије. Реторзија је међународни правни институт. Реторзију оправдава међународно јавно право. Ако се једна држава према некој национал-

Туђманом и јавно заступао идеју да се изврши цивилизована размена становништва. Сећате ли се тог јавног наступа Ћосића, то је било када је био и споразум за Превлаку. И шта је то фашистичко?

● Рекли сте да ћете их истерати када ви дођете на власт, да ни један Хрват неће живети у Србији.

Др Шешел: Није тачно, да ниједан неће живети.

● Тако сте рекли!

Др Шешел: То није тачно, никада то нисам рекао. Нађите где сам то рекао.

● У Скупштини!

Др Шешел: Није тачно.

● Како тумачите чињеницу да Вас је...

Др Шешел: Постоје стенограми!

● Нисам стекла утисак да сте имали симпатије народа.

Др Шешел: Нисте стекли утисак јер не живите у народу, јер се не крешете у народу.

● Живим! Добро говоримо о Београду, нормално.

Др Шешел: Па и у Београду, не познајете народ. Дружите се са људима из оних кругова који су се одавно одлепили од свог народа.

● Добро, они који су се залепили за народ углавном су му исисали крв, као крпељи, према томе...

Др Шешел: Режим. Ја никоме нисам.

● Када ми сада неко помене љубитеље народа, мени се окрене у стомаку.

Др Шешел: Ја никоме још увек нисам исисао крв, а можда бих некоме и исисао.

• Ти који су много љубили народ, то су дебело наплатили, то не можете да оспорите.

Др Шешел: Ваши кругови су кругови београдске интелектуалне чаршије. Ви не знате како резонује народ у Раковици, не знате како у Земуну, како у Батајници, не знате на многим ободима града где су највеће концентрације становништва. А народ није општина Стари Град, Вождовац, Врачар, Савски Венац, и евентуално Звездара. Је ли тако?

• Да извинете, и то је народ!

Др Шешел: Ја вам опет узвраћам, свим тим наступима ми смо постигли резултате на изборима. Вама све то смета, али ми нисмо ни рачунали да ћете Ви гласати за нас. Онима којима не смета они су гласали за нас.

Тајна вуковарског блага

• Добро. Ви сте контрадикторни у једној ствари.

Др Шешел: У којој?

• Истински сматрам, то је моје уверење да неко ко је лидер опозиционе странке, ко је у опозицији, не може имати блиске контакте и заједничке акције са полицијом актуелне државе, од слања ваших добровољаца до наоружавања. Мислим да сте у тој ствари контрадикторни. И да сте постали права опозиција оног тренутка када сте се збиља сукобили са СПС-ом.

Др Шешел: Ми опет шаљемо добровољце, ми сада и ових дана шаљемо добровољце у Републику Српску. Шаљемо у Сарајево и на коридор. Спремају се две велике муслиманске и хрватске офанзиве. Пробој према Сарајеву, и пробој коридора. Ми их сада шаљемо.

Када је реч о највишим националним интересима, да је среће сви би код нас мислили на исти начин, и режим и опозиција. Сви би на томе сарађивали. Уосталом, и Драшковић је кренуо на један начин када је изгледало да ће и он у томе сарађивати. Формирао је Српску гарду. Међутим, испоставило се онда да је Српску гарду формирао да ратује по Београдским улицама, а не на фронту. Он је спутавао одлазак Гарде на фронт.

• Није, зар се не сећате какав је имао проблем?

Др Шешел: Јесте.

• Био је љут на генерала Симовића што није хтео да прихвати његову Гарду? Значи да је хтео да иде у рат!

Др Шешел: Али он је хтео да његову Гарду прихвати, генерал Симовић, формално, као Српску гарду. Окупио Вук групу криминалаца по Београду, и сада да држава званично прокламује да је то Српска гарда?!? Сећате ли се са каквим је небулозама наступио Вук? Ми смо први раскринкали да је

организовао криминалце по београдским улицама, Гишку, Белог, Лалета Робију, и овога што је после исто убијен како се зове, што је убијен у Хајату или Интерконтиненталу, Кнеле. Све је то било код Вука, сви најгори криминалци из Београда и сада држава да се сложи да се они зову Српска гарда. Држава се никада није званично сложила да су наши борци Српски четнички покрет. Они су званично фигурисали само као добровољци Српске радикалне странке.

• Да ли сте свесни да овим што говорите директно обарате тезу да Србија није била у рату?

Др Шешел: Србија није била у рату. Јер да је била у рату, онда би у том рату искористила све своје потенцијале.

• Па није вам баш неки одговор!

Др Шешел: Па јесте. Одговор јесте.

• Србија шаље своју војску.

Др Шешел: Али, српски народ је у рату! А када је српски народ у рату, то је исто као да смо сви ми у рату. Е сада, зашто Србија није била у рату? Из више разлога. Ја мислим да ту није лоша основна замисао режима. Да се територија Србије не увлачи у ратна разарања. Да се рат не преноси на ту територију. Али Србија је морала да помогне српски народ у Републици Српској и Српској Крајини. То би било злочин не помоћи. Како је могла помоћи? Могла је материјално, могла је добровољцима.

• Само још једно питање око Аркана. Остала је недоумица у јавности. Ви сте га збиља и једини нападали жестоко, имали сте веома оштре дуеле на локалним телевизијама, где вам је и био једино дозвољен приступ у предизборној кампањи. Тиме сте придобили огромне симпатије опозиције у Београду, јер сте у исто време нападајући Аркана нападали и СП-покрет за Југославију, и Социјалистичку партију Србије, то је била завршница вашег отвореног сукоба који је почео у јесен. Ви сте у свим тим вашим дуелима претили и обећавали да ћете га раскринкати, да имате страшне доказе против њега и протов његове странке, и када су се избори завршили ви сте се напросто ућугали. Јел' то била нека игра?

Др Шешел: Изнео сам све доказе! "Новости" су објављивале, чак сам дошао до његовог рекорда из Интерпола. Рекорд је, разумете шта значи то? Досије. Чак сам и то обелоданио на конференцији за штампу. Ја сам све рекао што сам знао за Аркана. За све његове плачке на свим ратиштима где је учествовао. За његове ушне. За његово учешће у убиству Исе Лере. За његов ранији криминални досије, све што сам имао ја сам рекао. Шта још, не могу се ја читавог живота бавити Арканом. То би неки желели да то буде моја једина преокупација. Као што сам престао да се бавим

Животом Панићем, када сам рекао све што сам знао о њему.

• У којој мери је, када сте споменули Животу Панића Ваш напад на њега био производ неких закулисних радњи које су се у датом моменту одвијале у Србији?

Др Шешел: Није било никаквих закулисних радњи.

• Зашто је Милошевић хтео да га задржи?

Др Шешел: Јесте, хтео је да га задржи и то је био наш најдиректнији сукоб са Милошевићем. Који је трајао пет месеци.

• Зашто сте Ви хтели да оборите Животу Панића?

Др Шешел: Пре свега због криминала који смо доказали. Све документима. Април, мај, јуни, јули, август трајао је наш сукоб са Милошевићем око Животе Панића. Паралелно са тиме био је сукоб око министарске афере. Са Животом Панићем смо све доказали, сав криминал. Натерали смо их на формирање државне комисије, то је био последњи Ђосићев потез, то формирање државне комисије. Државна комисија је потврдила све наше наводе. Поднели су извешај Врховном савету одбране, Милошевић није дао да се усвоји тај извештај. Па су им вратили на дораду. Ја касније нисам више хтео да разговарам са државном комисијом, рекао сам ако се ви тако понижавате и дозвољавате да вас Врховни савет одбране враћа на поправни испит, мене неће враћати на поправни испит. Па сам напао министра Булатовића што је дозволио то понижење и у Савезној скупштини. И још увек није усвојен извештај државне комисије. Па смо уцењивали Милошевића – ако не смени Животу Панића нећемо изгласати ребаланс буџета. Нећемо изгласати војне законе итд. И, он није имао куд, морао је да смени Животу Панића, а онда се досетио како да му спасе част и образ па га је пензионисао у пакету са 42 друга генерала. Ми смо наша документа објављивали преко "Новости". "Новости" су тада биле релативно слободне.

• "Новости" никада нису биле слободне.

Др Шешел: Летос јесу. Можда је то зато што је Раде Брајовић био на годишњем одмору, а ја сам имао неколико људи у "Новостима" преко којих сам све објављивао што сам хтео.... Крајем августа месеца "Новости" су остале без рото папира, па су тражили позајмицу од савезних робних резерви. Па им је одобрена позајмица, а противуслуга је била да "Новости" дођу под контролу Савеза комуниста покрета за Југославију. И од почетка септембра па на даље, они пишу онако како наложи Мира Марковић. Потпуно супротно свом претходном понашању.

• Ваљда како наложи Слободан Милошевић?

Др Шешел: Не. Они су нама били најближи. Чак су многи тврдили да су "Новости" постале орган Српске радикалне странке у једном тренутку. После тога, "Новости" су најгоре према нама а исти људи и даље раде. Сећате се какав сам скеч направио са Радетом Брајовићем, када су имали доделу плакета.

● Опростите, само, председник Милошевић се лишио многих генерала и пре Животе Панића, зашто би то било толико значајно.

Др Шешел: Њега је због неких разлога покушао да сачува.

● Да ли знате који су то разлози?

Др Шешел: Један од разлога је што су дошли до великих пара у Вуковару. Те паре су делили људи из врха власти. Међу њима и Живота Панић. Међу њима и неки најближи Милошевићевим сарадници.

● Мислите на случај банке?

Др Шешел: Случај банке у Вуковару. Више милиона марака је нађено. Затим, нађено је огромно злато, где је Свети Боно, где су његове мошти, то је заштитник Вуковара, тамо је нађено огромно злато. Све је то нетрагом нестало. Они један другог због нечега држе у шакама. Због тога је Милошевић све учинио да га спасе. А ми смо дали, и на крају смо га натерали на смењивање.

● То је само доказ да овде демократија ипак постоји!

Др Шешел: Али не постоји довољно.

● Чим сте ви успели да условите председника

Др Шешел: А сећате ли се колико је то била огорчена борба

● Добро, демократским путем да му скинете генерала.

Др Шешел: Да, али велика, огорчена борба је то била. Па смо раскрикали покушај пуча у Бањалуци.

● Е, око тога желим да разјаснимо...

Др Шешел: Ја сам у Савезној скупштини изнео податке ко је организовао пуч: Савез комуниста покрет за Југославију, значи Милошевићева супруга.

● Знате шта, јавност се много више бавила случајем Бањалуке...

Др Шешел: То је највише, ту смо Милошевића разбеснели до краја. То је главни разлог био што је дошло до тоталног сукоба међу нама. Затим, Социјалистичка партија Србије, Радмило Богдановић.

Важно је српско порекло

● Али, ви сте са Радмилом Богдановићем до тада били у врло блиским односима, како сте се одлучили на напад?

Др Шешел: Шта значи у врло добрим односима? Радмило Богдановић стоји иза лансирања тезе о мом хрватском пореклу. Још пролетос...

● Зар не стоји Српски покрет обнове?

Др Шешел: Па који Српски покрет обнове? Ја сам дошао до података ко

Радмило Богдановић стоји иза лансирања тезе о мом хрватском пореклу

стоји. Ја сам са тим већ оперисао у јавности. То је само подметнуто Српском покрету обнове, они се лепе као муве на лепак што год им се подметне. Сазнао сам за разговор у палати "Београђанка" за Радмилу Богдановића и неке људе из Српског покрета обнове, преко којих је то лансирано. Уосталом, људи који су то лансирани, које је подржао Вук Драшковић, сада су се окренули против Драшковића. Ти исти људи, на челу са Тапковићем. То су чињенице. Ја сам дошао преко једне новинарке до тих податка, која је случајно присуствовала том разговору. Ја сам већ тада знао и ја сам испробавао социјалисте у Републичкој скупштини, ја сам њих стављао у ватру, а не Српски покрет обнове. Када сам тражио да Српска академија наука издаје са извештајем. И још један испит је био на коме су социјалисти пали. Тражио сам да Министарство унутрашњих послова поднесе извештај и никада га нису поднели. Ако се сећате шта је урадио Лилић? Кренуо је врло перфидно. Прочита се захтев Тасковића, сазна јавност садржај, па се каже не може скупштина са тиме да се бави. Када не може скупштина да се бави, онда се игнорише сам захтев, као у неким другим случајевима. Када је тражио Михајло Марковић, ко зна шта је тражио својевремено ако се сећате још 1991. године?

● Сада ми одговорите на врло важно питање: зашто сте се ви бранили од оптужбе да сте Хрват?

Др Шешел: Нисам се бранио!

● Зашто сте имали потребу да доказујете да сте Србин?

Др Шешел: Нисам уопште имао потребе да доказујем!

● А ипак сте доказивали што значи – имали сте потребу!

Др Шешел: Имао сам потребу да испитам до краја социјалисте колико су у то умешани. И то сам урадио. Сећате се да су наши напустили скупштину, када Лилић није дао да се то стави на дневни ред? Ми смо захтевали да се стави. Ако је већ он поднео предлог, ако већ то унапред није одбацио као нешто са чиме скупштина не може да се бави, као када би неко поднео сада скупштини захтев да се установи пубертет мачака у фебруару са аспекта неких метеоролошких услова итд. То је сличан захтев. Нешто што је бесмислено уопште се не третира на озбиљан начин.

● Ја сам схватила то као узимање дапка Ваших захтевима за етничком чистоћом људи који се баве политиком, и новинарством. Ви сте прозивали овде новинаре, несрпског порекла. Можда сте зато били натерани да докажете чак и путем Академије наука да нисте Хрват?

Др Шешел: Нисте добро схватили. Не.

● А сем тога, Вук Драшковић, тј. СПО, је тада лансирао тезу да сте ви лично шпијун у Београду, и да све што радите, радите намерно на штету Србије.

Др Шешел: Што се тиче Вука Драшковића, ја сам одговорио равном мером, али он ту није био уопште важан. Важни су били социјалисти, које је запрепастио наш изборни успех 1992. године. Они су се тада успаничили, и тражили начина да смање нашу снагу. Разним перфидним методама.

● Добро, али они су вам дали и много форе на изборима 1991. године.

Др Шешел: Нису нам дали форе.

● Били сте на телевизији више него сви други!

Др Шешел: Ни то није истина. Није истина.

• Свако ко је са њима у љубави...

Др Шешел: Ма није истина. Две жене, не могу се сада сетити имена, објавиле су књигу, "Телевизија у изборима '92", ту књигу је објавио часопис "Време". Тамо се види да смо ми, радикали, тада имали најмање простора на телевизији. Социјалисти су имали највише, па Демократска странка, па ДЕПОС, па ми најмање. Одакле погрешан утисак да смо ми имали највише? Када су представници разних странака учествовали на промоцијама мењали су се из других странака, а из Српске радикалне увек сам ја ишао. Па сам имао ТВ дуел са Радетом Стојановићем, па учешће са Коштуницим у Београдској телевизијској емисији, па са Владетом Јанковићем у Новосадској изборној емисији и тд. Они су се непрекидно мењали, а наша странка је проценила да сам ја најуспешнији, па су увек мене истурали. И чињенице показују да сам их увек растурао. Отуда заблуда да смо ми имали највише, али они су срачунали минуте појављивања, и доказали да смо ми имали најмање. "Време" које нас мрзи, које би нас попило у чаши воде, оно је то објавило! Узмите те егзактне податке. Сувише робујете предрасудама.

• Да се вратимо на ваше порекло. Афера је пукла после вашег откривања завере у Бањалуци?

Др Шешел: Не, то је било пре.

• Значи да је Социјалистичка партија Србије имала интересе да вас сруши, то је значи почело са генералом Панићем?

Др Шешел: Не, то је почело раније. Социјалисти су имали интерес да нас увуку да са њима уђемо у власт. То је била њихова замисао. Ако не могу сами да формирају Владу, да увуку и нас, и ако нас увуку у власт, после ће нам увући министре у разне криминалне и корупционашке афере, и искомпромитоваће нас. Ми смо то знали унапред. Ми смо избегли да уђемо у власт!

Бора Јовић је то потврдио у телевизијској емисији, Шта ће бити са нама, на телевизији Политика. Пре овог нашег дефинитивног сукоба. То је било негде у августу месецу. Да ми никако нисмо хтели ни да разговарамо да уђемо у власт. Можда сте гледали ту емисију?

• Не!

Др Шешел: Постоји снимак те емисије. Ми нисмо хтели. Ми смо знали шта то значи. Ми нисмо хтели ни са ДЕПОС-ом, нисмо могли. ДЕПОС је изразито антисрпску политику водио. Нисмо хтели ни са социјалистима. Ништа не бисмо могли да променимо. Нисмо могли да реализујемо наш програм. Социјалисти би увек имали већину министара у влади. Могли би увек да нас надгласају. Не бисмо могли да сменимо ни једног директора у државном и друштвеном сектору. Ништа не бисмо урадили, а постојала би само опасност да се компромитујемо и наше министре да

увуку у неке корупционашке афере и криминал. И зато смо рекли: формирајте мањинску владу, а ми ћемо бити најозбиљнији критичари. И то је највише уплашило социјалисте. Наша популарност је и даље стално расла, у августу месецу смо већ били близу социјалиста по истраживању јавног мњења. И да није било овог директног сукоба, ми бисмо већ надрасли социјалисте.

Супер Галоб
на бањалучком аеродрому

• Како сте се одлучили на тај директан сукоб по питању Бањалуке?

Др Шешел: Није било друге. Морали смо да спасемо Караџића. Да је пао Караџић, пропала би Република Српска!

• Постоје неке приче да је Српска радикална странка апсолутно, пошто ужива релативно велику популарност и у Босни, да је такође била кост у грлу и Радовану Караџићу?

Др Шешел: Јесте и још увек је, ми смо конкуренти! Али не смемо дозволити да га на силу неко сруши са власти. Као што не смемо дозволити да и Милошевића на силу сруше.

Тајне Бањалуке

• Како се у ту целу причу умешао Савез комуниста покрет за Југославију? До сада је важио као потпуно минорна и безначајна странка по броју својих чла-

нова, по стварној моћи, изузимајући велики утицај председникове жеље?

Др Шешел: Они имају веома снажну конспиративну организацију, и у највише су се војне кругове интегрисали. Сетите се који је једини генерал војске из Републике Српске подржао пуч?

• Који?

Др Шешел: Генерал Лисица, који је био командант код Оборе, па је после прекомандован за команданта војне школе. Недавно је један од членика Савеза комуниста покрета за Југославију Горан Латиновић, потврдио да је генерал Лисица њихов члан. На директно питање је ли Младић, рекао је – није Младић. А који је? Ево генерал Лисица, рецимо, он је победник, он је ово, он је оно, заслужан за разне задатке, па га је дефинитивно офирао. Не хотећи, вероватно је добио плуску што је то урадио. Али, генерал Лисица је једини јавно подржао пучисте, пучисти су се на њега позивали, ако се сећате. Ја у први моменат нисам знао шта се дешава. Али ми је изгледало, знате војници примају тамо 2 марке месечне плате, бедно живе, велики је криминал, велика је корупција, има много ратних профитера, шверцера и свега осталог. Све оно што смо ми износили. Међутим, циљеви су били крајње подмукли. Циљ је био да се обори Караџић, и евентуално да се убије. То је била замисао. За дан два ја сам већ дошао до података, ухапсили су једног нашег тамо челника, Дамјановића, потпредседника Српске радикалне странке за Републику Српску. Успешан бизнисмен, он се обогатио пре рата, у овом рату није ни мало повећао свој капитал. Него чак давао српској војсци: има он хотел код Бањалуке, где се бесплатно сада спава од када је почео рат, готово да нико није ни платио свој смештај, ни један војник у сваком случају није платио. Ни један официр.

Шведски плави шлемови "чувају" аеродром у Тузли

Када сам открио умешаност Мире Марковић у бањалучком пучу, отворени сукоб са Милошевићем био је неминован

• Ви имате своју добру обавештајну службу, која вама доноси све податке. Како сте открили да је Савез комуниста укључен у то?

Др Шешел: Ја имам своје људе у Врху Социјалистичке партије, у врху полиције, у врху контраобавештајне службе и у Генералштабу и свуда. Људе који имају симпатије према Српској радикалној странци.

• Цемојте само...

Др Шешел: Чији се циљеви поклапају са нашим циљевима. И они нас информирају благовремено.

• Знам, али ваши циљеви се заправо на плану крупне политике не разликују битно од циљева СПС-а.

Др Шешел: Разликују се.

• Методи се вероватно разликују, али начела?

Др Шешел: И циљеви се разликују. У последње време се и циљеви разликују.

• У последње време да. Да се вратимо на...

Др Шешел: Постоје људи у Социјалистичкој партији који не могу да се помире са чињеницом да се комунисти отворено враћају на власт, који не могу да се помире са чињеницом да је Мира Марковић, која је идеолог друге партије, кадровик Социјалистичке партије Србије. Који не могу да се помире са чињеницом да Слобо-

дан Милошевић напушта све отвореније националну опцију. Који не могу да се помире са чињеницом да Милошевић припада онима који би да реинтегришу Југославију. Е, такви људи нас снабдевају информацијама. Ја могу још да вам најавим једну ствар, да ће ускоро доћи до јавног раскола у Социјалистичкој партији. Уосталом, то се већ види из овог писања "Дуге", то се већ види из овога списка људи за ликвидацију, у афери са Дафином.

• Хоћете ли само да ми завршите ово око Бањалучке?

Др Шешел: Ја сам лично звао телефоном пучисте. Разговарао са њима и покушао да их убедим да одустану од те акције. Покушао да им ставим до знања ко све стоји иза тога. Да пусте ухапшене људе на слободу. Они су са мном у почетку љубазно разговарали, чак ме позвали и да дођем тамо. Међутим, како нису поступили по захтевима које сам изложио, следећи пут сам их звао и запретио им да ако одмах то не ураде, да ћу их јавно напасти! Ја нисам нагло реаговао у свему томе.

• Када сте то све изнели, да ли вам је Радмило Богдановић или неко из српске полиције, војске, претио?

Др Шешел: Радмило је био ван себе.

• Не, да ли сте имали неке претње?

Др Шешел: Неко да ми је дошао и рекао да ућутим, да ће се десити то и то, није тога било! А они већ знају какав сам ја и знају да бих ја одмах тога прозвао јавно који би ми претио. Те се претње мени више не дешавају. Ја немам ни анонимних телефонских позива, раније је тога било много. Ја одмах прихватим разговор и почнем да говорим о свему и свачему. Они су сада схватили да то не помаже. Они прете онима за које процене да претње могу изазвати ефекте.

• Да ли сте, да ли је заправо госпођа Мира Марковић најавила сукоб у Бањалуци, нападајући Биљану Плавнић?

Др Шешел: И нападајући Радована Караџића!

• Да и Караџића.

Др Шешел: То је била најава. Ја сам и после тога имао сусрет са Милошевићем. Милошевић уопште није оповргавао моје наводе, него је рекао да не зна, да треба да се испита, да ово, да оно. Правио се онако као неупућен. И то је био наш последњи сусрет. Након тог сусрета је изашла изјава Социјалистичке партије да смо фашисти, да смо криминалци, ратни злочинци. Међутим, ми смо успели да сломимо пуч. Чим сам ја наступио у Савезној скупштини, пуч је спласнуо. То је био непосредан ефекат.

• И шта вам је Радован Караџић дао?

Др Шешел: Ништа ми није дао, шта има да ми да?

• Па, спасли сте му главу.

Др Шешел: Ја ћу опет да му спасим главу ако буде у таквој ситуацији. Формирана је државна комисија Републике Српске, да то све испита. Она је потврдила све наше наводе. Али, Радован Караџић не сме да објави те податке у јавности. Јер би то био дефинитиван разлаз са Милошевићем.

• Што он не сме да уради у овом тренутку, је ли тако?

Др Шешел: Што он не сме да уради, наравно. Он не сме да крене против Милошевића, када је Милошевић шеф Србије без чије евентуалне помоћи и заштите не може опстати Република Српска. Ја и то разумем потпуно. Ја сам овде опозициони политичар и ја смем оно што Караџић не сме. Ни ја не бих смео да сам у његовој позицији. Али ја на сву срећу нисам у тој позицији.

Знате, ја сам нешто од тога показао Тому Цацићу, када ме је саслушавала УДБ-а, знате?

• Неће ваљда и мене?

Др Шешел: Је ли се сећате да су Тому Цацића, када је радио са мном серију интервјуа, тада га је УДБ-а на саслушање позивала. Онда се уплашио, па стао.

• Добро, ово што ми разговарамо су уопштене ствари.

Др Шешел: Ово су све уопштене, јавне, објављене.

• Јавно, нормално! Пошто се ја збиља не бавим тајним стварима, али ме занима...

Др Шешел: Ја очекујем врло скоро међу њима...

• Добро, то смемо да објавимо?

Др Шешел: Наравно, због тога и говорим.

Од љубави до мржње

• Ово говорите јавно. Према томе, хоћете ли да ми објасните, зашто би Милошевић рушио Караџића када се стално у јавности ради на слици о идеалној сарадњи? То је због уступака Американцима?

Др Шешел: Има више разлога. Прво, Милошевић је аутократска структура личности. Он не трпи никога ко му се супротстави. Он жели да га непрекидно сви слушају и да извршавају његове захтеве. Караџић је на почетку то радио, па и Бабић. Међутим, у извесној фази се отео контроли. Караџић је израстао у врхунског политичара, изванредно способног политичара. То је чињеница. Караџић је у дипломатском надметању са страним силама успешнији од Милошевића. Способнији, тален-

Милошевић се боји избора у заједничкој српској држави

тованији се показао. И Караџић се дефинитивно супротставио поводом Венс-Овеновог плана. Тада смо се и ми директно сукобили са Милошевићем.

• Кошгуница је једини који је подржао поред Вас идеју да не треба да се потпише Вене-Овенов план?

Др Шешел: Када је Ђинђић пао тотално, изашао са предлогом да се писмо три председника писано у два сата ноћу усвоји као званични документ републичке скупштине! Да ли се сећате, то је као када би Конгрес комуниста усвајао реферат друга Тита као завршни документ.

• Ја Вас питам, да ли је разлог евентуалног сукоба, односно одбацивања Караџића од стране Милошевића, не само то што Ви кажете, да ли је он успешнији или паметнији?

Др Шешел: Американци теже да га сруше и Милошевић се томе приволео. Милошевић има своје разлоге да га сруши, Милошевић се боји султашњих избора у заједничкој српској држави. Ко ће имати највише резултата, највише успеха. Претпоставља се, онај ко је био у рату најуспешнији. Је ли тако? Караџићева је огромна популарност овде.

• Овде?

Др Шешел: Овде, наравно. Дана Драшковић је недавно у Српској речи, отворено о томе писала. Да ће подржати Милошевића свим средствима, само да се не припаја Република Србија Србији, јер то значи милион нових гласача који никако неће гласати за Милошевића или ће гласати за Караџића или нас, или тако. То

може бити баш она критична маса која руши социјалисте са власти.

• Добро, зар то није онда контрадикторно тези да Србија, односно СРС, хоће да се припоји Република Српска?

Др Шешел: Није то контрадикторно, ви опет инсистирате као да постоји једна једина концепција. У игри је више разних концепција и људи који се баве политиком увек морају имати готове концепције за сва могућа изненађења и за све могуће варијанте. И те се варијанте разрађују унапред. Ми бисмо били неозбиљни политичари када бисмо терали само једну концепцију и држали се као пијан плота те концепције. Ми имамо варијанту у којој ће Милошевић ићи на уједињење српских земаља. Он је то истицао у предизборној кампањи. Имамо варијанту у којој ће он хтети да, разрађену варијанту, када он пролази Српску Крајину, да дигне руке од Крајине. Имамо варијанту када опет покуша да сруши Радована Караџића, шта ће да уради итд. Значи низ варијанти, а ко ће кога надиграти, видећемо:

• Чекајте, али само помислите продају Српске Крајине. На другој страни сте рекли да је стратешки врло добра опција била што Милошевић није дозволио да се врше ратне операције овде, успео је да Србија буде очувана од директног ратног разарања и рата на територији Србије? Зар се не би могло у неком кондиционалу посматрати и ситуација у којој Милошевић направи некакав договор са Американцима који би био релативно штетан по резултате рата у Босни, али би заштитио Србију?

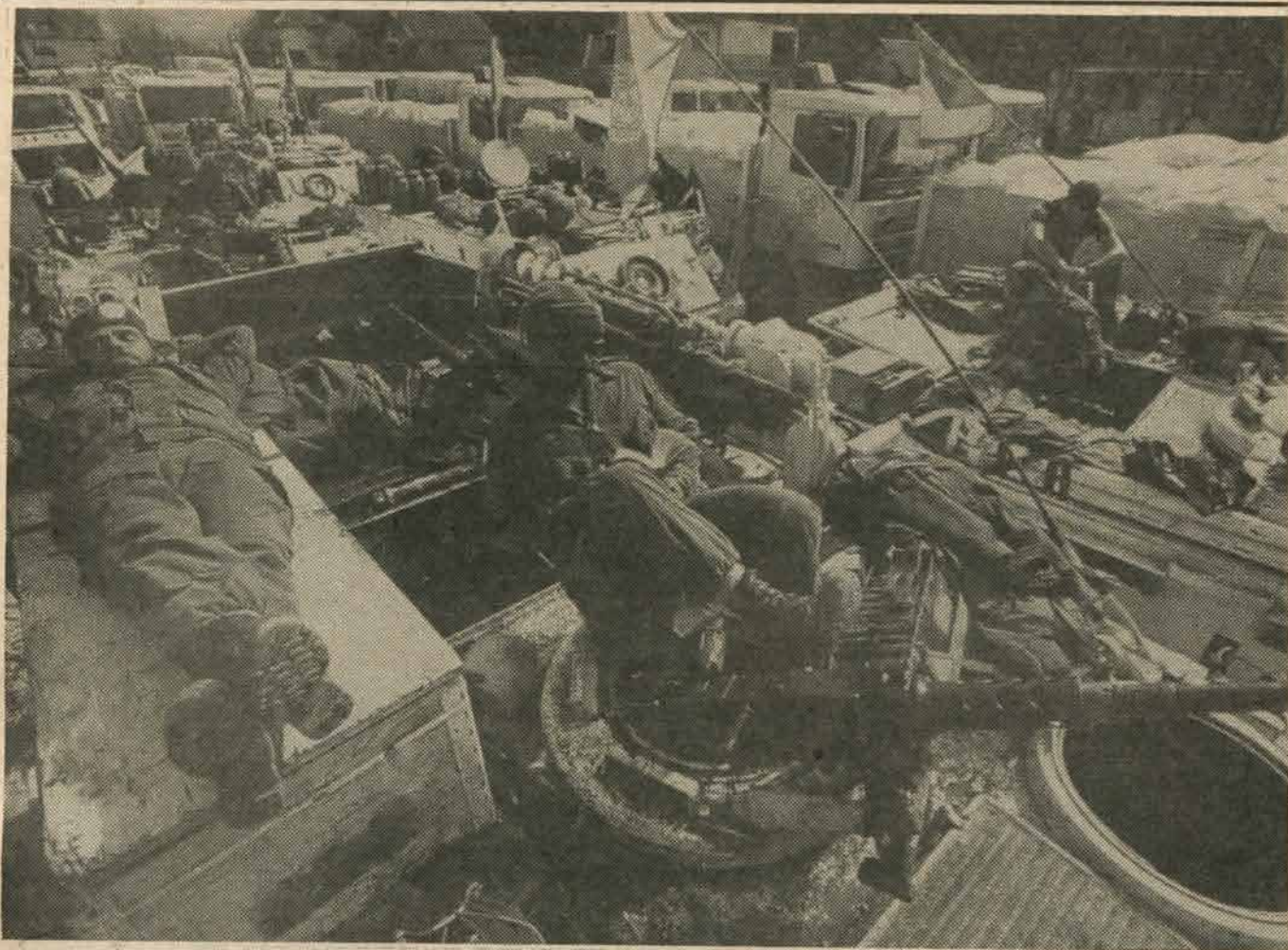
Др Шешел: Е, али то би била прескупа цена. Цена која је неприхватљива са аспекта српских националних интереса.

• Знам, али када говоримо о цени која је плаћена, знате када узмемо у обзир изјаву Биљане Плавшић, и разних других политичара да увек има довољно Срба који могу да гину да би се остварили национални интереси, то је страшно.

Др Шешел: Ја сам осудио ту изјаву Биљане Плавшић и то јавно у "Борби".

• Питам Вас да ли смо стигли дотле да нема те цене која је прескупа за српске националне интересе?

Др Шешел: Ја мислим да је ово последњи рат на Балкану. Што после овога рата остане српско то ће за вечита времена бити српско. Што овога рата изгубимо, никада више неће бити српско. Зато морамо да издржимо. Србија плаћа пре свега економску цену, али највише ту цену плаћа због неспособне власти, због неспособног режима, а не због санкција и због блокаде. Милошевић је највећу грешку направио што је наставио да преговара након што су на-

"Мислим да је ово последњи рат на Балкану" – војници Уједињених Нација у бившој Босни и Херцеговини

ма увели санкције и блокаду. О томе смо разговарали. То је његова кључна грешка. Он није знао да се адекватно постави спољним изазовима. Да се боље поставио све би нам било лакше. Уосталом, он није ништа предвиђао, то је његов главни проблем. Најуспешнији је онај политичар који предвиђа благовремено расплет догађаја.

● Питам вас ово због тога што мислим да пречесто спомињете издају, и да, ако је раније издаја била везивана за неке људе из опозиције, за новинаре или неке јавне личности итд. Да је сада везујете за председника Милошевића? Докле са издајницима?

Др Шешељ: Још је нисам везао за њега и то сам вам рекао и прошли пут. Али као претња постоји.

● Али, варијанта да прода Крајину, коју сте споменули.

Др Шешељ: Као претња постоји. Ја њему не замерам што се он евентуално договорио са Туђманом да Крајину гурне у састав Хрватске, ако он планира да изигра Туђмана! Ја се бојим реализације његовог договора! Јер у политици, ако он изигра Туђмана ја ћу му честитати сутра. Али ако то не реализује, онда нека му је Бог у помоћи. Што би рекао Милан Панић.

● Како ви видите разрешење садашње ситуације у Босни? Приготово због

чињенице да, сво видели смо, јуче је конференција исламских земаља тражила укидање ембарга на увоз оружја за босанске муслимане?

Др Шешељ: Ја се уопште не бојим тог укидања ембарга. Ембарго ни до сада није спровођен. Муслимани су добили много оружја упркос ембаргу. Американци су им из авиона бацали оружје. Увоз оружја не би битно пореметио однос снага. Срби су победили у овом рату. Муслимани су поражени.

● Како, молим Вас?

Др Шешељ: Војнички, су Срби победили.

● Али мораће да врате територије!

Др Шешељ: Можда неће. Што сте тако скептични унапред. Борићемо се да не вратимо. Ако се негде мало и врати није страшно. Када имамо од чега да вратимо. Је ли тако?

● Али морално смо изгубили.

Др Шешељ: Како смо морално изгубили?

● Цео свет говори најгрње о нама!

Др Шешељ: Није морални губитак ако цео свет говори. 4. маја 1984. године у 3,05 сати, ја сам радио на Факултету, нешто сам писао, и намерно сам тада кренуо кући пешке, кроз центар

Сарајева. Зачуле су се сирене, сви су стајали мирно. Ја сам једини тог дана у Сарајеву, не базирући се на сирене, наставио да марширам кроз град. Носим ташну у руци, и не заустављам се. И за мном онда довикивања, узвици, претње, псовке. Један који ме је знао отрчао је, неки Горан Радоњић, Србин, отрчао је у УДБУ да то пријави. Па је на мом суђењу прочитана његова изјава. То сам објавио у књизи "Велеиздајнички процес". И сада, ви бисте на тај начин могли да закључите, да сам ја морално изгубио, да сам морално пао јер су ме сви осуђивали! Нисам! Ја сам морално тријумфовао баш зато што су ме сви осуђивали! У овом случају, ми Срби морално ћемо тријумфовати. Баш зато што нас сви осуђују. Што смо устали против воље читавог света да ослободимо оно што је наше.

● Хиљаде врло паметних интелектуалаца у Србији, сада јавно говоре да је овај рат и ова политика учинила да ће се поколења наших унука стидети што су Срби.

Др Шешељ: Ни један паметан Србин то није рекао. Ви ми реците једног.

● Нећу да лицитирам имена.

Др Шешељ: Само једног ми дајте, немате ни једног паметног Србија.

"Пријатељско" убеђивање са Алијом Махмудићем и Ризом Грудом – Др Шешелј: "Муслимани су бивши Срби".

Етнички чистачи

- Чини ми се да су Срби у том рату и рушили...

Др Шешелј: У сваком рату смо рушили џамије. Где су џамије из Београда? 28 џамија је у Ваљеву било, где су? Нема ни једне. Где су џамије из Крагујевца, где су из Краљева, где су џамије из Чачка? Где су џамије из Ниша? Наравно да рушимо џамије! Џамије нам је направио окупатор. Када смо се ослободили од окупатора, порушили смо све оно што је он оставио за собом. Је ли тако? Остала је само једна мала џамија у Београду, зашто је Београд био престоница, па да стране дипломате имају џамију.

- Добро, да ли се слажете да Срби чине геноцид над муслиманима, као што пише цео свет?

Др Шешелј: Не.

- Говори се о стравичним цифрама погинулих муслимана и да је однос 1:20.

Др Шешелј: Где је то било?

- Да су правили етничка чишћења и да је неколико стотина хиљада муслимана убијено у овом рату?

Др Шешелј: Ја рачунам да је укупно око 200.000 људи погинуло на свим странама, а највише муслимана. И

бројчани однос може бити тај, тешко га је сада утврдити.

- Онда не можете бранити тезу да су муслимани јако добро наоружани?

Др Шешелј: Они су касније јако добро наоружавани, али касно. Они су наоружани када су рат већ изгубили, па им не вреди то оружје када немају стратешке предности које имају Срби. Јер није довољно оружје у рату. А што се тиче погинулих, ја сам убеђен да српска војска није убијала муслиманске цивиле. Можда је негде неко некога убио, али то онда не може да се говори о геноциду.

- Сарајево?

Др Шешелј: То није геноцид када се бомбардује, то сам ја Вама објаснио. Није то геноцид. Што бране град? Што га нису прогласили отвореним? И Срби би ушли у Сарајево и Срби би били криви тек тада, ако би убијали муслимане. Кривица је на ономе ко брани град за цивилна разарања. А не на ономе ко напада. Ја сам јачи, ја нападам, а сада ће мени неко да каже да ја чиним геноцид јер нападам. Није тачно. Поставља се питање ко је изазвао рат. Ко је први погинуо у овом рату? Србин у сред Башчаршије, женио сина. Пуцали из заседе на њега. Гардовић, како се звао? Је ли то чињеница? И ко је изаз-

вао рат? Муслимани. Чиме су изазвали рат? Хтели су независну Босну под својом доминацијом. Је ли Изетбеговићу нуђено од стране Милошевића да Босна и Херцеговина остане као равноправна јединица у скраћеној Југославији, да он буде први председник те Југославије? Изетбеговић пристао. После му рекли Американци, ма што си то, када

Мухамед Алија: - "С оне стране разума"

Алија Изетбеговић се полакомио и сво шта је добио

можеш имати независну државу! Он се полакомио и ево шта је добио. Не може Босна и Херцеговина бити независна држава. За рат су криви они који су то покушали.

• Да ли може овако подељена Босна да опстане, односно да ли могу са оваквим територијалним поделама да се припоје српске територије?

Др Шешељ: Могу што да не.

• И да то функционише? Многи кажу да би само за очување те границе, мислим, било потребно неколико стотина хиљада граничара, ко ће то да издржава?

Др Шешељ: Са Хрватима се може правити компромис. Шта је Хрватима најпотребније? Ово овде, и ово овде, па ми њима лепо то дамо а они нама да дају ово овде. Али да буде увек танте за танте. Ако треба још Хрватима, ево да им дамо и овде, да се повежу са западном Босном. Ово може да им се да комотно, а они нама дају Дубровачко приморје. То све може, али не под притиском и не под ултиматумима! Него да рационално сагледамо. Ако хоћемо да завршимо рат, ако искрено желимо да завршимо рат, онда морамо признати фактичко стање. Фактичко стање је овакво: Ајде сада да усаглашавамо ставове. Шта је коме потребно? Шта је коме кост у

грлу? Хрватима ово, је ли тако, и ово овде. Значи делови Западне Славоније и област Масленичког моста. Имамо и ми кост у грлу. Нама је ово кост у грлу. Дајте да ми Срби овде појачамо, а да њима решимо тај проблем. Нама је кост у грлу што имамо малу Јадранску обалу. Дајте и ту да се усагласимо. То може, али то тек онда када Хрвати изгубе сваку наду, да ће им страна војна интервенција дати оно на шта они претендују.

• Сада ми кажите, је ли могуће да муслимани ипак имају своју државу у Босни?

Др Шешељ: Није. Не да Западна Европа, посебно не да Француска. Не да ни по коју цену! Муслимане ће угурати на силу у Хрватску. И то ће да уништи Хрвате. То је за њих гора варијанта него остатак у бившој Југославији.

• Значи да је реална опција да Хрвати сада имају разлога да стварају четврту Југославију?

Др Шешељ: Реална је опција. Али то не може да поднесе Туђман, него неко други.

• Значи, реална је опција да се Туђману љуља?

Др Шешељ: Ја сам вам то рекао још на почетку.

• Да али то значи да се и Милошевићу овде клати?

Др Шешељ: И то сам вам рекао. Само он није свестан тога, он мисли да ће се прилагодити новој опцији. То је његова основна грешка. Он не учи, не чита књиге. За нове опције су увек потребни нови људи.

• Да ли то значи да шансе имају комунисти СК-покрет за Југославију?

Др Шешељ: Не, то сам вам већ објаснио. Ја сам се увек ужасавао људи који се баве политиком, а не читају књиге. Има образованих људи, људи који мисле да су паметни рођени. СК-покрет за Југославију ће Американци искористити за ону фазу до које могу за коју су потребни. Да нема Милошевића никада ништа не би значило СК-покрет за Југославију. Они су официре на силу терали да се учлањују. Ми имамо више симпатизера Радикалне странке међу официрима него комунисти, неупоредиво више. Ја сам им то и доказао. Они стално праве чистке у Армији и полицији. У полицији имамо много више симпатизера него социјалисти. Они праве непрекидно чистке и са тим чисткама још више повећавају број симпатизера. Они не могу да процене ко је заиста наш симпатизер ко није. Па немилнице праве чистке. Тако повећавају број наших симпатизера.

- Да ли је тачна тврдња, која се чула у београдској чаршији, да би Милошевић уколико би му успело и уколико би му то уопште била намера, да једног "Караџића" замени Кеџмановићем?

Др Шешељ: Не верујем.

- Као умереним?

Др Шешељ: Ја се често виђам са Кеџмановићем. Наше пријатељство ничим није нарушено. Без обзира што смо се често разликовали политички. Ја сам са њиме лично о томе разговарао. Он нема појма о озбиљности те опције. Нико са њиме никада није ни разговарао нити он на то рачуна, и до њега је допрла та гласина као и до нас. И ја не верујем да би он на то пристао. Милошевић је играо на карту сукоба Караџића и Младића. Међутим, сада су се они помирили, Караџић и Младић, и сада су обојица кост у грлу Милошевићу. Он ће покушати обојице да се отераси. Кога ће гурати, могао бих да вам кажем, али нећу да шпекулишем. И нећу да пре времена дајем те изјаве. Ја већ имам у виду ту личност на коју рачуна Милошевић. Коју би он исфорсирао. Та личност је већ у игри. Али није нека јака личност, није ни много паметна личност.

- Добро, кажите ми како, да ли мислите да је неко разрешење на помолу?

Др Шешељ: Ја мислим да ће се ствари и даље искомпликовати.

- У ком правцу?

Др Шешељ: У политици је то увек тако, никада не остварите оно што идеално замислите. Јер политика је увек процес препун разних интеракција. И нема тога генијалца, није га мајка родила никада кроз историју, који је могао све да предвиди. То не могу ни Американци. Ја мислим да ће ова криза дуго потрајати. И да ће искомпликовати питање Македоније посебно. Американцима се жури да то што пре заврше. Јер се тамни облаци на далеком Истоку појављују. Дошло је до потписивања тајног споразума између Кине и Јапана. Кина и Јапан представљају сада највећу претњу за Америку.

- Значи да је Ностардамусово пророчанство о најезди жутих, тачно?

Др Шешељ: Не знам баш, то не бих могао да кажем али Американци тај савез између Кине и Јапана покушавају срушити притиском на Северну Кореју. Није немогуће да Американци тамо спроводе војни сукоб. Јер док тај савез између Кине и Јапана не заживи, и док се они не осете још моћнији, пореметиће их сукоб на Корејском полуострву. Јапан ће по природи ствари да се изјасни за Јужну, Кина за Северну Кореју, и тд. Затим, Американци са нестрпљењем очекују пад Денг Сијао Пинга, и онда ће инсистирати на комадању Кине.

Да јој отцпе ове пацифичке провинције које су већ ушле на извешан начин у капиталистички систем, да јој отцпе Мантију, Цинкија, Тибет и тд. Њима је циљ да раздробе Кину, јер Кина је потенцијално највећа претња, са милијарду становника. А кина постиже и под комунистичким режимом огромне економске успехе. Кина заправо и не зна, кинески човек нема свест о томе шта је демократија. Можда никада неће ни имати. Али има свест о томе шта је рад, шта је економија, ту су Кинези и у Америци најспособнији. У Америци се они много не упуштају у политику.

Повратак Комуниста?

- И како ће то сада да се одрази на њихов однос према ситуацији у Босни?

Др Шешељ: Они сада журе да се то овде заврши. Како ће се одразити на њихов однос према нама, ако то тамо избије, пре него што они очекују

- Како би да то они овде заврше, то ја вас питам?

Др Шешељ: Они би то овде могли да заврше реинтеграцијом Југославије, али да нађу довољно политичких фактора у свим републикама које би ту опцију прихватиле.

- Зар не мислите да тај политички фактор који је за реинтеграцију Југославије већ постоји управо због чињенице да је свима овде доста више рата, разарања и муке?

Др Шешељ: Та Југославија не може никада да функционише као озбиљна држава. Југославија може да постоји само као диктатура.

- Ви, као шеф Радикалне странке томе бисте се супроставили?

Др Шешељ: Не.

- Чак и под условом да вам Република Српска дође у састав Србије.

Др Шешељ: У једној варијанти се не бих супроставио

- А то је?

Др Шешељ: Да Српска Крајина буде ранвоправна федерална јединица са Хрватском, да буде Република Српска, Херцег Босна, Србија и Црна Гора, па да се прикључи Македонија. Ја не бежим од такве реинтеграције. Али, да се Српска Крајина сачува. Као српска територија. Или у саставу Србије или као посебна федерална јединица. Али никада више се не бих помирио да Хрвати преузму контролу над Српском крајином.

- Мислите ли да Американци иду на то да...

Др Шешељ: Могућа је и ова варијанта о којој сада говоримо. То би била мекша варијанта. И за нас Србе релативно прихватљива.

- А Македонија?

Др Шешељ: И Македонија да се врати, зашто да не?

- Њима у овом тренутку више одговара да се врате у састав такве реинте-

Американцима се жури да се ово овде што пре заврши – Бил Клинтон

грисане Југославије, него да остану самостални?

Др Шешељ: Ако се не врати, биће грађански рат у Македонији. Македонија нема војске, Шиптари су до зуба наоружани, имају 40%, сигурно би такав расплет био.

- У том случају, у случају реинтеграције Југославије, ко би по нашем мишљењу, какав би био распоред снага у Србији? И да ли би то могло да се обави под председником Милошевићем?

Др Шешељ: Милошевић ће сигурно да падне у свакој варијанти. Ја му не видим неке велике политичке перспективе.

- Зашто?

Др Шешељ: Зато што је он човек старог времена, што је по својој свести човек старог времена.

- У том случају пада и Радован Караџић?

Др Шешељ: Не, у том случају не пада Радован Караџић. Радован Караџић је човек новог времена. Он је до крајчио комунизам у Босни.

- Знаш, али као вођа земље у рату?

Др Шешељ: Он не може демократски да падне. Ако буду избори у Републици Српској, има нашу подршку као председнички кандидат. Ми смо конкуренти његовој партији, али док има овакву линију он има нашу подршку.

- Уколико Американци желе да Милошевић падне, Ви сте рекли да ћете га опет бранити.

Др Шешељ: Ја кажем, ако га они покушавају оборити на силу, а ја сам рекао да ће га Американци оборити ако дође до ове реинтеграције, он политички пада. Ако би сада кренули Американци да га обарају, демонстрацијама, штрајковима, овим, оним као што су раније покушавали, ја ћу га бранити. Ја не дам да га они смене. Међутим, ако он направи погрешне политичке потезе, у складу са вољом Американаца, он аутоматски пада.

• А да се не деси обратни господине Шешел, да у међувремену он не обори вас?

Др Шешел: Он мене не може да обори из једноставног разлога што ја нисам на власти. Не може се оборити неко ко није власт.

• Може да вас уништи.

Др Шешел: Може да ме ликвидира на улици

• Може ли он да вас политички уништи?

Др Шешел: Не може. Није дора-стао.

• Мислите ли да су афере које сте открили...

Др Шешел: Да нас је затекао овај расплет у замењеним улогама, да сам ја био на власти а он у опозицији, он никада не би постигао ово што сам ја постигао. А ја бих много ефикасније владао него он.

• Поменули смо случај Дафимент банке, и ове велике афере. Постоји теза у јавности да је то организовано из Савеза комуниста покрета за Југославију

Др Шешел: То сам ја први рекао ту тезу на конференцији за штампу. И већ је понављам три четири пута.

• Како видите расплет око случаја Дафимент банке?

Др Шешел: Расплет правог неће бити док не избије тај отворени сукоб у врху социјалистичке партије. И он је ту, на прагу. Ја не знам како ће Милошевић успети то да спречи. Да ли може уопште успети. Списак за ликвидацију је направила његова жена. Она је то најавила. Брану Причевића је назвала масним, дебелим, који се хвали пријателством са њеним супругом, рецимо. Љуља се сва та умерена фракција која је национално изражена, а које ја против повратка комуниста на власт. И они су одређени за отпис. Е, сада какао ће то ићи, видећемо.

Што се тиче списка, ја знам поуздано да су делови списка неистинити. Неистинит је овај део који се тиче Ђорђа Танића. Он није био штедиша, и нема папира. Љиљана Хабјановић у новом броју "Дуге" више не помиње да смо ми добили, као странка, новац од Дафиме. Мене је једном звала телефоном, после прве моје реакције. Почела да ме убеђује да имају папире, да постоје папири. Ја тражим папир, и није се више никада јавила. Ни за Ђорђа Танића, ни за ово данас. Ми јесмо једном тражили, ја сам то одмах рекао, ми смо тражили од свих. Знате, када је кампања, тражите паре на све стране. Само нам је Карић банка дала. Ни Језда, ни Дафина нису. Чак смо

имали неке разговоре да Језда приступи Српској радикалној странци, да иде на нашу листу. Он је тражио да буде на челу листе. Е, то није ишло. То је када га је Аркан довео код мене кући, на славу су ми дошли. Звао ме је телефоном, ја кажем – не могу, слава ми је данас. Ево, долазимо код тебе. И нисмо никакав договор постигли. И онда је он ишао као председнички кандидат.

• Видите ли ви могућност грађанског рата у Србији?

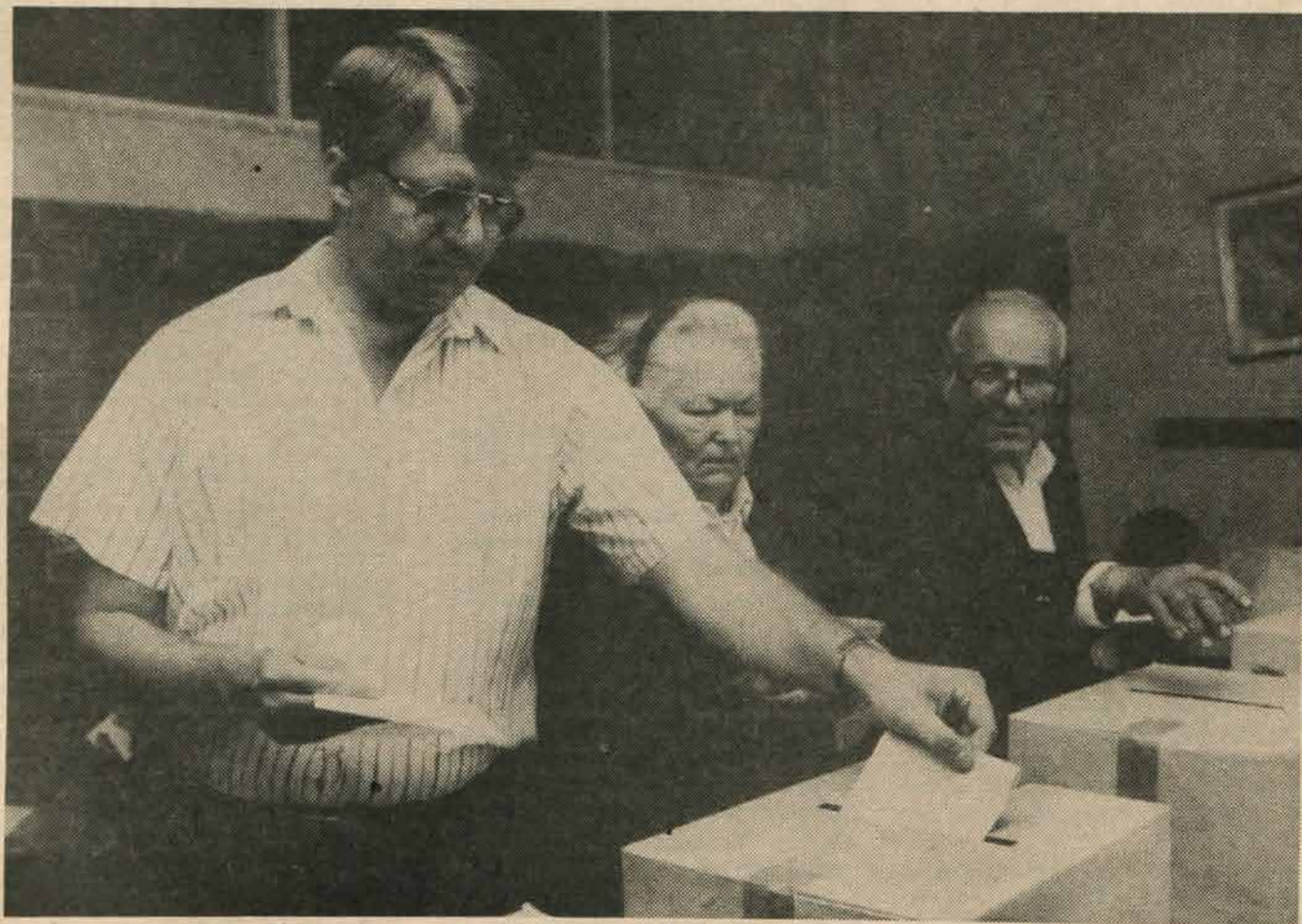
Др Шешел: Да, није немогуће?

• Ако се крене са чисткама и тезом да су сви криминалци, да се очисте лопови, да су сви у то умешани да ли постоји та опција, да неко дигне куку и мотику?

Др Шешел: Ако Милошевић интензификује своју диктаторску опцију, аутократску...

• Која се огледа, у чему највише, по вашем мишљењу?

Др Шешел: Која се огледа у самовољи, он све више што се осећа угроженим у својој владајућој функцији, прибегава самовољним методама владања. И не само у држави него и у својој партији. Њему је партија пуки сервис за спровођење његове воље. Он нема уопште демократску структуру у партији.

Опгуживали су ме да сам комуниста, па фашиста – а ја сам демократа

Фашисти и остали

• Је ли иде неко за тим да се направи револуција, пролетерска револуција у Србији?

Др Шешел: Не бих могао да кажем у правом смислу речи пролетерска револуција, само је очигледно да сви ови велики штрајкови који су се дешавали, да су били на изврстан начин инструментализовани. Највећи Синдикат је у рукама Социјалистичке партије. Они некада најављују штрајкове, некада организују штрајкове, то је све игра са народом. Замисао Мире Марковић је да у одлучном моменту изведе раднике на улицу, и да их проведе у одбрану онога што је њен идеал, што је њена тежња. Али, ја не верујем да је то баш довољно реално, да је то тако једноставно остварљиво. Јер, нису наши људи баш тако глупи и примитивни да се дају изманипулисати два пута на исти начин. Оно што је основна грешка комуниста је што мисле да се једна иста ствар може поновити на исти начин. Не може.

• Вас су оптуживали, рецимо, пре годину две дана, када сте навијали за јавне радове итд. да имате у ствари комунистичку структуру личности, и да ви гарантујете, када би сте дошли на власт, сваком Србину по парче хлеба и један јогурт дневно?

Др Шешел: Нису ме оптуживали да имам комунистичку структуру, него то им је био доказ да сам фашиста: Међутим, најуспешније јавне радове у историји је Рузвелт у време Њу Дила у Америци организовао. Јавни радови су једна веома ефикасна ствар, у кризним условима. Међутим, при садашњој инфлацији то већ не би било у стању да се изведе. Ми смо сада одустали од те концепције због економских услова. То може у неким другим ситуацијама, сада више не би могло јер би то онда још више појачало инфлацију. Не би било потеза у супротном правцу. Да су нас послушали онда када смо то тражили, све би било другачије. Не бисмо ни ушли у хиперинфлацију. А сада финансирати само штампањем новца јавне радове било би погубно. Сада би све пропало. Када смо ми то тражили, они су сматрали да им је боље послати раднике кући и давати им плату. Е, то није било боље. Да су садили шуме тада радници, било би све много боље и исплатљивије. Могли су да саде шуме уз читаву обалу Дунава од Мађарске до Румунске границе. Да су то радници радили уместо да су примали само плате и седели код куће, ми бисмо већ нешто постигли...

• Зашто мислите да ће НАТО бомбардовати коридор сада?

Др Шешел: Зато што ће покушати по сваку цену да преузму контролу

над коридором. Јер, то је онда једини аргумент који може да држи све Србе у безизлазној ситуацији. Да се пресеке тај коридор, онда Срби више немају шанси.

• Дугујете ми друго објашњење за Сарајево? За опсаду и гранатирање Сарајева?

Др Шешел: Рекао сам вам, прво објашњење може да буде

• Као Вуковар. А друго је?

Др Шешел: Да

• Да ли су тачне приче за Сарајево које доносе Срби неки који стижу из Сарајева сада, да Сарајево није бомбардовано, заправо да центар Сарајева није бомбардован?

Др Шешел: Сарајево никада није бомбардовано као Вуковар. Вуковар је уништен, Сарајево није. На Сарајево се испали по нека граната. Сада се више и не испаљују. Међутим, ви када дођете на Требевић, ви видите Сарајево као на длану. У Сарајево скоро да ништа није срушено. Има погођених зграда и то иде у прилог овој другој тези. Испалите неколико граната, погине ту и цивила, а у сваком рату се гине, то смо објашњавали. Зашто су криви они који бране град а не они који опседају град.

• Сада, када сте поменули тај поглед на Сарајево са брда, чувена је слика Едварда Лимонова, руског писца који митраљезом, односно неким аутоматским оружјем пуца на град, каква ви став имате о томе?

Др Шешел: Ја мислим да је то један парадерски гест.

• Који је Србима наштетио више?

Др Шешел: Није им наштетио, зашто би им наштетио? Уосталом, ја сам гађао зграду Централног комитета и зграду Председништва Босне и Херцеговине, такође. Нисам то радио за телевизију, нисам то радио пред камерама, али сам гађао.

• А зашто сте гађали?

Др Шешел: Па гађао, рат је: Ја сам скоро на свим фронтима учествовао у ратним дејствима.

• Колико има симболичког у томе гесту, што сте гађали у зграду Централног комитета?

Др Шешел: Добро, има неке симболе. У тој згради не живе цивили, био сам сигуран да нећу случајно погодити неког цивила. И, гађао сам зграду Председништва Босне и Херцеговине. Баш ме брига кога ћу погодити у тој згради. Не бих сада хтео да гађам неки цивилни објект па да оптерећујем савест на изврстан начин.

• Зашто Радована Караџића проглашавају ратним злочинцем?

Др Шешел: Они проглашавају све истакнутије српске лидере ратним злочинцима.

• Срби су, извините, одговорни за погибије цивила у Сарајево.

Др Шешел: Не можемо бити одговорни за то.

• Ко може?

Др Шешел: Може бити одговоран онај ко брани град. Велики град се не брани. Већи град се предаје без борбе. А онда онај ко је освојио град, он сноси одговорност за све последице даље. Али мора да брани те цивиле. Зашто није било паметно да Срби уђу у Горажде? Ја сам то одмах рекао. Ако уђу у Горажде, морају да бране 60.000 муслимана. Боље да се старају о њима. Не сме ни један да им погине тамо. Зато је боље остати неколико километара ван центра града па нека их УНПРОФОР брани. Битка за Горажде, за нас је, у принципу, завршена. Муслимани не могу опстати у Горажду. Нема те економије која се ту може створити на 30 км², они ће морати да исцуре кад год из Горажде, као и из Сребренице и Жепе. То је војнички завршена ствар. А зашто сада себи наметнути толике цивиле и сада се још бојати да неки наш борац који се евентуално напије, направи нешто тамо, што би нам у свету направило страшну медијску бламажу.

Цензура цензуре

• Да ли сте чули коментар бившег британског војног аташеа у Југославији, који прошле недеље давао неку изјаву за СКАЈ њуз, где веома хвали генерала Младића као једног од најврсних војних стратега. Шта ви мислите о томе?

Др Шешел: То би ишло у прилог овом објашњењу које сам ја већ овде изрекао. Младић је ударио по Сарајеву. Није ту било много ни гранатирања, ја мислим да нема ни једна зграда, буквално, да је потпуно срушена у Сарајеву! Има погођених, али Сарајево није претрпело велика разарања. Уосталом, живот је одмах нормално кренуо у Сарајеву, кренули су трамваји. Он је добро извео те операције. И он ће остати запамћен као велики војсковођа.

• Да ли се онда из тога може извући закључак да су ипак гранатирање реда у Васе Мискина и бомбе на Маркалама извели Срби из тог стратешког разлога? Да сва пажња света буде усмерена на Сарајево, а да за то време Срби освајају територије у Босни?

Др Шешел: Не. Постоји извештај УНПРОФОР-а да су муслимани сами поставили mine у улици Васе Мискина. И то је месец дана после проглашења санкција објавио лондонски Индипендент. То је несумњива информација. На пијаци Маркале десило се исто. ЦИА је на пијаци Маркале то организовала. Јер јој је требао један велики медијски спектакл. И тај медијски спектакл је постигнут. То не може једна граната, то не може једна мина да убије толико људи, апсолутно не може.

• Тај извештај који је француска телевизија објавила, да има доказа да је у то бомбардовање умешан УНПРОФОР, никада није објављен у Америци..

Др Шешел: Није, зато што је у Америци сва штампа под контролом. Сетите, се у време Заливског рата била је апсолутна цензура. Ништа се није могло објавити што није прошло кроз руке војних цензора. Само код нас нема цензуре у рату. Ја мислим да је то можда у принципу грешка, али неки степен контроле би морао да постоји.

• Рецимо, да ви можете да будете цензор, шта бисте цензурали у нашим медијима из овог рата?

Др Шешел: Тешко ми је одговорити на то питање. Апсолутно никада о томем нисам размишљао, шта бих цензурао. Постоји нешто што се може цензурали. Да ли је било посебне потребе да се нешто цензурише или не, то је друго питање. Јер, ако негде неспретно приступите цензурању информација, онда можете дупло негативнији ефекат произвести. Јер, постоје други извори, наши људи прате сателитску телевизију,

наши људи прате и западну штампу, увек нешто процури. Зато је у принципу боље не цензурали ако не можете до краја цензурали. Али, ја бих цензурао припреме ратних операција. Затим, информације о броју људства на појединим фронтима. Код нас су се појављивале и такве информације. Рецимо, такве ствари! Оно што може ометати наше војне операције. И антиратну пропаганду бих цензурао. Не може у штампи да се пише против оправданости једног рата док тај рат траје. Када се заврши рат, па када кренемо на нове изборе, онда нека пишу шта год хоће, онда нека нападају како год знају.

• Многи сматрају да је, рецимо, ваш сукоб са Социјалистичком партијом, био покушај да Вас цензуришу, када сте одлучили да кренете у отворену офанзиву против владајуће партије. У контексту овога о чему смо говорили како видите ваше сукобе са Радоманом Божовићем? Да ли је то контрапродуктивно у односу на ситуацију у којој се налазите?

Др Шешел: Пре више од месец дана, лично је Слободан Милошевић наложио Радоману Божовићу да сва-

ки пут када се јавим за реч у Савезној скупштини, да ми упада у реч, да ми омета концентрацију, да ме провоцира, да ме нервира. Њима је у интересу да се деси што већи инцидент. И да тај инцидент искористе као повод за распуштање Савезне скупштине. Они би били најсрећнији када би ме могли испровоцирати да ударим, на лицу места, Божовића. То је суштина тих инцидента. И они ће се вероватно понављати, онолико колико то социјалистима буде одговарало. А ја сам ту нашао адекватан одговор, ја сада пустих неке наше посланике да улазе са њим тамо у дусле, а ја се држим по страни. Или, када изађем за говорницу одржим говор било о чему, рецимо о савезном јавном тужиоцу, па на крају у задњој реченици клепим Божовића, и он не стигне да ми искључи струју. Он после јадикује.

• А у чему је суштина вашег сукоба са њим?

Др Шешел: Суштина је још прошле године била јасна. Наше инсистирање да се до краја истера мистарска афера.

• А зашто та афера није истерана до краја?

ПРЕВЕНТИВА

Др Шешел: Зато што је Милошевић морао следећег да ухапси Радомана Божовића.

• Ви имате податке о томе?

Др Шешел: Наравно!

• У којој мери је Божовић умешан у министарску аферу?

Др Шешел: Максимално је умешан.

• И зашто га Милошевић чува?

Др Шешел: Не сме да га ухапси јер ако га ухапси, мора га известина суд, онда би Божовић пропевао шта зна о криминалу других високих државних функционера. Па, Милошевић не може ни да претпостави докле би се клупко одмотавало. Уосталом, Божовић му је био председник Владе Србије и извршавао је и многе његове налоге 1992. године. Због тога што су три директора убијена, из моћних фирми у друштвеном сектору, због умешаности у ту аферу. Још та убиства нису расветљена. За једног од њих тврдили су да је извршио самоубиство. Наравно, било је то самоубиство из заседе. Али, читава прошла година је била година нашег сукоба са Милошевићем и социјалистима. То је само ескалирало септембра, оном њиховом изјавом где су нас оптужили да смо фашисти, криминал-

ци и ратни злочинци. Ми смо пет месеци терали аферу око генерала Животе Панића, и криминалаца из војног врха, април, мај, јун, јул, август. Затим смо терали ту министарску аферу. Када су ухапшена два министра непрекидно смо тражили да се иде даље и да се све истера. Па смо онда имали сукоб око буџета у марту прошле године чим је влада формирана. Па сукоб око закона о државној телевизији у априлу месецу. Па сукоб око Венс-Овеновог плана у мају месецу. Па смо из буквално натерали на смену Добрице Ћосића, уценом. Или пада Шаиновић или морамо заједно да оборимо Ћосића, то је била отворена уцена коју сам први пут изрекао на митингу у Бијељини, два месеца пре обарања Ћосића. Сва штампа је то пренела. Па смо у јуну имали сукоб око Владе Шаиновића. Па цело лето генералска афера када смо их уцењивали нећемо вам изгласати ребаланс буџета, нећемо вам изгласати војне законе, ако не смените генерале-криминалце. Врхунац је био у септембру када смо им потпуно раскрикали позадину Бањалучког луча. Када смо отворено оптужили Милошевићеву жену и Радмила Богдановића, и контраобавештајну службу.

• Како је могуће да министарска афера до дана данашњег тапка у месту. Ако је однос снага у скупштини другачији, значи има довољно опозиционих снага, или да их нема довољно да то покрену?

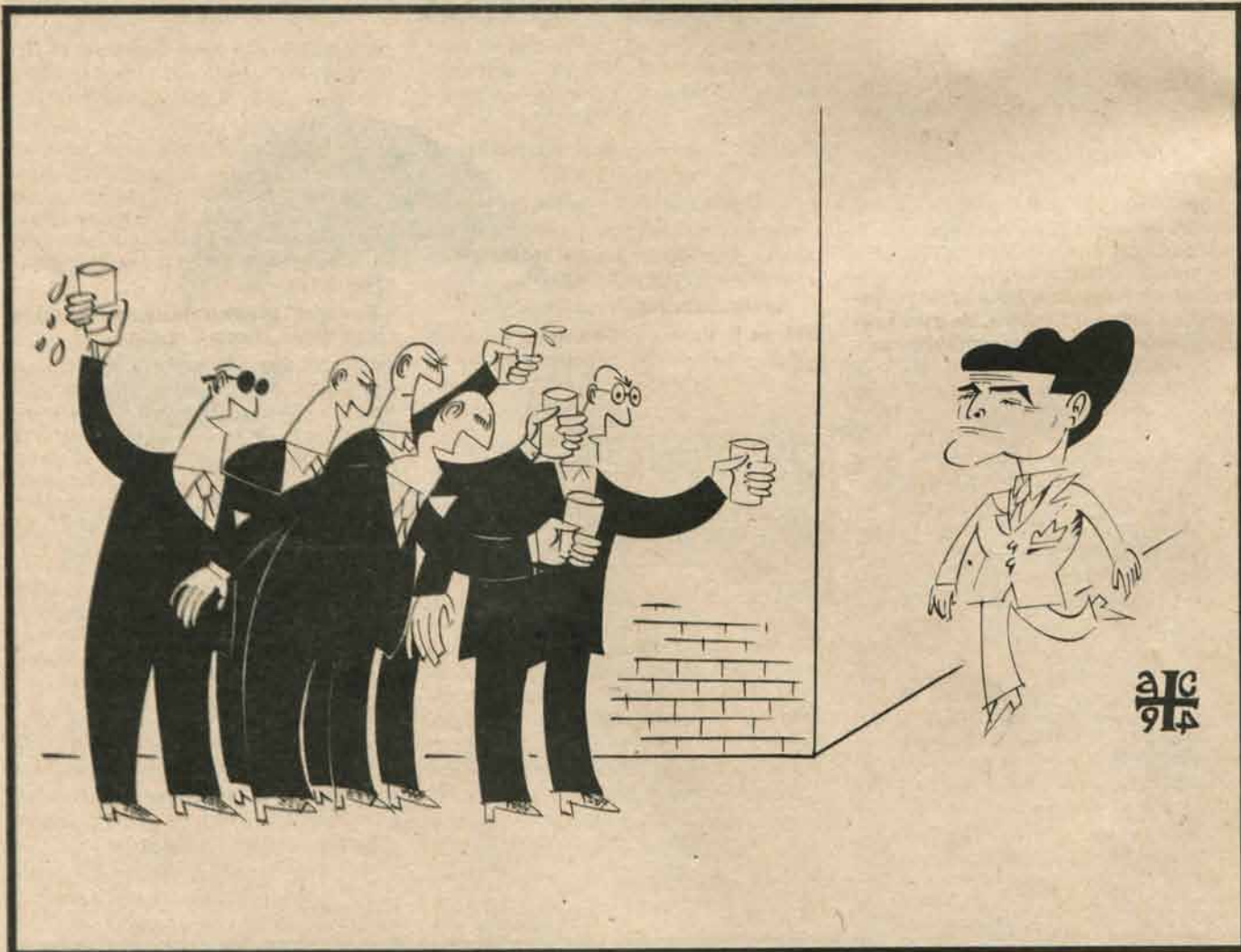
Др Шешел: Нема.

• Да ли је могуће да се та ствар тотално затанка?

Др Шешел: Нема довољно опозиционих снага. Током читаве прошле године једини смо ми покретали аферу. Сетите се афере са старом девизном штедњом, афере са зајмом за препород Србије, афере око шпекулација са примарном емисијом, све смо то прошле године покретали пре овог великог сукоба. Па смо их натерали да се формира Анкетни одбор о Југоскандику и Дафимент банци. Па аферу са оним старим гувернером, алкохолочарем, Атанацковићем, који је већ био у делиријуму и трансу када је изабран за гувернера итд. Све смо ми то терали пре овог директног судара.

• Зашто друге опозиционе странке нису прихватале на прави начин у правој мери, те ваше иницијативе?

Др Шешел: Зато што су друге опозиционе странке растурене и под контролом социјалиста. Ево, сада је

Социјалистичка партија потпуно ових 11 искључених СПО-ваца. У Савезној скупштини. Ми смо се трудили да их сачувамо, да остану као нека независна група у парламенту. То је наш циљ био, да им помогнемо. Међутим, узели су их потпуно. Ми смо имали неко уважавање према Рекетићу, према Обрену Јоксимовићу, и према Бабићу. Међутим, узели су их све под контролу. Затим, увек су имали по неког демократу под контролом. Увек демократе различито гласају у Савезној Скупштини.

Човек без мрље

● Реците ми, колико сте се Ви огобатили од како је почео рат?

Др Шешел: Ја се апсолутно нисам обогатио. Чак сам изгубио и ону елементарну основицу којом сам располагао. Уосталом то можете видети у мом начину живота. Ја ништа ново немам од када је почео рат, апсолутно ништа. Немам никакву уштеђевину, осим оне старе девизне штедње која ми је заробљена у Беобанци. Апсолутно ништа и нико из Српске радикалне странке се није обогатио.

● Чињеница је да таквих вести и није било.

Др Шешел: Ја ни у какав бизнис нисам улазио. Ја, све што радим, радим на књигама које штампам, о властитом трошку, чија продаја иде тешко. Једва да извуку оно што је уложено у штампу.

● Да ли намеравате да се обогатите када дођете на власт?

Др Шешел: Гледајте, ја сам у једном тренутку поправио своју материјалну ситуацију 1989. године, када сам добио пасош, па сам имао 97 предавања по Америци, Канади, Аустралији и Западној Европи. На тим предавањима се обично наплаћују улазнице. Некада су те улазнице по 20 долара, па се добије хонорар. Велика је завист била код Матије Бећковића и сличних, и још неких, што сам ја много више зарадио на тој турнеји него што су они икада могли. Ја сам тада поправио своју материјалну ситуацију. Могао са да купим кућу, додуше у Батајници, пола куће, али у Батајници. Значи, на периферији. Могао сам да купим осредњи ауто итд. Тиме сам из једног бедног социјалног положаја, када сам сам штампао књиге по Београду почео пристојно да живим. Па ми књиге забрањивали, па једва спашавао тираж, буквално сам од тога живео. Тиме сам нормализовао на извештај начин своју ситуацију. После тога на овамо, ја се нисам бавио никаквим бизнисом. Никаквим шпакулацијама.

● Добро, то Вас чини да можете...

Др Шешел: Могу да говорим о свима а они против мене никаквог аргумента немају.

● Да се вратимо на стање у опозицији. Рекли сте да социјалисти имају своје људе у свим партијама. Ко је у Вашој партији био њихов човек, осим овог Петковића?

Др Шешел: Било их је више. То су

● Осим Вас, ко је у Вашој партији човек Социјалистичке партије Србије?

Др Шешел: Много лепо питање! Сада, Љубиша Петковић уз помоћ полиције формира нову Радикалну странку. И тамо су сви ти људи које смо ми на одређени начин препознали као полицијске у дослуку са режимом. Стављали смо их на пробу, нису хтели да критикују онако оштро социјалисте како смо ми налагали итд. То су: Љубиша Петковић, Мирко Вујичић, Мирослав Јаковљевић, Љиљак из Притшине, итд. Има један круг људи. Али, ни један није никада био нарочито значајан у нашој странци.

● А да ли хоћете да кажете, мислим када буду људи ово читали, неком ће можда на памет да падне, нећете ваљда тврдити да је и Вук Драшковић инструментализован, или дуги лидери опозиционих партија?

Др Шешел: Драшковић, лично, не. Али, он веома често није свестан манипулације којој је подвргнут. Он није био свестан да је њему унапред режирано да он изађе поводом рушења Добрице Ћосића на улицу.

● Како то доказујете?

Др Шешел: Како то доказујем? Политијском управом у врху његове странке. Милошевић...

● Онда се може рећи да сте Ви лично инструментализовали њега, зато што је Ваш посланик ударио његовог посланика, и тако је почело.

Др Шешел: Не.

● И да је Радоман Божовић, тај исти Радоман Божовић, провоцирао инцидент испред скупштине.

Др Шешел: Ударац је био сасвим спонтан

● Бранио је Божовић вашег човека.

Др Шешел: Није га бранио уопште,

● Како није?

Др Шешел: Хтели су да га осуде. Ја сам морао цели дан да доказујем како је Мићуновић јахао попа, да би они остали без кворума, да не би прошао извештај анкетног одбора о Вакићу. Па је тек у поноћ дошло на ред гласање о том извештају, и нису имали довољно гласова да се усвоји извештај.

● Али господине Шешел, тај исти Радоман Божовић је тврдио да је то бесмислена мала ствар која се десила у кулоарима и он је својим понашањем, јако много тога дана у скупштини допринео бесу јавности.

Др Шешел: То у принципу јесте била бесмислица, то није био јак уда-

рац. Тај ударац није изазвао никакве последице. Лекарски извештаји су били да нема никаквих последица. Онда су они то после надували, па тражили специјалне лекаре који су доказивали да је поломљена вилица

● Хоћете да кажете да је Михајлу Марковићу све што се десило после тог удараца, да је то надувала полиција? Да није било спонтанитета, да је било организовано?

Др Шешел: Ово је било организовано да Вук изађе на улицу.

● Како?

Др Шешел: Код људи који су му у руководству странке, он има

● Зашто?

Др Шешел: Он има Милана Комнећића који је полицијски агент

● Зашто?

Др Шешел: Зато што је Милошевићу неопходан Вук. Зато што је Вук тада припадао, клонуо. Ако пропадне Вук политички, појавиће се неко други неупоредиво озбиљнији и паметнији који ће много боље да се хвата у коштац са режимом. Не може Слободан Милошевић себи да замисли идеалнијег политичког противника од Вука Драшковића. То већ разумева и читава београдска интелектуална чаршија. Нема, да га је сањао не би га могао боље смислити.

● Како тумачите чињеницу да се Вук удружио да Душаном Михајловићем, и да је Душан Михајловић ушао у Владу?

Др Шешел: Ја мислим да је то договорено још 1990. године међу социјалистима. Да се неко гурне у опозициони табор, да би се тај табор држао под контролом и у погодном моменту да се повуче неки потез који је користан за социјалисте.

● Ви сте ми рекли да је Душан Михајловић човек Ивана Стамболића?

Др Шешел: Ја сам вам то рекао за једну персону, за једног човека. А за читаву странку, за читаву групуацију то је друго. Друго, када је неко нечији човек шта то значи? И докле је то то? Има Душан Михајловић разгранате сопствене послове. Сопствену фирму. Фирме настале приватизацијом друштвеног капитала. У сваком тренутку, када социјалисти таквог неког желе да прибаве, они то могу извести. Ни једна та приватизације чисто није изведена. Уосталом, они могу инструментализовати и Ивана Стамболића, ако им затреба то.

● Чекајте, могу и Вас!

Др Шешел: Они су мислили да могу мене, али не могу. Нису ми дорасли.

● Добро, одакле вам то уверење да Вас не могу да инструментализују, много верују да вама даје неко посебну подршку, посебне податке итд.

Др Шешел: Не даје нико. Ја сам се довољно дуго спремао за све ово. Проучавао сам политичку теорију.

Прочитао буквално све што је на ту тему написано у свету. Затим, никада се ничим нисам компромитовао, не могу да ми нађу ни једну мрљу. Нађите човеку мрљу и можете да радите са њиме шта хоћете. Оптужили су ме да сам фашиста, криминалац, ратни злочинац!

● И Хрват!

Др Шешељ: И Хрват. И нигде ни једног доказа нема, и хомосексуалац, нема шта нису. То је сада онај крајњи бес када више немају шта, па онда то кажу. Немају ништа против мене.

● Чекајте, ја колико знам Мира Марковић се политички разишла са генералом Мирковићем зато што је она Вас бранила и говорила да сте српски патриота?

Др Шешељ: Не, то није истина. То је изјавио Мирковић, након што је избачен из те партије. Међутим, има сведочанство овог Вулина, да ме је Мира Марковић увек нападала и говорила да сам "скот". Баш тај израз. То има у најновијем броју Новосадског "Света". Сваки пут. Уосталом ја сам непрекидно нападао Савез комуниста покрет за Југославију, и када сам био у најбољим односима са Милошевићем. Моја промоција 1990. године на телевизији садржала је само два напада, на Реформисте и СК-по-

Мира Марковић ме је увек нападала

крет за Југославију, као највећу опасност за српски народ.

● Како, ако сте рекли да они немају никаквог утицаја?

Др Шешељ: Где? Ко?

● У народу? Реформисти су безначајни, рекли сте.

Др Шешељ: Нема ни СК-покрет за Југославију никаквог утицаја у народу, али моћ се не базира само на утицају на масу. Моћ се базира и на конспиративној организацији, на финансијским средствима, итд. на потпори са стране и слично.

Освојићу власт

● Рекли се да сте се спремали за ово. За шта? Имате ли у плану да се кандидујете за председника Србије?

Др Шешељ: Имам озбиљну намеру да се бавим политиком и да победим. Да ли ћу бити председник Србије или ћу неку другу функцију обављати то је већ споредно питање. Денг Хејао Пинг никада није био председник Кине, али је био кључна личност у Кини. Чак је та позиција много лепша он она када неко непосредно обавља извесну функцију.

● Шта ви очекујете?

Др Шешељ: Ја очекујем да Српска радикална странка постане владајућа странка.

Никада не бисмо ушли у коалицију са социјалистима, јер су социјалисти склони криминалу

• Када?

Др Шешел: Ускоро

• То значи, када очекујете изборе?

Др Шешел: Не могу то да кажем

• На које изборе мислите?

Др Шешел: Социјалисти су хтели савезне изборе у јуну месецу, ДПС из Црне Горе се супротставио. Сада је то неизвесно када ће бити нови избори.

• Да ли ћете да улазите у коалицију са неким партијама? Ви сте показали у крајњој линији да сте политички релативни. И да готово да немате гадљивост. Да ли бисте ушли у коалицију са СПС – или са СПО ако је то у трепутном вашем политичком интересу.

Др Шешел: Не, то није тачна процена. Да смо хтели такву врсту коалиције имали бисмо је 1992. године.

• Добро, али на овим изборима сте били и подржавани и дали подршку опозиционим партијама у Србији?

Др Шешел: Ми смо само један споразум направили. Да се не нападамо међусобно у предизборној кампањи. И да сарађујемо око контроле преброявања гласачких листића. И ништа више. А остављали смо отворено питање евентуалне коалиције, када сазнамо изборне резултате, после избора. И то је био увек мој став. А и други су тако стављали до знања. А унапред нисам никога хтео да искључим. Уосталом, од када је Коштуница променио став према националном питању, међу нама постоји све боље разумевање. Нема спорова међу нама. Од када је Ђинђић у септембру месецу променио став о националном питању, ми се одлично разумемо.

• А зашто је Ђинђић променио став о националном питању?

Др Шешел: Ја мислим чисто из политичке користи, ја не верујем да је искрено. Међутим, шта ме брига за личне мотиве. Странка му је променила став. То је битно. А странка се не може питати за личне мотиве, странка води политику. Према томе, не улазећи у његове личне мотиве, ми поздрављамо промену странке у ставу. Ако се Вук Драшковић врати на оне позиције са којима је кренуо у политику, патриотске, националистичке итд., са њиме ће бити могућа сарадња. Код нас нема осветничког расположења, е, сада ја му памтим шта му је урадио то и то, па ћу да му се осветим. То је бесмислено у политици. Нема ништа погубније од освете у политици.

• Остају, значи, социјалисти који имају добар патриотски став?

Др Шешел: Немају, они се колебају у том патриотском ставу. Они га имају само када треба да добију на изборима већи број гласова и одмах

га после напусте. Проблем је са социјалистима друге врсте. Они сувише дуго владају у континуитету, држали су све државне структуре и са њима је веома опасно ући у коалицију. Ми да смо са њима ушли у коалицију 1992. године ми ништа не бисмо успели да променимо у држави. Они би имали већину министара у влади. Увек би могли да нас нагласају. Ми не бисмо могли да сменимо ни једног високог државног функционера или чиновника. Не бисмо могли да сменимо ни једног директора предузећа у државном и друштвеном сектору. Ништа не бисмо променили само би постојала опасност да и неког нашег министра увуку у корупцију, криминал итд. Само бисмо образ могли да изгубимо. Због тога са њима нисмо хтели у владу. Када је неким било најприродније да се та влада формира, када су нас социјалисти буквално вукли за рукав да формирамо ту владу: Ако се сећате у емисији "Шта ће бити са нама" Телевизије Политика, негде крајем августа Бора Јовић је изјавио да ми нисмо хтели ни да разговарамо о заједничкој влади. То је пре овог директног сукоба међу нама.

• Када бисте освојили власт, шта је то прво што бисте променили у овој земљи?

Др Шешел: Ми бисмо завели ред у земљи.

• Па, многи се тресу од саме помисли на то!

Др Шешел: Сада ја не знам ко се тресе, вероватно они којима је нечиста савест. Међутим, истерали бисмо многе корупционашке афере до краја. Ми бисмо се томе пре свега посветили. Затим, ишли бисмо да коначно обавимо ту приватизацију. На онај начин који не би довео до масовне пљачке. Ми бисмо нудили.

• Већ је она обављена.

Др Шешел: Није, није обављена.

• Ви, као Дафина, кажете народ има још пара!

Др Шешел: Није народ, не говоримо о народу. Говоримо о фабрикама, нема још. У друштвеној својини је још претежан део фабрика. Ми бисмо понудили западним поверицима, уместо дугова, фабрике. Од тога се Милошевићу диже коса на глави. Наравно да би они то, узели. Шта би фалило Јапану да узме једну Црвену заставу? Ако је већ наш дуг ненаплатив.

• А санкције?

Др Шешел: Санкције су нешто друго. Санкције могу то да одложе. Вредност нашег дуга на западном тржишту је пала за 10% они су изгубили наду да је то наплативо. Они више не верују у то. Међутим, изву-

кли су доста камате и то је онај ризик који се унапред обрачунава у све то. То може да се заврши. Затим, омогућили бисмо слободно формирање банака. Не овако да хоштаплери овде отварају приватне банке, па једва чекају да опљачкају. Имали би филијале западних банака. Од тога се Милошевићу диже коса на глави.

• Да ли бисте издали потерницу за Јездом?

Др Шешел: Ми бисмо Језди, не то је грешка, ми бисмо Језди понудили аболуцију, само да се врати. Да исприча све ко је од политичара у то умешан. И Дафини бисмо рекли.

• Добро, али ко ће нама да врати паре?

Др Шешел: Да прво утврдимо ко је однео паре. Не могу да се врате паре а не зна се где су отишле! И Дафини бисмо рекли или да иде на робију, или ће све да исприча. Није она важна, није Језди толико важан, важни су они који су около били. Па када се утврди где су паре, онда да се паре врате. Има Социјалистичка партија огромну имовину, све ће се продати на добош, и зграде Градског комитета и ЦК и све остало па надокнађивати паре. Нема другог начина. Не можете ви нешто надокнадити а не знате где је отишло. А све су наравно социјалисти однели.

• Ви мислите да док су они на власти нема шансе да се то спроведе.

Др Шешел: Не. Због тога са њима не можемо у коалицију. Због унутрашње политике. Чак би било пааметно са аспекта наших спољних интереса, да смо и онда ушли у владу, јер би та влада имала радикалнији став. Била би чвршћа итд. Али не можемо због унутрашње политике. Ништа се на боље не може померити у држави, док су они на власти.

• Може ли се ништа на боље поправити док је рат око нас?

Др Шешел: Може. Рат није ово све проузроковао у чему се налазимо. Узроци су други. Рат је само додатно компликовао.

• Када бисте Ви били власт, каква би била телевизија?

Др Шешел: Постојала би државна телевизија под вишестраначком контролом. И постојало би безброј приватних телевизија. Имали бисмо савсим другачији концепт. Сада дају фреквенције само општинама које формирају телевизије у унутрашњости. А ми бисмо забранили свим општинама да имају телевизију, да имају радио, да имају новине. Све би морало да буде приватно. Једна државна телевизија, један државни радио и то је све. Све остало искључиво приватно. То је, дакле, дијаметрално супротан концепт од овог социјалистичког.

Вешаћемо само превратнике

- У којој мери је ваше падање на лед у медијском смислу што се тиче значајне телевизије вама одмогло у каријери?

Др Шешељ: Мени у каријери да ли је одмогло или не, прерано је да кажем.

- Говорим о вашој странци, и изборним резултатима.

Др Шешељ: Покварило нам је учинак на изборима без сумње. Три су разлога због којих смо добили мање гласова. Прво је, та медијска блокада, апсолутна. Ми смо у предизборној кампањи на државној телевизији имали смо оно што закон стриктно прописује. Пет пута по три минута, пет пута по два минута, учешће на шест округлих столова. И ту онај лудачки сектор угурају, Мирка Јовића, Парошког, итд, да се развале округли столови, да не постигну онај учинак какав би иначе имали, да иду само озбиљне странке. Ако се сетите да ока нисмо могли отворити од медијских промоција Социјалистичке партије, неколико сати сваки дан на телевизији итд. Па онда СК-покрет за Југославију, ванпарламентарна странка и огроман публицитет! Па ова Арканова странка, па Демократска странка Бишћинева, па су нешто имали и ДЕПОС и Демократска странка Србије, а ми ништа. Чак ни са редовних конференција за штампу сваког четвртка нису давали извештај. Од краја септембра па на даље.

Други је разлог што су против нас најгоре лажи и клевете износили. Почевши од овога да сам криминалац, ратни злочинац и фашиста, па даље. Милошевић би најпросто златом обасуо свакога ко би му донео било какав доказ да су наши добровољци починили неки ратни злочин.

- Али чекајте сада, морам да вас питам око вашег ТВ дуела са Драшковићем, на ТВ "Политици", то је по мишљењу многих једини ТВ дуел у коме сте ви изгубили.

Др Шешељ: То није по мишљењу многих него по мишљењу Александра Тијанића који има сасвим јасну политичку оријентацију, и зато му је таква процена.

- Тада је господин Драшковић изнео и неке шокантне податке: например да се ваши добровољци тренирају да пуцају на мете изблиза, значи да сте се спремали на нека стрељања, да сте тада, чини ми се, говорили да ви не бисте убијали неке људе него да бисте их вешали.

Др Шешељ: Да. То је било у сасвим јасном контексту. Кога бисмо вешали? Вешали бисмо оне који по-

Када будемо освојили власт, завешћемо ред у држави. Будите сигурни у то.

кушавају на силу да се дочепају власти. Ко су такви? Пре свега СК-покрет за Југославију. Без обзира, он покушава да се дочепа власти. Ту је један блеф направио Драшковић. Поменуо је човека за кога ја никада у животу нисам чуо. И шта ја сада да, улазим у расправу о томе, како се звао тај, могао је да каже и Мигуел Сарвантес, на крају крајева. Је ли тако? Неко је било шпанско име. То је један блеф и ништа више. И Мира Марковић је мислила да је он био успешнији, па је то емитовала и на другом програму Државне телевизије. Међутим, моја је процена сасвим другачија. Можда, у сваком случају, чињеница да то омогућава и овакву и онакву процену, говори да нисам баш био онако успешан како бих могао у

некој другој ситуацији. Али, ја мислим да је ту он потучен до краја.

- Многи кажу да сте заправо тада изгубили, да нисте били сјајни као обично, зато што сте били пољуљани, односно уздрмани силином напада на Вас? Да сте се уплашили.

Др Шешеља: Уопште нисам био пољуљан. Него, вероватно су многи људи очекивали да ће моја силовитост у тој емисији бити на нивоу оне силовитости са којом су нас напали социјалисти. Можда је то створило код неких погрешан утисак. А мој је био циљ да покажем крајњу мирноћу. Мислим да сам је показао и у тој емисији.

- И за крај данашњег разговора, рекли сте да бисте завели ред у држави...

Др Шешел: Нисам вам рекао све ове разлоге због којих смо добили мање гласова, то вас и не интересује?

• Де, интересује ме. Решите све разлоге због којих ћете да добијете више гласова на следећим изборима?

Др Шешел: Ево неколико разлога. Прво, зато што смо буквално једина политичка странка која је доследна у изражавању свог програма, својих политичких ставова. Друго, зато што смо показали највиши степен аналитичности у предвиђању будућег развоја ситуације на нашим просторима. Треће, што су против нас социјалисти испуцали буквално сву могућу артиљерију, она је остала недоказана показала се као ћорак, и сада сваки напад на нас може да буде само контрапродуктиван. Више немају шта да употребе против нас. Када се до сада нисмо убацили ни у какав криминал, поготово од сада нећемо. Када до сада нисмо починили никакав ратни злочин, поготово од сада нећемо. Када до сада нисмо били фашисти поготово од сада нећемо бити, на крају крајева. Даље, Милошевић се договорио са Туђманом да Крајина уђе у састав Хрватске. Милошевић притишће Карацића, води капитулантску политику у односу према запад-

ним силама. Милошевић ће да падне на националном питању.

• Када?

Др Шешел: Ускоро.

• Још није пао, а када ће, не знамо!

Др Шешел: Ускоро, што сте тако нестрпљиви? Политика подразумева пре свега, стрпљење. У бескрајним количинама, стрпљење. Затим, Милошевићу ће пасти Аврамовићев програм.

• Када?

Др Шешел: Ускоро. Уз неколико још превара народа, једна од тих превара је и ово са златницима који вреде 100 динара, садрже 3 грама. На светском тржишту, грам злата је 11 марака ако је најбоља обрада, цена је до 20 марака. Значи, они двоструко скупље свом народу продају злато него што га могу продати на страном тржишту. Значи, то је једна превара коју планирају а биће их још у низу. Ми ћемо сваку раскринкати благовремено. То је пет разлога због којих ћемо ми да победимо.

• И шести, ја мислим најзначајнији од кога се мени највише диге коса на глави, то је ред који ви објавите.

Др Шешел: У народу је потребан ред.

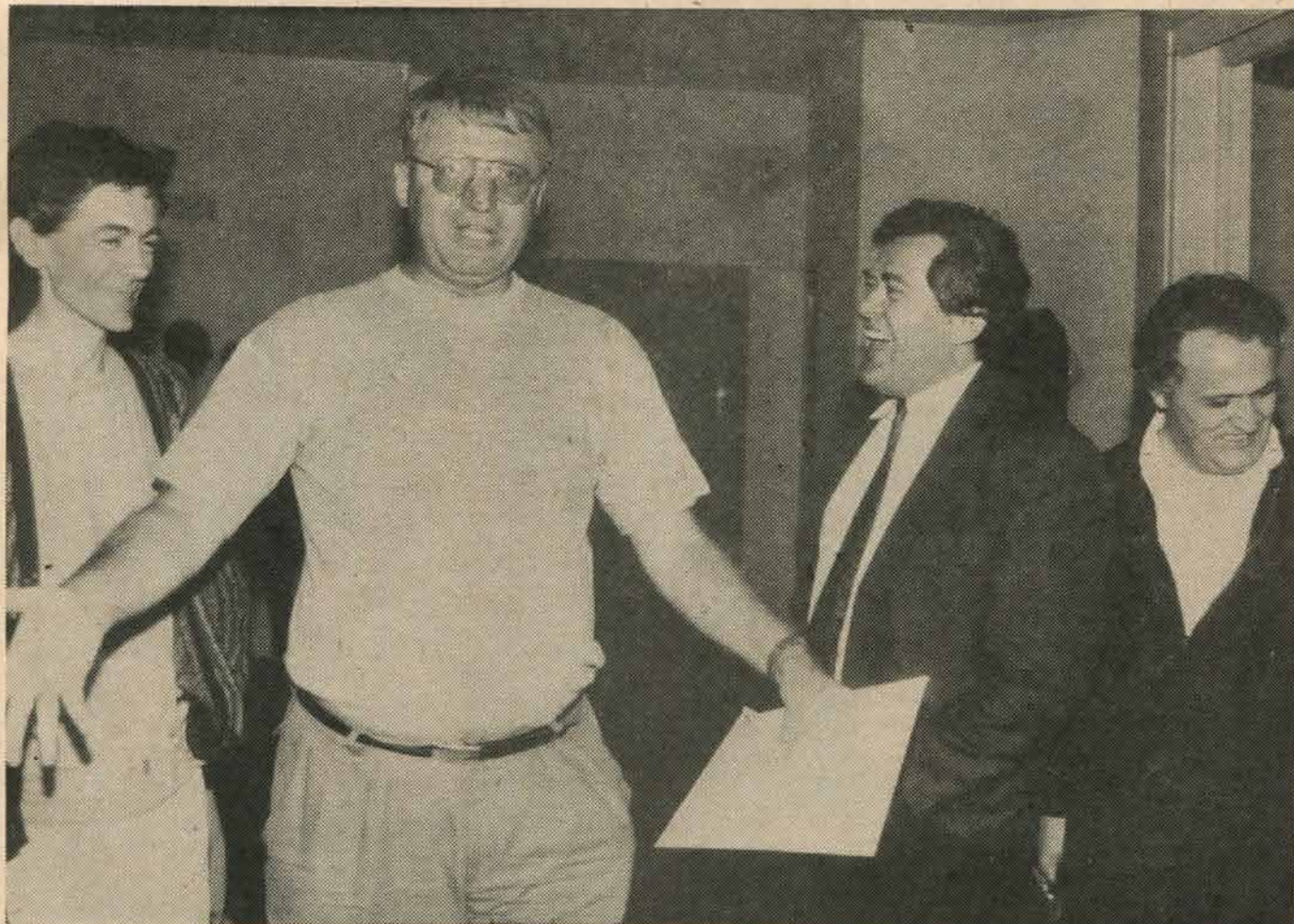
• Са вешалима?

Др Шешел: Не, зашто? Вешање иде само за оне који покушавају да освоје власт на силу.

• Само за њих?

Др Шешел: Само за њих. Сва суђења ће бити искључиво по одредбама кривичног закона. Апсолутно ни једна демократска слобода или право се неће доводити у питање. Како бих ја могао опстати, човек овако, као ја, који је толико спреман и који жели полемику, дијалоге, вербалне дуеле, како бих ја могао опстати у друштву у коме тога нема? Ако будем председник Републике, ја ћу просто, најмање једном недељно излазити на ТВ дуеле са свим могућим политичким опонентима.

• Добро, да вас питам сада јш нешто. Пошто сте рекли врло занимљиву причу, која се мени допада, како ћете дозволити приватизацију медија, ка-

Пишгољ потезем само када има пет или више нападача

ко је то прави демократски концепт итд., да ћете дозволити, пошто сте рекли да ћете увести и инострани капитал итд., надам се да нећете забранити да, на пример, СОРОС фондација постоји, и да финансира шта год хоће у овој земљи?

Др Шешел: Јесмо ли се ми сада изјаснили против забране СОРОС фондације? Јавно смо се изјаснили. Ми ћемо и даље критиковати СОРОС фондацију, и нападати због потписа захтева да се бомбардује Србија. Али 1992. године у полемици око "Политике", ја сам тражио да се омогући странцима да купе "Политику", ево вам доказа. Сад ћу да Вам то нађем и покажем.

• Војо, није сада битно, вратите се овамо.

Др Шешел: Не могу сада да га нађем.

• Добро, није ни битно.

Др Шешел: Ако сте случајно гледали телевизијску емисију 1992. године на Првом програму "Чија је Политика" ту је Михајло Марковић, да ли сте гледали то?

• Не знам, заборавила сам.

Др Шешел: Ту сам се спорио са Михајлом Марковићем око приватизације. Да ли пустити да странци купе медије или не. Ја сам тражио да онај Мардок може да купи Политику. Зашто да не, било ко! Апсолутно, имамо до краја либералан приступ томе. Нема те идеје коју ја немогу, ако сам њен противник, да поразим у директном дуелу. Јер, ако се појави та идеја ја напуштам политику. То је мој став.

• Једно важно питање: Да ли бисте толерисали, у том случају, повратак у Београд или у земљу, људи које сте све ове године називали издајницима?

Др Шешел: Зашто да не? Зар им ја сада забрањујем повратак?

• Не, ја вас питам да ли бисте гарантовали безбедност људима који мисле другачије?

Др Шешел: У овој земљи свима би била гарантована безбедност.

• А да ли то значи да ви лично не бисте носили пиштољ у панталонама, као сада?

Др Шешел: Не значи, зашто да не носим пиштољ?

• Зато што у демократској земљи председник и политичар не би требало да носи пиштољ. У време комунизма није уопште постојала институција телохранитеља.

Др Шешел: И нису носили пиштоље?

• И нису носили пиштоље!

Др Шешел: Али се нису ни појављивали у јавности. Да ли сте видели некада Кардеља да шета Кнез Михајловом улицом? А ја изађем па сам шетам без телохранитеља, без икога. Много се лепше осећам када сам свестан да могу сам себе да одбраним, а да ми не треба нико други. Ја сам више пута био у опасним ситуацијама а нисам морао да потегнем пиштољ. Када су ме напала она тројица психопата у Руском цару, па ме један још с леђа столицом погодио у главу. Из даљине столицом, растркварио ми главу, па још нисам потезао пиштољ, јер сам био у стању да се одбраним без пиштоља. Ја пиштољ потезем само када има пет и више нападача. До пет, могу и без пиштоља да се одбраним.

Фото документ – др Шешел ипак није страдао од чељусту Мирјане Бобић-Мојиловић

МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
СУП БЕОГРАД
УПРАВА ЗА УПРАВНЕ ПОСЛОВЕ
Бермонтова 12/а
БЕОГРАД

П О Т В Р Д А

На основу налога Окружног јавног тужилаштва у Београду
УТ - 9/84 од 15.05.1994. године у просторијама Српске радикалне
странке, у Француској 31, Београд, одузима се пет примерака
листа Српске радикалне странке "Велика Србија", број 16 од маја
1994. године.

ОБЈАВЉЕНО ОДЛУЧЕНО ЛИЦЕ

Мило Метичић
Milica Metichic

САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ

Централна отаџбинска управа Српске радикалне странке обавештава целокупну српску јавност да су 20. маја 1994. године у 10,00 сати два полицијска инспектора Градског секретаријата унутрашњих послова Београда дошла у просторије Српске радикалне странке, Француска 31, и одузела затечених пет примерака нашег страначког листа "Велика Србија" број 16, позивајући се на налог Окружног јавног тужилаштва у Београду. Тим су прекршене релевантне одредбе важећег Закона о штампи јер се новине плене без одговарајућег решења о привременој забрани. Тужилаштво свој налог темељи на судском решењу од 1. септембра 1984. године о забрани растурања књиге "Тајанствени свет масона" аутора Михајла Поповског.

Наше новине не могу бити одузимане одредбама Закона о издавачкој делатности јер се у овом случају може примењивати само Закон о информисању. У нашим новинама смо објавили текст "Протокола сионских мудраца", стар стотину година.

Актуелном режиму у Србији то смета из једноставног разлога што се забранама и спаљивањем интелектуалних списа спремају за забрану и спаљивање људи. Иначе, овај број "Велике Србије" штампали смо у 5.000 примерака и већ је распродат. Мораћемо доштампати још 50.000 примерака јер је велико интересовање читалачке публике.

ПРЕДСЕДНИК
ЦЕНТРАЛНЕ ОТАЏБИНСКЕ
УПРАВЕ
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
Др Војислав Шешел

